توركيه جمهوريتى
معارف وكالتى نشرياتندن
عدد : ٦٤

مكتب و جمعيت

مؤلفى :
قولومبيا دارالفنونى مدرسلرندن
جون دوئى
John Dewey

مترجمى :
معارف وكالتى احصائيات مديرى
عونى

تاليف وترجمه انجمننجه قبول ايدلمشدر .

استانبول — مطبعهٔ عامره
١٩٢٣ — ١٣٤٠

کوچوك برمقدمه

بوکتابك ایلك اوچ بابی جون دوئی نك ۱۸۹۹ ده شیقاغو دارالفنوننده ویردیکی اوچ قونفه‌رانسدر . دیکرلری‌ده اولجه Elementary School Record مجموعه‌سنده نشر ایتدیکی‌مباحثك اوفاق تفك تعدیل و تبدیللرله یکیدن نشر ایدیلمش صورتلریدر . هیئت مجموعه‌سی « The School and Society » عنوانی ایله برکوچوك جلدده جمع ایدیلمشدر . بوترجمه اصلنك ۱۹۲۰ تاریخلی ۱۴ نجی طبعندن یاپیلمشدر .

دوئی نك شخصی قناعتلری ایله ، شیقاغو دارالفنونده تأسیس ایتدیکی « ایلك مکتب » ده‌کی تجربه‌لرینك نتیجه‌لرینی احتوا ایدن بومقاله‌لرده‌کی فکرلر بوکونده تازه‌لکلرینی ، خصوصیله بزم ایچین ، بوتون قوتلری ایله محافظه ایدییورلر . بواعتبارله لسانمزه نقل ایدیلمه‌سی فائده‌لی کورولمشدر .

تألیف وترجمه کلیاتنه داخل اولان وبوندن اول نشر ایدیلن « مکتب وچوجوق » عنوانلی اثرده جون دوئی نك تربیه فلسفه‌سی حقنده جنوره دارالفنونی تربیه مدرسی قلاپاره‌دك چوق قیمتلی بر تحلیلی واردر .

مكتب و جمعيت

مؤلفى : جون دوئى

١

مكتب و اجتماعى ترقى

مكتبى ، معلمله طلبه ويا معلمله ابوين آراسنده برشى اولمق اوزره ، فردى بر نقطهٔ رؤيتدن تلقى ايتمك استعدادنده‌يز. اك چوق علاقه‌دار اولديغمز جهت، بالطبع، طانيديغمز منفرد بر چوجوغك كوستردیكى ترقيدر . اونك ، يولنده انكشاف بدنيسى ، اوقومه ، يازمه، ترقيم قابليتنك ايلريله‌مه‌سى، جوغرافيا وتاريخ معلوماتنك آرتماسى، طورو حركت، جواليت ، انتظام وسعى اعتيادلرينك تكملى ـ مكتبك ايشى حقنده ايشته بونلره بكزه‌ر معيارلرله حكم ويريرز . وبويله ياپمقده حقلى‌يز . مع مافيه ساحهٔ نظرك توسيعنه احتياج واردر . اك ايى واك عقللى برآنا بابا كندى‌اولادى ايچين نه‌يى ايسته‌رسه جمعيت‌ده‌بوتون چوجوقلرى ايچين اونى ايسته‌مه‌ليدر . مكتبلريمز ايچين بوندن باشقا مفكوره دار وسويمسزدر ؛ واوكا ابتنا ايده‌جك فاعليت‌ده دموقراسيمز ايچين مهلكدر . جمعيتك كنديسى ايچين ساحهٔ حقيقته چيقارديغى بوتون شيلر ، مكتب توسطيله ، اونك مستقبل اعضاسنك الى آلتنه قونور . جمعيت ، كندى اك كوزل فكرلرينك ، ينه كندى وارلغى ايچين ، بوصورتله ظهور ايده‌جك امكانلرله ، تحقق ايده‌جكنى اميد ايلر . فردجيلك ايله جمعيتجيلك بوراده برله‌شير . آنجاق كنديسنه وجود ويرن بوتون فردلرك نماى تامنه صادق قالمقله‌دركه جمعيت ، ديكر هرهانكى براحتمالدن زياده ، كنديسنه صادق‌قالابيلير ـ جمعيتك بوصورتله كندى كنديسنه ويرديكى استقامتده مكتبدن داها قيمتلى هيچ برشى يوقدر. چونكه هوره‌يس‌مه‌ن[١]ك ديديكى كبى « برشى كندى‌كنديسنه تمى وانكشاف ايدركن برمشكل بيك مجدددن داها ده‌كرلى‌در . »

---

[١] Horace Mann آمريقا تربيه‌جيلرندن . ـ مترجم .

تربیه‌ده یکی حرکتی مناقشه ایدرکن، کنیش، یعنی اجتماعی نقطهٔ نظره اهمیت ویرمه‌مز صورت خصوصیه‌ده لازمدر . یوقسه مکتب مؤسسات و عنعناتنده‌کی تحوللر تك توك معلملرك عندی ایجادلری کبی کورولور ؛ الك فناسی کلوب کچیجی برهوس ، الك ایسی‌ده بعض تفرعاتده اصلاحات ــ مکتب تحولاتنه زمین تقدیر اولان مستوی بودر. لوقوموتیفی ویا تلغرافی‌ده شخصی ایجادلر تلقی ایتمك پك اعلی معقولدر . صنایع و تجارت طرزلرنده واقع اولان تحوللر ناصیل ده‌کیشن اجتماعی وضعیتك ، تشکل ایتمکده اولان یکی جمعیتك احتیاجدرینه اویمق ایچین واقع اولان جهدك محصولی ایسه تربیه اصولنده و پروغراملرده وقوع بولمقده اولان تعدیلات‌ده اویله‌در .

ایشته دقتکزی صورت مخصوصه‌ده جلب ایتمك ایسته‌دیکم بودر : اولو اورتا « یکی تربیه » دینیله‌بیلن شیئی جمعیتك کنیش تحوللرینك ضیاسی آلتنده تلقی ایتمك غیرتی . بو « یکی تربیه » یی حادثاتك عمومی کیدیشنه ربط ایده‌بیلیورمی‌یز ؟ ایده‌بیلیورسه‌ق « یکی تربیه » ماهیت متجرده‌سنی غایب ایدر ؛ وساده‌جه منفرد چوجوقلرله اوغراشان پداغوغلرك فائق ذکالی روحلرندن صادر اولان برایش عدایدیلمکدن قورتولور. اجتماعی تکامل کلنك برجزئی صاییلیر . و هیچ اولمازسه عمومی آنا خطلری اعتباریله غیر قابل احتراز کورونور . بناءً علیه اجتماعی حرکتك بللی باشلی صفحه‌لرینه باقالم ؛ صوکراده مکتبه دونه‌لم و بواجتماعی حرکته اویمق ایچین اونده واقع اولان جهده شاهد آرایالم . مکتبك بوتون زمین فاعلیتنی قاورامق پك زیاده امکانسز اولدیغندن نظریمی الك چوق ، عصری مکتب حرکتنده انموذجی برشیئه ــ که ال ایشلری دینیور ــ حصر ایده‌جکم . بو ، اکر اومدیغم کبی ، ده‌کیشن اجتماعی شرائطله مناسبتدار ایسه ، دیکر تربیوی تجددلری‌ده بویله اولارق قبول ایدر ، کچرز .

موضوع بحث اجتماعی تحوللر اوزرنده چوق توقف ایتمه‌دیکم ایچین اعتذار ایتمه‌یورم . ذکر ایده‌جکلرم اوقادار ایری حرفلرله یازیلی‌درکه قوشارق کیدنلر بیله اوقویابیلیرلر . عقله ایلك کلن تحول، دیکرلرینی کاملاً کولکه‌ده براقان ، حتی مراقبه‌سی آلتنده‌طوتان، صناعی تحولدر ــ یعنی ، طبیعتك قوتلرندن واسع مقیاسده وبلا مصرف استفاده تأمین ایدن بویوك اختراعلری حصوله کتیرن علم تطبیقاتی ؛ بوتون جهانك صناعی استحصالره واسع برمخرج بازاری حالنی آلماسی ، بوبازاره اشیا یتیشدیرن بویوك اعمال مرکزلرینك تأسسی ، جهان بازارینك مختلف محللرینه توزیعات یاپابیلمك ایچین اوجوز وسریع نقل

واسطه‌لرينك ظهورى . الك خفيف باشلانغيجنه نظراً بيله بو تحول واقع اولالى برعصردن زياده زمان كچمه‌مشدر ؛ الك مهم صفحه‌لرندن برچوغى بوكون ياشايانلرك قيصا عمرلرى ايچنه داخلدر . بوتون تاريخده بوقادار سريع ، بوقادار شامل وبوقادار تام برانقلاب داها بولونابيله‌جكنه انسان زور اينانير . بوانقلابك تأثيريله يريوزى ، حتى اشكال طبيعيه‌سنه وارنجه‌يه قادار دكيشيور ؛ سياسى حدودلر سيلينيور ، ايله‌ريله‌يور ، كريله‌يور ، كويا كاغد خريطه اوزرنده‌كى خطلرمش كبى. دنيانك هركوشه‌سنده انسانلر طوپلانيور، يكى شهرلر ميدانه چيقيور. تحولده‌كى حيرتبخش ناكهانيلك وعموميلك حياتك اعتيادلرينى ده كيشديردى. طبيعتك حقيقتلرينى تحرى مراقى نامتناهى درجه‌ده تنبيه و تسهيل ايديلدى ، وبونلرك حياته تطبيقى ، يالكز قابل اجرا دكل ، تجارت نقطهٔ نظرندن الزم بيله اولدى . حتى طبيعتمزك پك دهرين نقطه‌لرنده دورديغى ايچين الك محافظه‌كار اولان اخلاقى ودينى فكر وعلاقه‌لريمزبيله صورت عميقه‌ده متأثر اولدى. بوانقلابك تربيه‌يه شكلى وسطحى برصورتده اولمقدن زياده برتأثير ياپاماماسى عقلك آلامايا جغى بركيفيتدر .

فابريقا سيسته‌مندن اول أو وَجوار صنايعى سيسته‌مى واردى . بوكون بر ، ايكى واك چوق اوچ نسل كرى‌يه عطف نظر ايدنلر أوى صناعى ايشلرك بوتون انموذجى شكللرينك ايچنده ميدانه كتيريلديكى ويابوتون بوشكللرك اطرافنده طوپلانديغى برمركز اولارق كورورلر. البسه‌لك دوقومالر الك زياده أوده دوقونوردى ؛ عائله افرادى قويون قيرقق ، ياپاغى طارامق ، يوك أكيرمك ودستكاهده ايشله‌مك خصوصنده ألى ياتقين انسانلردى . بر دوكمه‌يه باصينجه أوى نوره غرق ايتمك يرينه ، ضيا استحصالى ايچين ، حيوانى كسمكدن باشلايان ، ياغى أريتمك ، فيتيل ياپمق ، موم دوكمك كبى اوزون اوزادى‌يه زحمتلى ايشلره قاتلانمق لازمدى . اون ، كرسته ، غدا ، مالزمهٔ انشائيه، أو اشياسى ، حتى چيوى ، منتشه ، زمزه وسائره كبى معدنى اشيا بيله الك ياقين جواردن ، هروقت آچيق دوران وكوز اوكنده ايشله‌ين ، هرزمان ايچنده قونو قومشونك طوپلانديغى دكانلردن تدارك ايديليردى . مواد ابتدائيه‌نك چفتلكده استحصالندن استعماله صالح اشيا حالنه كلمه‌سنه قادار بوتون وتيرهٔ اعمال كوز اوكنده جريان ايدردى . ايشلرده عائله خلقندن يالكز شو بو دكل عائله‌نك هر برفردى آيرى آيرى حصه داردى . چوجوقلرده قوت، قدرت قازاندقجه تدريجاً متنوع فاعليت وتيره‌لرينك اسرار و خفاياسنه نفوذ ايدر ، ايشلره

یاتیشیرلردی . حتی مساعی‌یه حقیقةً اشتراك نقطه‌سنه وارنجه‌یه قادار بوتون بوفاعلیتلر بلا واسطه وشخصی علاقه ایله واقع اولوردی .

بونوع حیاتك تضمن ایتدیکی انضباط ویریجی و سجیه یاپیجی عامللردن صرف نظر ایده‌مه‌یز : انتظام وهنر ، مسئولیت ، بر ایش یاپمق ومیدانه برشی چیقارمق مجبوریتی اعتیادلرینك تربیه‌سی. دائما حقیقةً یاپیلاجق برشیء وبوشیئك اعمالنده عائله‌نك هرفردینك صاریلاجغی برایش حصه‌سی ودیکرلریله برله‌شه‌جکی براشتراك سعی ساحه‌سی بولونوردی. قدرت فعلیه‌منی فاعلیتده قلزانان شخصیتلر فاعلیت ایله بسله‌نیر وفاعلیت ایچنده دەنه‌نیردی. کذا طبیعت ایله وحقیقی اشیا ومواد ایله دوغرودن دوغرویه تماسدن ، بونلری فعلاً قوللانمادن ، اجتماعی لزوم وفائده‌لرینی بیلمه‌دن دوغان دەرین ودرونی معلوماتك تربیوی مناسبەکی اهمیتی‌ده کوزدن قاچیرلمایز . بوتون بونلرده مشاهده ، مهارت ، انشائی تخییل، منطقی تفکر، وحقیقتلرله بلا واسطه تماسدن آلینان شأنیت حسی‌دواملی برصورتده تربیه کورورردی . أوده أکیرمه ودوقوما فاعلیتنك ، بیچقی دستکاهنك ، دەکیرمنك ، فوچیجی ، دەمیرجی دکانلرینك تربیوی قوتلری متمادیاً حال فعلده ایدی .

منحصراً معلومات ویرمك مقصدیله اوراده اشیا درسلرندن هیچ بری ، چفتلکده ویا باغچه‌ده نباتات وحیوانات آراسنده یاشامق ، اونلرك حیاتلرینه قاریشمق ویاشایشلرینه دقت ایتمك ایله قازانیلان بیلکی‌نك یرینی ، کولکه‌سی قادار بیله ، طوتاماز . اعضای حواسك تربیه‌سی مقصدیله مکتبه ادخال ایدیلمش تربیه طرزلرنده هیچ بری عائلوی اشتغاللرله یومی وصمیمی علاقه‌نك احساس حیاتنده تولید ایتدیکی اویانیقلق ودولغونلق ایله رقابت ایده‌مز . وظیفه‌لر یاپدیرمقله کلمه خاطره‌سی (حافظه‌سی) تربیه اولونابیلیر ، علم وریاضیه درسلریله‌ده استدلال قوتلری ایچین بردرجه‌یه قادار علمی انضباط قازانیلابیلیر؛ فقط نه اولورسه اولسون بو ، آرقاده حقیقی بر محرك ، واوکده حقیقی بر محصول ایله بر شیلر یاپمانك استلزام ایله‌دیکی دقت ومحاکمه تربیه‌سی ایله مقایسه ایدیلنجه ، آز چوق اوزاق وکولکه‌لی قالیر. حال حاضرده صنایعك تمرکزی وتقسیم اعمال او وجوار مشغولیتلرینی فعلاً — هیچ دکلسه تربیوی مقصدلر ایچین — ازاله ایتدی. لاکن چوجوقلرك متواضع، حرمتکار وبالطبع اطاعتلی اولدقلری او اسکی کونلرك کچوب کیتدیکنه آغلامق ، اکر آغلامقله وآه وفغانله بونلرك کری کله‌جکلرینی امید ایتمه‌یورسه‌ق ، فائده‌سزدر . دەکیشن جفری شرائطدر ، بناءً علیه تربیه‌ده مساوی درجه‌ده برتحول وقوعی مقصدی تأمینه

کافیدر. ضایع ایتدکلریمزه مقابل‌قازاندقلریمزی بیلمه‌لی‌یزکه شونلردر ـ مساعفه (تسامح)نك تزایدی ، اجتماعی محاکمه قابلیتنك اتساعی ، طبیعت بشریه‌یه داها کنیش بروقوف، سجیه علامتلرینك قرائتی واجتماعی وضعیتلرك تفسیری خصوصنده داها شدید براویانیقلق ، مختلف شخصیتلرله مناسبت کیفیتنده داها بویوك برصحت نظر، تجاری فاعلیتلرله دها واسع برتماس . بوملاحظه‌لر بوکون شهرلرده دوغان چوجوقلر ایچین داها زیاده حائز معنادر .

مع مافیه شائی بر مسئله قارشیسنده‌یز : بوقازانجلریمزی محافظه ایتمکله برابر حیاتك دیکر جهتنی تمثیل ایدن شیئ ـ شخصی مسئولیتلری انکشاف ایتدیرن و چوجوغی حیاتك فیزیکی شأنیتلریله مناسبتنه نظراً تربیه ایدن اشتغاللری ـ مکتبه ناصیل ادخال ایده‌جکز ؟

مکتبه دونجه کوربیورزکه حال‌حاضرده الکزیاده کوزه چارپان، معهود ال‌ایشلرینك، دستکاه وأو صنعتلرینك ، دیکیش وطباختك درسلر آراسنه ادخالی تمایلی‌در .

بو ، « مقصدله » ، یعنی اولجه عائله یوردنده تطبیقنه اعتنا ایدیلن بر تربیه عاملی شمدی مکتبك تأمین‌ایتمه‌سی دوشونوله‌رك، تام شعورله یاپیلمش برشی دکلدر، داها زیاده انسیاقیدر، تجربه ایدیلش، کورولمش‌که بویله فاعلیتلرك چوجوقلر اوزرینه حیاتی برتأثیری وار ، بونلر اونلره دیکر هیچ برطرزك ویره‌مه‌یه‌جکی بعض شیلر ویریبور. ال ایشلرینك حقیقی معناسنك شعوری حالا اودرجه خفیفدرکه ایشلر علی‌الاکثر یاریم ایسته‌کله ، قلرما قاریشیق ورابطه‌سز یاپیلیر . بوحالی معذور کوسترمك ایچین سرد ایدیلن سببلر أکثر برصورتده کفایتسز وحتی بعضاً تماماً خطالی‌در .

بوایشلرك مکتب سیسته‌ممزه ادخالنه الك زیاده طرفدار اولانلری بیله استنطاق ایدنجه ، تصور ایدییورم‌که ، اونلرك لزومی حقنده ، عمومیتله ، دیکله‌یه‌جکمز الك باشلی سببلر ، بونلرك چوجوقلرك تماماً هاجبی [١] علاقه ودقتلرینی اشغاله مدار اولمالری‌در. بونلر چوجوقلری منفعل وآخذ دکل، آچیق کوز وفعال ایدییور؛ اونلری داها فائده‌لی، داها قدرتلی وبالنتیجه أولری‌ایچین داها یاردیمجی یاپیور. اونلری مستقبل‌حیاتلرینك عملی وظیفه‌لرینه بر درجه‌یه قادار احضار ایدییور . ـ قیز ایسه‌لر حقیقةً آشجی وترزی اولماسه‌لر بیله اهلیتلی او مدیرلری اولمایه ، اوغلان ایسه‌لر (تربیه سیسته‌ممز مکتبلریمزی تام‌اولارق یالکز حرفت وصنعت مکتبلری حالنه قویمش‌اولسه‌یدی) مستقبل مسلکلرینه حاضرلانیرلر . بوسببلرك قیمتلرینی آز کورمه‌یورم . فی‌الحقیقه ، چوجوقلرك ده‌کیشن

Full Spontaneous. [١]

حال - و وضعیتلرنده‌ده کورولن بوسببلردن کله‌جك مصاحبه‌مده ، دوغرودن دوغرویه مکتبله چوجوغك مناسبتنی مطالعه ایدرکن بحث ایده‌جکم . فقط بونقطۀ نظر طوپدن آلینجه کفایتسز درجه‌ده داردر . تخته ، معدن ایشلریی ، اکیرمه ، دوقوما ، طباخت فاعلیتنی پاشامانك واوکرنمه‌نك اصوللری اولمق اوزره تلقی ایتمه‌لی‌یز ، آیری آیری درسلر اولارق دکل .

اونلری اجتماعی معنا ودلالتلرینه کوره، یعنی جمعیتك دوامنده استناد ایتدیکی وتیره‌لر انموذجلری ، چوجوقلری جماعت حیاتنك ایلك لازمه‌لری ایله انسیت ایتدیرن عامللر ، وانسانك آرتان وقوف ومهارتی ایله بواحتیاجلری قارشیلادیغی یوللر ، خلاصه بر طاقیم آلتلر ، اولارق تلقی ایتمه‌لی‌یز، که مکتبك کندیسی‌بیله ، بونلرك تأثیریله ، ایچنده درس اوکرنیلن جمعیتدن آیری برمحل اولاجق یرده ، جماعت حیاتنك حقیقی فعال برشکلی اولور.

جمعیت مشترك خطلر اوزرنده ، مشترك روحله ومشترك هدفلره قارشی چالیشدقلری ایچین بر آراده دوران وبرلکده طوتونان انسانلرك مجموعیدر . مشترك احتیاجلر وهدفلر متزاید برفکر مبادله‌سنی ومتزاید بر حس تجاذب برلکنی استلزام ایدر . حال حاضرده‌کی مکتبك طبیعی براجتماعی وحدت حالنه تعضی ایده‌مه‌مسنك جذری سببی ایشته اصل بومشترك مستحصل فاعلیت عنصرینك فقدانیدر . اویون ساحه‌سنده ، اویونده وسپورده اجتماعی تعضی کندی کندینه و اوکتنه کچیله‌مه‌یه‌جك صورتده حادث اولیور . چونکه یاپیلاجق برشی واردر ، بر فاعلیت واقع اوجقدر . ایشته بو ، ایشك طبیعی انقسامنی ، رهبر و پیرولرك سچیلوب آیریلماسنی ، متقابل ایش برلکنی ومنافسه‌یی استلزام ایدییور . بونك کبی ، درسخانه‌ده اجتماعی تعضی ایچین محرکه ورابطه‌یه احتیاج واردر. اخلاقی جهتدن باقیلنجه ، شیمدیکی مکتبك فجیع ضعفی ، بر طرفدن اجتماعی نظام ایچین مستقبل اعضا حاضرلامایه چالیشیرکن ، دیکر طرفدن بومستقبل اعضایی اجتماعی روحدن صوك درجه‌ده محروم بروسط ایچنده یتیشدیرمه‌سنده‌در .

اشتغالر مکتبك عقده مرکزلری حالنه کتیریلنجه ظهور ایده‌جك فرقی کلمه‌لرله افاده ایتمك قولای دکلدر؛ چونکه بوفرق محرك - ده ، روح - ده وهوای محیط - ده‌در. انسان فعالیتله دولو بر موطبخه کیروب‌ده بر چوق چوجوغی یمك حاضرلامقله مشغول کوردیکی زمان، آزچوق منفعل وعاطل بر آخذلك ومحنوعیت حالی ایله شاطر وجوشغون برفعالیت حالی آراسنده‌کی روحی فرق یوزه چارپاجق درجه‌ده بارزدر. واقعا ، مکتب

حقنده‌کی خیال روحیلری، میتادسرت چهره‌لی منظره ایله مألوف اولان کیمسه‌لری بوحال بردنبره شدتله صارصار ، لاکن چوجوقلرك اجتماعی وضعیتلرنده‌کی تحولده عینی درجه‌ده شدتله کوزه چارپار واقعه‌لری و حقیقتلری ساده‌جه بلع ایتمك اوقادار فردی برایشدرکه ، طبیعتیله ، انسانی خودبینی‌یه سوق ایدر . صرف بیلکی اکتسابی ایچین آشکار هیچ براجتماعی محرك یوقدر . وبونده موفقیتك صریح هیچ براجتماعی قازانجی‌ده موجود دکلدر . فی‌الحقیقه بوطرزده یکانه مقیاس موفقیت ، تعبیرك فنا معناسیله ، رقابت طرزیدر ـ اعظمی معلومات ادخارنده ، هانکی چوجوغك دیکرلرندن داها ایلری کیتمك موفقیتی کوستردیکنی آکلامق ایچین درس و امتحان نتیجه‌لرینك مقایسه‌سی . بوحال مکتبك هوای محیطی اولمشدر ، اودرجه‌ده‌که وظیفه یاپارکن چوجوقلرك بربرلرینه یاردیملری‌بیله برمکتب جنایتیدر. مکتب فاعلیتی ، نره‌ده ساده‌جه درس اوکرنمه‌یه انحصار ایدیپورسه اوراده تعاون ، ایش برلکنك واشتراك مساعینك اك طبیعی برشکلی اولاجق یرده ، یانده‌کی آرقاداشی وظیفه‌لرندن قورتارمق ایچین کیزلی برجهد حالنی آلیور. ایش فاعلیتنك موجود اولدیغی یرده ایسه بوتون بو حاللر دکیشیور . بوراده باشقالرینه یاردیم ایتمك ، یاردیم کورنی عاجز دوشورن بر مرحمت شکلی اولمایور ، ساده‌جه ، اونك قوتلرنی سربست براقان ، والجالرینه کنیش میدان ویرن برمعاونت اولیور . شفاهی درسده سربست محاوره‌لر ، فکر تعاطیلری ، تلقینلر ، مقدم تجربه‌لرك کرك موفقیت ، کرك عدم موفقیت شکلنده نتیجه‌لری درسك اك حاکم نقطه‌لری اولیور، منافسه‌یه‌کلنجه ، بوده فردلرك مقایسه‌سی شکلنده اولیور، لاکن بلع ایتدکلری معلوماتك کمیتنه نظراً دکل، یاپدقلری ایشك کیفیتنه کوره ـ یعنی قیمتك حقیقی جماعت معیارینه کوره . بوراده مکتب حیاتی غیرشکلی [١]، وبویله اولدیغی ایچین داها زیاده استیلائی و منتشر صورتده اجتماعی برقاعده اوزرنده تمضی ایتمشدر .

مکتبك انضباطی ویا نظامی بو تمضینك ایچنده بولونور . بالطبع نظام ساده‌جه غایه‌یه اضافتله‌در . اکر غایه‌کز قرق اللی چوجوغك بر طاقیم درسلری اوکرنمه‌سی ، صوکرا معلمه آکلاتماسی ایسه، ایسته‌دیککز انضباطده بونی تأمین ایده‌جك صورتده اولاجقدر.

---

[١] Informal ی غیر صوری کلمه‌سی ایله ترجمه ایتمك داها دوغرو اولوردی، لاکن Form جذرندن کلن مشتقاتی تورکجه‌ده دائما « شکل » جذرینك مشتقلری ایله ترجمه ایتمك عادت اولدیغندن اطرادی محافظه ایچین بویله ترجمه ایدیلدی . ـ مترجم :

فقط استهداف ایدیلن غایه اجتماعی ایش برلکی و جمعیت حیاتی روحنك انکشافی ایسه انضباط بوندن دوغمالی و بوغایه ایله متناسب اولمالیدر . بر طاقیم اشیانك اعمال وانشا ایدیلدیکی یرده بر نوع نظام آزدر ؛ ایچنده چالیشیلان صنعت دستکاهنده بر نظامسزلق واردر ؛ سکوت یوقدر ؛ اوراده چالیشانلر معین وثابت بدنی وضعیتلرده دورمقله مکلف طوتولمازلر؛ قوللری قاووشدورولمش دکلدر؛ کتابلرینی شو ویا بوصورتله طوتمالری ایجاب ایتمز . بوراده انسانلر دورلو دورلو شیلر یاپمقله مشغولدرلر ؛ فاعلیت نتیجه‌سی اولان بر قاریشیقلق وعجله‌جیلك واردر . لاکن نتیجه‌لی شیلر یاپمقدن وبونی ال برلکی ایله اجتماعی برطرزده اجرا ایتمکدن دوغان کندی نوع وانموذجنده خصوصی برانضباط موجوددر . بونقطهٔ نظری قاورانجه مکتب انضباطی حقنده‌کی بوتون تلقیلریمز ده‌کیشیر . بحرانلی زمانلرده سزه‌رزکه یزده‌کی یکانه انضباط ، حدس حالنه کلش یکانه تربیه حیاتك کندیسندن آلینمش اولاندر . تجربه‌دن ، کتابلردن ویا باشقالرینك سوزلرندن ، فقط تجربه ایله علاقه‌دار اولمق ارزره ، اوکرندکلریمز ساده‌جه بوش جمله‌لر دکلدر. لاکن مکتب حیاتدن اوقادار اوزاق طوتولمش ، و حیاتك شرائط عادیه‌سندن و محرکلرندن اودرجه تجرید ایدیلمشدرکه چوجوقلرك انضباط قازانمق ایچین کوندریلدکلری اویر ، سطح ارضده ، تجربه‌نك اك زیاده کوجلکله بولونابیله‌جکی محلدر - تجربه ایسه انضباط اسمنه لایق اولان بوتون انضباطلرك آناسیدر. دار وثابت برعنعنوی مکتب انضباطی خیالنك حاکم اولدیغی یرده‌درکه انسان ، انشائی برسعیده یاپاجق برحصه صاحبی اولمقدن، روحاً اجتماعی اولدیغی قادار شکلاً ده ظاهر وقابل تماس اولان برنتیجه‌نك حصولنه فعلاً یاردیم ایتمکدن چیقان، داها دەرین ونامتناهی درجه‌ده داها کنیش انضباطی کوزدن قاچیرمق تهلکه‌سنه معروضدر- بویله اولمایان یرده ایسه ایشته او ظاهر وقابل تماس شکله عطفاً مسئولیت اجرای نفوذ ایدر وبوکا استناد ایله دوغرو برحکم ویریلیر .

متنوع شکلده فعلی اشتغاللرك مکتبه ادخالی مسئله‌سنده عقلده طوتولماسی ایجاب ایدن مهم جهت ، بونلر سایه‌سنده مکتبك بوتون روحنك تجدد ایده‌جکیدر . مکتب بونلر واسطه‌سیله حیاتله قایناشمق طالعنه مظهر اولاجق، وچوجوق ایچین‌ده ، استقبالده یاشانماسی ممکن برحیاته مجرد وبعید صورتده معطوف درسلر اوکرەنیلن بر محل دکل ؛ برمسکن اولاجقدر ، چوجوق بومسکنده استقامتلی بر حیات یاشایارق اوکره‌نه‌جکدر . مکتب کوچوك مقیاسده برجماعت ، رشیمی برجمعیت اولمق طالعنه نائل اولاجقدر. ایشته اساسی

واقعه بودر ، ودواملی ونظاملی جریان تعلیم بوندن صدور ایده‌جکدر . یوقاریده توصیف ایدیلن صناعی نظام اجتماعیده چوجوق هرحالده مساعی‌یه اشتراك ایدییوردی ، وبو ، اشتراك ایتمش اولمق ایچین دکل ، استحصال ایچین‌دی . تربیوی نتیجه‌لری شأنی اولمقله برابر عرضی وتابع ایدی . مکتبده [۱] تعقیب ایدیلن انموذجی اشتغاللر ایسه اقتصادی تضییقدن آزاده‌در . غایه محصوللرك اقتصادی قیمتلری دکلدر ، اجتماعی قوت و وقوفك انکشافیدر . بویله ، دار منفعت دوشونجه‌لرندن آزاده‌لکلری ، روح بشرك مختلف امکانلرینه کشاده‌لکلری‌درکه بوعملی فاعلیتلری مکتبده صنعتك متفقلری ، علم وتاریخك مرکزلری یاپیور .

بوتون علملرك وحدتی جوغرافیاده بولونور . جوغرافیانك معناسی ، اونك انسانك اشتغالاتنه ارضی متمادی بر یورد اولارق کوسترمه‌سنده‌در . دنیا ، فاعلیت بشریه ایله مناسبتدار اولمادقجه ، دنیا دکلدر . بشرك سعی واجرا آتی ، ارضده بولونان کوکلری نظر دقته آلینمایجه ، حتی برحس بیله دکلدر ، آنجاق قورو براسمدر . طوپراق بوتون انسانلرك غداسنك ایلك وصوك منبعیدر . او ، انسانك دائمی برملجأی وحامیسی، بوتون فاعلیتلرینك مادهٔ ابتدائیه‌سی ، انسانك یوردی‌در ، اویله بریوردکه بشری‌ده ، فکری‌ده او دوغورمش اولدیغندن ، انسانك بوتون افعال واجرا آتی اوندن دوغار واوکا رجوع ایدر . او ، حرارت ، ضیا ، الکتریقیت قدرتلرینك بویوك ساحه‌سی ، بویوك اوجاغی ، بویوك منبعیدر ؛ ده‌کیزلرك ، جریانلرك ، داغلرك ، اووالرك بویوك صحنه‌سیدر ، که بزم بوتون زراعتمز ، معدنجیلك ، اورمانجیلق صنعتلریمز ، بوتون اعمال وتوزیع واسطه‌لریمز اونك آنجاق قسماً عنصرلری وعامللریدر . بو محیطك تعیین ایتدیکی اشتغاللر ایله‌درکه نوع بشر تاریخی وسیاسی ترقیسنی میدانه چیقارمشدر . ینه بواشتغاللر ایله‌درکه طبیعتك ، ذهنی وهیجانی تفسیری انکشاف ایتمشدر [۲] . عالمده وعالمله یاپدقلریمزله‌درکه عالمك معناسنی اوقیور وقیمتنی اولچیورز .

تربیوی تعبیرلرله افاده ایدیلنجه ، بونك معناسی ، بواشتغاللرك مکتبده ساده‌جه کوره‌نه‌که کوره قوللانیلاجق بر طاقم عملی طرزلر و طریقلر اولمایاجغی ، آشجیلقده ،

[۱] بورادن اعتباراً موضوع بحث اولان مکتب دوئی‌نك شیقاغو دارالفنوننده تأسیس ایتدیکی « دارالفنون ایلك مکتبی » در . — مترجم .

[۲] یعنی علم وادبیات انکشاف ایتمشدر . — مترجم .

دیکیشده ویا مارانغوزلقده داها فنی مهارت قازانمق یوللری عد ایدیلهیه‌جکی ؛ بلکه‌ضبیعی
مواده و وتیره‌لره علمی وقوف حاصل ایتمك ایچین فعلی مرکزلر ، بشرك انکشاف
تاریخیسنی تحقیق خصوصنده چوجوقلره حرکت نقطه‌لری عد ایدیله‌جکدر . بونك حقیقی
معناسی ، عمومی برنطق ایله یاپیلابیله‌جکندن داها ایی صورتده ، حقیقی مکتب ایشندن
آلیناحق برمثالله آکلاتیلابیلیر .

متوسط ذکاده برزاتره ، اون ، اون ایکی ، اون اوچ یاشنده اوغلان چوجوقلرك
قیزلرله برابر دیکیش دیکدکلرینی ، بز دوقودقلرینی کورمکدن داها غریب برتأثیر یاپاجق
هیچ برشی یوقدر . اکر بومنظره‌یه اوغلان‌چوجوقلرك دوکمه دیکمه‌یه ویامایاپمایه‌احضاری
نقطهٔ نظرندن باقارســه‌ق تلقیمز دار و انتفاعی اولور ـ و مکتبده بونوع فاعلیته اهمیت
مخصوصه ویرمه‌یی حقلی کوسته‌ره‌جك براساس تشکیل ایده‌مه‌ز . فقط بوکا دیکر جهتدن
باقارسه‌ق کوروز که بومشغولیت، بشرك مشی‌تاریخیسنی بولوب تعقیب‌ایتمك ایچین‌چوجوغه
نقطهٔ حرکت تشکیل ایدییور ، اوبر طرفدن‌ده بومشی تاریخیده قوللانیلان مواده وتضمن
ایدن میخانیکی مبدألره وقوف حاصل ایدییور . بواشــتغالللر ایله مرتبط اولارق بشرك
انکشاف تاریخیسی اجمال ایدیلیور . مثلا چوجوقلره اولا خام اشــیا ویریلیر ـ کتن ،
پاموق قوزاسی ، کیرلی یاپاغی (چوجوقلری قویونلرك قیرقیلدقلری یره کوتوره‌بیلیرســه‌ك
داها ایی) . صوکرا بومادەلر جهت استعماللرینه درجهٔ مطابقتلری نقطهٔ نظرندن تدقیق
ومطالعه ایدیلیر . مثلا پاموق لیفی ایله یوك لیفی مقایســه اولونور . پاموق صنایعنك
انکشافده ، یوکه نسبتله تأخر ایله‌مش اولماسنك حکمتی ، پاموق الیافنك چکیردکلرندن
أل ایله آیریلماسنده‌کی مشکللکدر ، بونی بن اسکیدن بیلمه‌زدم ؛ چوجوقلردن اوکرندم .
بر غروپده‌کی چوجوقلرك اوتوز دقیقه چالیشــارق قوزادن وچکیردکلردن آییروب آلده
ایده‌بیلدکلری پاموق الیافی بر « اونس » [١] دن آزدی . برانسانك ال ایله کونده آنجاق
بر « پاوند » [٢] پاموق آییرابیله‌جکنه چوجوقلرك عقلی قولایجه ایردی و اجدادلرینك
پاموق یرینه یوك قوماشلر کییمه‌لرینك سببنی آکلادیلر . بوایکی ماده‌نك نسبی فائده‌لرینه
اجرای تأثیر ایدن ، ینه چوجوقلرك کشف ایتدیکی ، خصوصیتلردن بری‌ده پاموق الیافنك
یوك الیافنه نسبةً قیصالغی ایدی ؛ برنجیسی ، مثلا بربوس (٢,٥ سانتیم قادار) ك اوچده

[١] « اونس » ٣٠ غرام قادار طوتار . ـ مترجم ـ

[٢] « پاوند » ، لیره یاریم کیلودن پك آز خفیفدر . ـ مترجم ـ

بری قادار اوزون ایکن ، ایکنجیسی اوچ پوس اوزونلغنی بولیور ؛ برده پاموق الیافی قاپیاق اولدیغندن بربرینه صاریلمایور ؛ حالبوکه یوکده خصوصی بر پوروزلولك وار ، الیاف بربرینه یاپیشیور و اکیرمه عملیه‌سنی تسهیل ایدییور . چوجوقلر بوخصوصیتلری ، حقیقی موادی ایشله‌یه‌رك ، معلملرینك سؤاللری و تلقینلری یاردیمیله ، بالذات بولوب چیقاردیلر .

داها صوکرا الیافی قوماش حالنه قویمق ایچین مقتضی وتیره‌لری تعقیب ایتدیلر . یاپاغی‌یی طاراقلامق ایچین قوللانیلان ایلك قارد دستگاهنی یکیدن اختراع ایتدیلر — اوزرلرینه یوکی طارامق ایچین برچوق سیوری یکنه‌لر طاقلمش برچفت تخته . یوك بوکمك ایچین الك بسیط چاره‌یی یکیدن ترتیب ایتدیلر — دلینمش برطاش ویا دیکر آغیر برشی‌که یوك دلیکدن کچیریلیر ودوندورولدکجه الیافی چکر ، اوزاتیر ؛ صوکرا صیرا « ایکی » یه کلدی . بوطوپاچ کیبی یرده دوندورولیور وچوجوقلرك اللرنده طوتدقلری یوك چکیله چکیله تدریجاً بوکوله‌رك ایکی‌یه صاریلیوردی . متعاقباً ، تاریخ صیراسیله بوندن صوکرا کلن اختراعلره یاناشدیلر ، وهپ چالیشارق ، ایشله‌یه‌رك بالتجربه بولمق ، وبویله‌جه لزومنی آکلامق ، ویالکز خصوصی برصنعته دکل ، بلکه اجتماعی حیاتك هرطرزینه اجرا ایتدیکی تأثیرلری طانیمق صورتیله ایله‌ریله‌دیلر — وبوطریقده یورویه‌رك بوکونك تام بر دستگاهنه وحال حاضرده قابل استفاده قوتلریمزه علمك تطبیقندن تحصل ایدن بوتون نتیجه‌لره وارنجه‌یه قادار تکمیل وتیرهٔ نسجه اوکلرنده کچید رسمی یاپدیردیلر . بوسعیك تضمن ایتدیکی علمدن — الیافك ، جوغرافی خصوصیتلرك ، خام موادی یتیشدیرن شرائطك ، اعمال وتوزیع مرکزلرینك ، استحصال ماکینالرینه اساس اولان فیزیك مبدألرینك تدقیقی صورتیله اولان علمی تتبع — بحثه لزوم کورمه‌یورم ؛ تاریخی جهتی — بوا ختراعلرك بشریته ایقاع ایتدیکی نفوذ وتأثیری — ده موضوع بحث ایتمه‌یورم . بوتون نوع بشرك تاریخنی کتن ، پاموق و یوك الیافنك قوماش شکلنه تکاملی کیفیتی اوزرنده تمرکز ایتدیره‌بیلیرسکز . بو سوزمله بونك یکانه ویا الك ایی مرکز اولدیغی قصد ایتمه‌یورم . لاکن عرقك تاریخنی تقدیره منتهی اولان پك شأنی ومهم شهراهلردن بعضلرینك بوصورتله آچیلمش اولدیغی — تاریخ نامی آلتنده تلقیسی معتاد اولان سیاسی و تقویمی قیدلرده کورولنلردن چوق داها اساسلی و مراقبه‌کار نفوذ و تأثیرلره روحك بو صورتله ادخال ایدیلدیکی — ده دوغرودر .

بورادە قوماشلردە قوللانيلان اليافەدائر اولان بوتك مثال (وبالطبع بونكدە يالكز برايكى ابتدائى صفحەسندن بحث ايتدم) حقندە صحيح اولان ، كندى مقياسى داخلندە ، هر اشتغالك هر مالزمەسى و بو اشتغالدە استعمال ايديلن وتيرەلر حقندەدە صحيحدر .
اشتغال چوجوغە حقيقى بر محرك ويرير ، اونى ، بلا واسطە ، دوغرودن دوغرويە تجربە صاحبى ايدر ؛ شأنيتلرلە تماس ايتديرير . بوتون بونلرى ياپدقدن باشقا ، آيريجە تاريخى واجتماعى قيمتلرينە ، علمى معادلتلرينە ترجمە ايديلمك صورتيلە اشتغالك دلالتى ومعناسى پك زيادە وسعتدە قازانير. چوجوغك روحى، قوتجە وبيلكيجە تمى وانكشاف ايتدكجە اشتغال يالكز خوش برمشغلە اولمقلە قالماز، تدريجاً داها زيادە برتعقل واسطەسى، آلتى وعضوى اولور — يعنى استحالە ايدر .
اشتغال ، صيراسندە ، علم تدريسى ايچين صورت خصوصيەدە حائز اهميتدر. شرائط حاضرەيە كورە ، هرفاعليت ، موفقيتلە نتيجەلەنمك ايچين ، علمى بر متخصص طرفندن معين صورتلە ، معين براستقامتە توجيە ايديلمك لازمدر — بوعلمك تطبيق حاليدر . (علم ايلە عمل آراسندەكى) ارتباطك تربيەدە معين بر موقعى اولماليدر . اشتغاللرك — مكتبدە معهود ال ايشلرى ويا صناعى فاعليت اسميلە ياد ايديلن مساعى — ايفا ايتديكى خدمت ؛ يالكز بومساعى يى تنوير ايتمك ، واونلرى سادەجە ال وكوز هنرى اولاجق يردە ، معنى ايلە محمول لزوملو مواد درسيە حالنە كتيرمك ايچين ، مكتبە علمك دخولنە فرصت تهيە ايتمكدن عبارت قالماز ، بلكە بو اشتغاللر سايەسندە قازانيلان علمى وقوف بوكونك اجتماعى حياتنە حر و فعال اشتراك ايچين لزوملو بر آلت اولور . افلاطون كتابلرينك برندە اسيرى، افعالندە كندى فكرلرينى دكل ، باشقالرينك فكرلرينى افادە ايدن انسان ، ديە تعريف ايدييور. افلاطونك زماننده كندن داهامبرم اجتماعى مسئلەمزدە بودر. بر ايش ياپان كيمسەنك شعورندە اصول، مقصد، تعقل موجود اولماليدر ، فاعليتى كنديسى ايچين حائز معنى اولماليدر.
مكتبدە اشتغاللر بويلە كنيش وحر بر طرزدە تلقى ايديلنجە ، بونوع اشتغاللرك مكتبدە يرى اولماياجغى ، چونكە اونلرك تمايلجە مادى ، انتفاعى وحتى خسيس شيلر اولديغى حقندە اكثريا ايشيديلن اعتراضلرە قارشى بيان حيرتدن كنديمى زور آليورم . ظن ايدەرمكە بواعتراضلرى سرد ايدنلر تماماً باشقا بردنيادە ياشامالرى ايجاب ايدن كيمسەلردر. الك چوغمزك ايچندە ياشاديغمز عالمدە هركسك برمسلكى، برايشى، ياپاجق برشيئ واردر. بعضلرى ادارە ايدر ؛ بعضلرى ادارە اولونور . لاكن كرك برنجى، كرك ايكنجى صنفدن

هر فرد ایچین مهم جهت ، کوندەلك ایشلری ایچنده بویوك وبشری معنایی حائز هر شیئی
کورەبیلمەیە کندیلرینی قادر ایدن بر تربیه آلمش اولمالرمی ایجاب ایدەجکیدر . بوکونکی
عملەنك نەقادار چوغی ایشلەتدیکی ماکینانك سادەجە بر تتمەسندن عبارتدر ! بو حال، قسماً
ماکینانك کندیسندن، ویا ماکینا محصولنه بوقادار فضله اهمیت ویرن نظام اجتماعیدن ایلری
کلەبیلیر ؛ فقط محقق که داها زیاده ، عملەنك ، یاپدیغی ایشك علمی و اجتماعی قیمتلرینه
واقف اولاجق درجەده مخیلەسنی وتجاذب قوتنی انکشاف ایتدیرمك فرصتنی بولاماماش
اولماسندندر . حال حاضرده صناعی سیستەمك قاعدەسنده دوران الجالر مکتب دورنده
یا بالفعل اهمال ایدیلمش ویا مثبت صورتده چیغرندن چیقاریلمشدر. انشا واستحصال انسیاقلری
چوجوقلق وکنجلکده سیستەملی بر طرزده درلەنوب طوپلانمادقجه ، اجتماعی استقامتلرده
تربیه ایدیلمەدکجه ، تاریخی تفسیرلرله زنکینلەشدیریلمەدکجه، علمی اصوللرله مراقبه وتنویر
ایدیلمەدکجه اقتصادی سیئاتمزك منبعنی تعیین ایدەجك بر وضعیتی بیله بولامایاجغمز محققدر ،
بالطبع او سیئاتی مؤثر بر صورتدە ازالەده ایدەمەیەجکز .

برقاچ عصر کری یه دونرسەك فعلی بر بیلکی انحصاری کوروروز . بیلکی یه تملك
تعبیری ، حقیقةً ، اویغون بر تعبیردر . اوزمانلر بیلکی بر صنف مسئلەسی ایدی . بوده
اجتماعی شرائطك ضروری نتیجەسی ایدی . منابع ذهنیه یه عامەنك قولایلقله دخولنه
امکان ویرەجك هیچ بر واسطه موجود دکلدی . معلومات یازمه کتابلرده مکنوز وصاقلی
ایدی. بونلردن اله کچەبیلەجك اولانلر پك آزدی واونلردن استفاده ایدەبیلمکده اوزون
و زحمتلی حاضرلقلره متوقفدی . حقیقت خزینەسنی محافظه ایدن و خلقه بوتلرك پك جزئی
بر قسمنی بر چوق تحدیداتله صدقه کبی احسان ایلەین بر بیلکی باش راهبلکی اوزمانکی
شرائطك غیر قابل اجتناب افادەسی ایدی . لاکن ، بر آز اول بحث ایتدیکمز صناعی
انقلابك دوغرودن دوغرویه نتیجەسی اولارق ، بو حال دەکیشدی . طباعت اختراع
ایدیلدی ، و تجارت حالنه صوقولدی . کتابلر ، مجموعەلر ، غزتەلر تکثر ایتدی ،
واوجوزلادی . لوقوموتیفك وتلغرافك نتیجەسی اولارق ، شمندوفرله والکتریقیتله
صیق، سریع واوجوز مناقله ومواصله یوللری ظهور ایتدی. سیاحت قولایلاشدیریلدی.
حریت حرکت و مترافق اولان مبادلۀ افکار نامتناهی درجەده تسهیل ایدیلدی . نتیجه
ذهنی بر انقلاب اولدی . بیلکی یه رواج ویریلدی . (بوکون) هر نەقادار استکناه وتحری
ایله مشغول خصوصی بر صنف موجود ایسەوبالکه دائماده موجود اولاجق ایسەده امتیازلی

عالم صنفی موضوع بحث بیله دکلدر . بویله برشی زمانله غیر قابل تألیف اولور . معلومات آرتیق غیر متحرك بر صلب دکلدر ؛ تمییع ایدیلدی . بالذات جمعیتك بوتون جریانلری ایچنده فعلاً حال حرکتده‌در .

قولایجه آکلاشیلیرکه بوانقلاب، معلومات موادی اعتباریله ، فردك حال ووضعیتنده بارز برتحوله‌ده سبب اولمشدر . ذهنی نوعدن منبهلرك هرصورتله وهرآن تأثیری آلتنده بولونیورز . صرف ذهنی حیات ، تتبع و تعقل حیاتی ، بوصورتله ، پك ده‌کیشمش برقیمت اکتساب ایدیبور . آقادەمیك و سقولاستیك کلەلری شرف عنوانلری اولاجق یرده مؤاخذه تعبیرلری ماهیتنی آلیور .

بوتون بونلر مکتبك حال ووضعیتنده ضروری بر تحوله‌ده دلالت ایدییورلر ، لاکن بو تحولك بوتون قوتیله تحققندن داها اپی اوزاقده‌یز . مکتب اصوللریمز وشایان اهمیت بر درجه‌ده پروغراملریمز معلوماتك ، انسانی بیلکی‌یه کوتورن بعض رمزلره صاحبیتك « اهم المهمات » (١) عد ایدیلدیکی دورك میراثیـدر . اودورك مفکوره‌لری حالا زیاده‌سـیله مراقبدر، خارجی اصوللرك وتتبع طرزلرینك دکیشمش اولدیغی محللرده بیله. ال ایشلرینك، صنعت وعلمك ، متخصصلر یتیشدیرمه‌یه ساعی اولدقلرندن بحث ایدیله‌رك ایلك ، و حتی اورتا مکتبلره ادخاله رضا کوسته‌ریله‌دیکنی ایشـیتدیکمز اولیور - کویا بونلر شیمدیکی کنیش وحر تهذیب طرزیمزه آیقیری دوشرمش . بو اعتراضـك حاوی اولدیغی نکته ، اعتراضی اکثریا فاجعه‌یه قلب ایده‌جك درجه‌ده مؤثر اولماسه‌یدی ، مضحك اولوردی . اصل حال حاضرده‌کی تربیه‌مز یوکسك درجه‌ده اختصاصجی، یکجهت وداردر. وهمان تماماً، بیلکی‌نك قرون - وسطائی تاقیسنك حاکمیتی آلتنده‌در. اویله برشی‌که اك زیاده طبیعتمزك ذهنی جهتی ایله ، اوکرنمك آرزومزله ، معلومات ادخار ایتمك وبیلکی رمزلرینه صاحب اولمق تمایلمزله علاقه‌دار اولیور ؛ یاپمق، فائده ویا صنعت شکلنده برشی حصوله کتیرمك، یاراتمق الجا وتمایللریمزله دکل . ال ایشلرینك ، علم وصنعتك ، فنی ، وبناءً علیه انسـانی بسیط بر اختصاصه کوتورمه‌یه ساعی، تلقی ایدیله‌رك اعتراضه اوغراماسی واقعه‌سنك بالذات کندیسی بیله بوکون رواجده اولان تربیـه‌نك اختصـاصجی بر هدفك مراقبه‌سی آلتنده اولدیغی اثبات ایچین کوسته‌ریله‌جك اك اپی بینه‌در. بوکونکی تربیه منحصراً ذهنی مساعی واوکا متوجه بیلکی ایله بالقوه تعین وتشخص ایتمش اولماسه‌یدی بوتون بو مواد و اصولك تربیه‌یه ادخاللری خوش کورولور ، واك یوکسك بر مسافر پرورلکله قارشیلانیردی .

---
(١) All-important

علم مسلکلری ایچین اولان تعلیم وتدریس ، تهذیب انموذجی ، ویا حر و عالی تربیه (تحصیل) عد ایدیلدیکی حالده ماکیناجی، موسیقی منتسبی ، آووقات ، دوقتور، چفتجی، تاجر ویا شمندوفر مدیری اولمق ایچین مقتضی تحصیل و تربیه صرف فنی و مسلکی تلقی ایدیلیور . بونك نتیجه‌سنی آرامزده وهریرده کوریبورز ـ خلقك « منور » وه « ایشجی » صنفلرینه آیریلماسی، نظریه‌ایله عملیه‌نك تفریقی. بوتون مکتب نفوسنك آنجاق یوزده بری یوکسك تحصیله یا ایریبور یاایرمه‌یور؛ یالکز یوزده بشی اورتامکتب ((High School(۱))) مأذونی درجه‌سنی احرازایدیبور؛ ونصفندن زیاده‌سی ده ایلك مکتبك بشنجی(۲) سنه‌سنی اکمال ایتمه‌دن تحصیلی ترك ایدیبور. بوحالدن چیقان بسیط حقیقتلر شواولیورکه انسانلرك بویوك براکثریتنده مجرد ذهنی علاقه حاکم دکلدر . اونلر عملی دینیلن الجا واستعدادلره صاحبدرلر . طبیعتلری اقتضاسی ذهنی علاقه‌لری قوتلی اولانلرك بر چوغنده‌ده بوقدرت ذهنیه‌نك تماماً تحققنه اجتماعی شرائط مانع اولیور . بالنتیجه چوجوقلردن ، معلوماتك الك بسیط مبادیسنی ، حیاتلرینی قازانمادە کندیلرینه عملی فائده‌سی اولاجق درجه‌ده اوقومه ، یازمه وحساب رمزلرینی اوکره‌نیر اوکرنمز ، مکتبی ترك ایدنلر پك چوق اولیور . تربیه رهبرلریمز ، تهذیبی ، شخصیتك انکشافنی وسائره‌یی تربیه‌نك غایه‌سی وهدفی اولارق کوستروب دوریبورلر ، حالبوکه مکتب تحصیلی کچیرنلرك اکثریت عظیمه‌سی بونی ، انسانه محدود ومقصور برحیات ادامه ایده‌بیله‌جك درجه‌ده مدار معشیت تأمین ایدن کفایتسز درجه‌ده عملی برآلت تلقی ایدیبور . تربیوی غایه وهدفزی داها آز انحصاری برطرزده تلقی ایده بیلسه‌یدك ، تربیوی وتیره‌لریمزه ، روحلرینك حاکم علاقه‌سی؛ یاپمق ، اجرا ایتمك اولان انسانلره‌ده خطاب ایده بیله‌جك فاعلیتلری ادخال ایده بیلسه‌یدك ، مکتبك ، اعضاسی اوزرنده‌کی تأثیر ونفوذینی داها حیاتی ، داها دواملی ، وداها تهذیبلی بولوردق .

لاکن بونی عرض ایتمك ایچین نه‌یه اوغراشیورم ؟ اجتماعی حیاتمزك کاملاً جذری برتحوله اوغرادیغی باهر برحقیقتدر . اکر حیات ایچین برمعنایی حائز اولماسی لازم‌ایسه ، تربیه‌ده بونك کبی تام براستحاله کچیرمه‌لیدر . بواستحاله بردن بره ظهور ایده‌جك ، شعورلو برقصدله برکونده میدانه کتیریله‌جك برشی دکلدر. داها شیمدیدن اولوب کیتمکده‌در.

---

(۱) بزم لیسه‌لرك ، پروغرام اعتباریله ، دورهٔ اولالرندن یوکسك ، ثانیه‌لرندن آشاغی درجه‌ده آمریقا اورتا مکتبلری .

(۲) آمریقان ابتدائیلری یرینه کوره ۷ ، ۸ ویا ۹ سنه‌لکدر . ـ مترجم .

مکتب سیستهمزده ظاهر اولان تعدیلات ، که اکثریا (هم سیرجیلر برطرف ، الکزیاده فعلاً علاقه‌دار اولانلر طرفندن بیله) ساده‌جه تفرعاتده وقوع بولان تحوللر ، ساده‌جه مکتب میخانیکیتی‌داخلنده‌اصلاحات‌تلقی ایدیلیور، حقیقتده بوتکاملك‌اشارت‌وعلامتلریدر. فعلی اشتغالل‌لرك ، طبیعت تتبعی‌نك ، علم مبادیسنك ، صنعتك وتاریخك (پروغراملره) ادخالی ؛ منحصراً رمزی وشکلی اولان درسلرك ایکنجی پلانه آتیلماسی ؛ مکتبك اخلاقی هوای محیطنده‌کی ، طلبه ایله معلملرك مناسبتلرنده‌کی ـ انضباطده‌کی ـ تحوللر ؛ داها فعلی ، داها افاده‌لی ، وکندیلکندن استقامتلی عامللرك (مکتب حیاتنه) ادخالی ـ بوتون بونلر ساده‌جه عارضی شیلر دکلدر . چوق داها کنیش اولان اجتماعی تکاملك مقتضالریدر . یاپیلاجق ایش، یالکز بونلرك‌تعضی ایتدیریلمه‌سی ، معنالرینك بوتون‌شمولیله قیمتلرینك‌تقدیراولونماسی ، وتضمن‌ایتدکاری فکرلرك ومفکوره‌لرك تام واهمال‌ومسامحه‌دن عاری اولارق مکتب سیستهمزك تحت تصرفنه وضع ایدیلمه‌سی‌در . بونك یاپیلماسی دیمك مکتبلریمزدن هربرینك ، بویوك جمعیتك حیاتی انعکاس ایتدیرن انموذجده اشتغاللرله حال فاعلیتده ؛ وبوتون‌موجودیتیله ، صنعت ، تاریخ وعلم روحنك نفوذی آلتنده جنینی برجماعت حیاتی حالنه قلب ایدیلمه‌سی دیمکدر . مکتب جمعیتك هرچوجوغنی‌بویله‌کوچوك برجماعت ایچنه اعضا اوله‌رق آلیرده تعلیم وتربیه ایدر . اونی خدمت روحیله اشباع ایلر ، واستقامتنی کندی کندیسنه بولا بیلمك ایچین مؤثر آلتلرله تجهیز ایدرسه ، بو ، بزه دکرلی ، سویملی وآهنکلی شیمدیکندن داها بویوك برجمعیت ایچین اك قوی واك ایی برکفالت اولور .

۲

مکتب و چوجوغك حیاتی

کچن هافتا سزه مکتب ایله ، داها کنیش جماعت حیاتی آراسنده‌کی مناسبتی ، وحال حاضرده‌کی اجتماعی احتیاجلره داهـا ایی توافق ایده‌بیلمك ایچین مکتب اصـوللرنده وپروغراملرنده نه‌کیبی تحوللره لزوم اولدیغنی ، ایضاح ایتمه‌یه چالیشدم .

بوکون مسئله‌یه دیکر جهتدن باقق ومکتب ایله ، مکتبده‌کی چوجوقلرك حیاتی وانکشافی آراسنده‌کی مناسبتی مطالعه ایتمك ایسته‌یورم . کوچوك چوجوقلر کیبی پك زیاده مشخص شیلری عمومی مبدألره ربط ایتمك مشکل اولدیغندن ، « دارالفنون ایلك مکتبی » نك مساعیسندن برچوغنی مثال اوله‌رق کوسته‌ره‌جکم ، بو صورتله ، عرض اولونان فکرلرك ساحهٔ عمله نه‌یولده چیقدقلرینی وفعلی قیمتلرینی بردرجه‌یه قادار تقدیر ایده‌بیلیرسکز .

بر قاچ سـنه اول شهرك مکتب اشیاسی صـاتان ماغازالرینی کزییور وچوجوقلرك احتیاجلرینه هرنقطهٔ نظردن ـ بدیعی ، صحی و تربیوی ـ اویغون ماصا وصـاندالیه بولمایه چالیشیوردم . ایسته‌دیکمزی بولمقده پك‌چوق مشکلاته اوغرادق ، نهایت ماغازا صاحبلرندن ، دیکرلرندن داها ذکی اولان ، بری شوملاحظه‌یی سویله‌دی : « قورقارم‌که ایسـته‌دیککز بزده یوقدر . سزچوجوقلرك ، اوزرنده چالیشابیله‌جکلری برشی ایسـتیورسکز ؛ بوتون بورا‌ده‌کی اشیا ایسه دیکله‌مك ایچیندر . » بوملاحظه عنعنوی تربیه‌نك بوتون تاریخنی اجمال ایدر . ناصیل بر حیـاتیات عالمی بر ایکی کمیکی اله آلارق بوتون برحیوانك بدنی میدانه چیقاریرسه طبق بویله بزده نظر خیالمزك اوکنه ؛ هندسی بر نظامله صیرا صیرا دیزیلمش ، آرالرنده حرکت ایچین نه‌قادار ممکنسه اوقادار آز یر قالاجق صورتده صیقیشـدیریلمش ، اوستلری همان عینی بویوکلکده وآنجاق کتابلری وقورشـون قلم ایله کاغدی آلابیله‌جك جسامتده چیرکین رحله‌لری ایله معتاد شکلده بردرسخانه کتیریر ، بوکا برماصا ایله بر قاچ صاندالیه ، چیپلاق دیوارلروبر ایکی رسم‌جك علاوه ایدرسه‌ك بویله‌برمحلده اجرا ایدیله‌بیله‌جك تربیوی فاعلیتی پك ایی تصور ایده‌بیلیرز . بویر کاملاً « دیکله‌مك ایچین » یاپیلمشدر . ـ

زیرا درسی سادەجه کتابدن اوکرنمك‌ده دیکلەمەنك باشقا برنوعیدر؛ بوده برروحك دیکر
برروحه تابعیتنی کوستەریر . دیکلەمه وضعیتی ، نسبی افاده ایله ، برانفعال وبلع حالیدر .
یعنی برطاقم حاضر ـ یاپیلمش شیلر وارکه بونلر مکتبك درس ناظری ، هیئت تعلیمیه‌سی
ویا معلمی طرفندن احضار ایدیلمشدر ، ایشته چوجوق ممکن اولدیغی قادار قیصا برمدتده
بونلری بلع ایلەیەجکدر .

عنعنوی درسخانەده چوجوغك فعل وحرکتنه پك آز یر واردر. بورالرده چوجوغك
انشا ایتمەسی ، ابداع ایتمەسی وفاعلیت ایچنده استکشافلرده بولونماسی ایچین ایش دستکاهی
لابوراتوآر ، مالزمه ، آلات، حتی کنیشجه برمحل بیله ، عمومیتله ، مفقوددر. بووتیرەلرله
علاقەدار شیلرك تربیەده یری اولدیغی بیله تعین ایتمش دکلدر . بونلر یومی غزتەلره مقاله
یازان تربیه عالملرینك « هوس » ، « سوس » تعبیرلریله افاده ایتدکاری شیلردر . دون بر
خانم‌بانا ، چوجوقلرك فاعلیتی معلمك معلومات ویرمەسنه تقدم ایدن ، چوجوقلره معلوماتی
آراتاجق ، ایستەدەجك اسباب محرکه‌یه مالك برمکتب بولمق ایچین مختلف برچوق مکتبلری
کزدیکنی سویلەدی . دیدیکنه نظراً یکرمی درت مختلف مکتبی زیارت ایتدکدن صوکرا
اویله برمکتبه تصادف ایدەبیلمش . علاوه ایدەیم که اومکتب‌ده بوشهرده دکلدر .

صیراصیرا رحله‌لریله بودرسخانەلرك انسانه تلقین ایتدیکی دیکر برشی‌ده ، بورالرده ممکن
اولدیغی قادار چوق چوجوق بولوندورمق ، وبونلری بر کتـله اولمق اوزره ، بر آرایه
طوپلانمش مساوی واحدلر کبی معامله‌یه تابع طوتمق ، یعنی منفعل قالملرینی بوصورتله‌ده
تأمین ایتمك ایچین ، صورت مخصوصەده ترتیبـات یاپیلمش اولدیغی‌در . چوجوقلر فاعلیته
کچدکلری آنده فردیتلرینی کوسـتەریرلر ؛ کتلەلك حالندن چیقارلر ومکتب خارجنده ،
عائلەلرده ، اویون میدانلرنده ، وجواریمزده هرزمان کوردیکمز شدتله متمیز آیری آیری
موجودلر اولورلر .

اصول و پروغرام یکنسـقلغی‌ده عینی اسـاسه کوره ایضاح ایدیله‌بیلیر . هر شی
« دیکلەمه » قاعدەسـنه استناد ایدنجه مواد درسـیه واصول‌ده یکنسق ومطرد اولور .
قولاق و کتاب ـ که بوده قولاغی عکس ایتدیریر ـ هر شـیئه هر ایشـه الویریشلی بر
واسـطه تشـکیل ایدر . بونك یانده ، متنوع قابلیتلره و احتیاجلره توافق ایچین
هیـچ برفرصت ومیـدان یوقدر. معین برمقدارده ـ ثابت برکمیت اولارق ـ حاضر یاپیلمش
نتیجەلر و اجراآت واردر که بلا تفریق بوتون چوجوقلر بونلری معلوم بر زمانده

اكتساب ایده‌جکلردر . ایشته ایلك مکتبدن قوله‌جه قادار پروغراملر بو طلبه جواب اولمق اوزره انکشاف ایتمشدر. دنیاده‌تام‌شوقادار شایان آرزومعلومات وتام شو مقدارده فنی تجارب ونتایج واردر . شیمدی بومعلومات ونتایجی مکتب حیاتنك آلتی، اون ایکی ویا اون‌آلتی‌سنه‌سنه تقسیم‌ایتمك مسئله ریاضیه ‌ی کلیر. چوجوغه هرسنه مجموعك مناسب بر کسرینی ویره‌جکسکز ، مکتب زمانی بیتیرنجه معلوماتك هیئت مجموعه‌سنه صاحب اولمش بولوناجق . چوجوق بوساعتده ، بوکونده ، بوهافتاده ، بوسنه‌ده مجموعك شـوقادار قسمنی اوکرندیمی ، ایشـلر مکملاً یولنده ، صوکنه قادار بویله‌جه دوم دوز کیدر ـ الویریرکه چوجوق اولجه‌اوکرندکلرینی اونوتماسین. بوتون‌بونلرك نتیجه‌سی ماثیو آرنولدك[١]ك نقل ایتدیکی ، فرانسه معارف ارکانندن برینك هرهانکی برساعتده، مثلا اون‌برده ، قاچ بیك چوجوغك بالفرض جوغرافیادن هانکی بحثله مشـغول اولدیغنی سویله‌یه بیله‌جکنی افتخارله‌آ کلاتماسی‌کبی حاللره واریر؛ بزم غرب‌شهرلرندن برنده‌عمومی تدریسات مدیری اولان برذات‌ده برچوق زائرلره قارشی مکرراً بوطرزده اظهار فخر ایدر دورورمش .

اسکی تربیه‌نك انموذجی نقطه‌لرینی ؛ وضعیتنك منفعللکنی ، چوجوقلری میخانیکی برکتله حالنه کتیرمه‌سنی ، پروغرام واصولنده‌کی یکنسقلغی‌ایضاح ایتمك ایچین بلکه برآز مبالغه ایتمشمدر . بوتون مسروداتم شویله اجمال ایدیله‌بیلیر : اسکی تربیه‌ده مرکز ثقلت چوجوغك خارجنده‌در . معلمده‌در ، کتابده‌در ، حاصلی بالذات چوجوغك بلاواسـطه انسیاقلرینك وفعلیتلرینك خارجنده اولمق اوزره، نره‌ده ایسترسه‌کز اوراده‌در. بواساسه کوره چوجوغك حیاتی‌حقنده اوزون‌اوزادی‌یه سویلنه‌جك‌برشی‌یوقدر. چوجوغی تدقیق وتتبع ایتمکدن بحث ایدیلمش اولا بیلیر ، لاکین مکتب چوجوغك یاشادیغی یر دکلدر . ایشته بزم تربیه‌مزه کیرن دکیشیکلك بومرکز ثقلتك باشـقایره نقلنده‌در . بوبرتحولدر ، بر انقلابدر ومرکزفلکی‌یی ارضدن شمسه نقل ایتمك صورتیله قوپرنیكك علمه ادخال ایتدیکی انقلابه بکزمه‌مزده دکلدر . بوراده چوجوق کونش اولیور ، تربیه وسـائط ولوازمی اونك اطرافنده دور ایدییور ؛ بوتون بونلرك تعضیسنده مرکزی چوجوق تشکیل ایدییور .

مثال اولمق اوزره مفکوروی برعائله فرض ایدملم ؛ بوعائله‌ده ابوین ، چوجوق‌ایچین اك موافق اولان شـیلری طانیاجق واونك احتیاجلرینی تطمین ایده‌جك درجه‌ده ذکی

Matthew Arnold [١]

وقابلیتلیدر . بویله بر محیطده چوجوق عائله‌نك اجتماعی بنیه‌سی واجتماعی معاشرتلری تاثیریله اوکره‌نیر . جریان ایدن مصاحبه‌لرده اونك ایچین بعض علاقه وقیمت نقطه‌لری موجودر : سوزلر سویله‌نیر ، سؤاللر صورولور ، مسئله‌لر مناقشه ایدیلیر وچوجوق بوتون بونلرك تأثیریله متمادیاً اوکره‌نیر . کندی تجربه‌لرینی اورتایه قویار ، یاکایش تلقیلری تصحیح ایدیلیر. صوکرا أوایشلرینه اشتراك ایدر، بوصورتله‌ده هنر، انتظام ، باشقالرینك حقلرینه ، فکرلرینه رعایت ایتمك اعتیادلرینی قازانیر، والك اساسلیسی اولان ، مساعیسنی عائله‌نك عمومی منفعتنك امری آلتنه قویمق اعتیادینی اکتساب ایدر . بوعائله ایشلرینه اشتراك کیفیتی ، معلومات قازانمغه مساعد بر زمین وزمان ویریر . مفکوروی اوده بالطبع برایش دستکاهی اولاجق ، وچوجوق اوراده انشائی انسیاقلرینه فاعلیت ساحه‌سی بولاجقدر . چوجوغك تجسسلرینه استقامت ویره‌جك کوچوك مقیاسده بر لابوراتوآرده موجود اولاجقدر . چوجوغك حیاتی أوك خارجنه ، باغچه‌یه قیرلره قادار اوزایاجقدر . چوجوق کزه‌جك ، توزاجق ، کوره‌جك ، قونوشاجق وبویله‌جه أوخارجنده‌کی داها بویوك عالم کندیسنه آچیلاجقدر .

شیمدی بوتون بونلری تعضی ایتدیریر و عمومیله‌شدیریرسه‌ك مفکوروی مکتبه مالك اولورز . بونه‌برسردر ، نه‌ده پداغوجینك ، تربیه نظریه‌سنك حیرتفزا بر کشفی . پك چوق أولرده ، مختلف سببلرله ، فقط نسبةً قدرتسز وکلیشی کوزل ، یاپیلان برشیئك سیسته‌ملی صورتده ، واسع مقیاسده، عاقلانه وصلاحیتله یاپیلماسی مسئله‌سندن عبارتدر . ایلك ایش اولارق مفکوروی أو توسیع ایدیله‌جکدر . چوجوق داها چوق مقدارده کندیسندن بویوك انسانلرله ، وداها چوق مقدارده چوجوقلرله مناسبت پیدا ایتمه‌لیکه اوراده پك سربست وزنکین بر اجتماعی هیجان وجود بولسون . بوندن باشقا ، أو وعائله محیطنك مساعیسی ومناسبتلری چوجوغك تماسی ایچین صورت مخصوصه‌ده انتخاب ایدلمش شیلر دکلدر ؛ مقصداصلی باشقادر، چوجوغك بومساعیدن تربیوی قازانجی عارضیدر . ایشته مکتب احتیاجی بورادن چیقیور. مکتبده چوجوغك حیاتی، مراقبه‌سنی هرشیئه تشمیل ایدن برهدف اولور . چوجوغك نماسنه یاردیم ایچین مقتضی بوتون وسائط و مسائل بوراده تمرکز ایدر . یاتحصیل ؟ البته ، لاکن اولا حیات ، صوکرا حیات واسطه‌سیله وحیاتله مناسبتدار اولارق تحصیل. چوجوغك حیاتی بوصورتله تمرکز وتعضی

ایتمش تلقی ایدنجه آرتیق اونی هرشیدن اول دیکله‌یجی بر موجود اولارق بولمایز ؛ تمامیله معکوس برحالده بولورز .

تربیه‌نك « چكوب چیقارمق » معناسنه كلدیكی صیق‌صیق سویله‌نیر. بونی اكر طیقوب باصمق وتیره‌سنه مقابل برمعنی ایله آلیرسه‌ق تعبیر پك كوزلدر. فقط نه اولورسه اولسون چكوب‌چیقارمق تعبیرینی اوچ ، درت ، یدی ویا سكز یاشنده‌كی چوجوقلرك معتاد فعل وحركتلرینه عطف ایتمك مشكلدر . چوجوق ذاتاً قوشار ، یووارلانیر ، دورلو دورلو حركتلر یاپار . تماماً كامن [١] برموجود دكلدركه بویوكلر اوكا كمال اعتنا ومهارتله یاقلاشه‌رق ایچنده كیزلی دوران فاعلیت جرثومه‌سنی چكوب چیقارسینلر . چوجوق لنفسه‌كندن پك شدید صورتده فاعلیتده‌در . تربیه مسئله‌سی ایسه ، اونك فاعلیتلرینی قاورامق وبو فاعلیتلره استقامت ویرمك مسئله‌سیدر . استقامت ایله ، متعضی استعمال ایله‌دركه بوفاعلیتلر ، داغیله‌جق ویا صرف الجائی افاده‌لر حالنده قالاجق یرده ، قیمتلی نتیجه‌لره منجر اولاجقدر .

بونی كوزمزك اوكنه كتیرنجه ، یكی تربیه نامی ویریلن‌شی حقنده پك‌چوق كیمسه‌لرك ذهننده‌كی الك عظیم مشكل حل اولونور ، حتی أریر ؛ بوس بوتون زائل اولور . اكثریا صورولان سؤاللردن بری‌ده شودر : اكر تربیه‌یه چوجوغك فكرلریله ، الجا وعلاقه‌لریله باشلارسه‌كز ، بوتون بونلر اوقادار خام ، اوقادار تصادفی وداغنیق ، اوقادار آز تصفیه كورمش واوقادار آز روحیله‌شمش شیلر اولدیغنه كوره ، چوجوق مقتضی انضباطی ، تهذیبی وتحصیلی نه صورتله اكتساب ایده‌جك ؟ اكر بزم ایچین یالكز ، چوجوغك بوالجالرینی تحریك‌ویا اونلره‌مسامحه‌دن باشقا آچیق بریول بولونماسه‌یدی بوسؤال‌چوق‌یرنده اولابیلیردی . بوحالده یا او فاعلیتلری هیچ نظر دقته آلمازدق ویا منع وزجر ایدر ، یاخودده اونلرله آلای ایدر ، كچردك . فقط ألمزده تجهیزات ، مالزمه وموادن مركب بر تعضی موجود اولنجه ، اوكزده آچیق دیكر بر یول واردر . چوجوغك فاعلیتلرینه اونلری بعض‌خطلر اوزرنده یوروتمك صورتیله، استقامت ویره‌بیلیرز. وبویله‌جه، اونلری تعقیب ایدیلن یوللرك نهایتنده منطقی صورتده دوران غایه‌یه دوغرو سوق ایده‌بیلیرز .

« آرزولر بیكیر اولسه‌یدی ، دیلنجیلر سواری اولوردی » دیرلر ، مادامكه بویله دكلدر (مادامكه آرزولر كندی كندیلرینه تحصل ایتمه‌یور) ، مادامكه بر الجا ویا

Latent [١]

علاقه‌نك شأنی صورتده تطمینی دیمك ، اونی چالیشـارق میدانه چیقارمق دیمکدر ، اوحالده چالیشارق میدانه چیقارمق‌ده مانعلری اقتحام ایتمه‌یی ، مهارتی، صبری ، عزمی، اویانیقلغی اسـتلزام ایتدیکی کبی ، بالضروره انضـباطی ـ قوتك نظاملیلغی ـ ده استلزام ایدر ، ومعرفت ویریر . برقوطو یاپمق ایسـته‌ین بر چوجوغی مثال آلیکز . او چوجوق اکر یالکز تخیل وآرزو ایله اکتفا ایدرســه البته انضباط قازاناماز . لاکن الجاسنی تحقق ایتدیرمه‌یه کیریشدیمی، مسئله ده‌کیشیر؛ فکرینی معین برحاله قویمق، اونی برپلان شکلنه صوقمق، موافق جنسده تخته آلمق، لزوملو قسملری ئولچمك، اونلره ایجاب ایدن نسبتلری ویرمك ، الخ . فاعلیتلری باشلار . مالزمه‌نك احضاری ، کسمك ، رنده‌له‌مك ، زیمپارالامق ، کوشه وکنارلری آلیشدیرمق کبی ایشلرده لازمدر . آلاتی واعمال وتیره‌لرینی بیلمك ضروریدر . اکر چوجوق انسـیاقنی تحقق ایتدیریر ، قوطویی یاپارسه ، انضباط وعزم قازانمق ، مانعلری اقتحامه صرف جهد ایتمك ، برخیلی‌ده معلومات اکتساب ایتمك ایچین بول‌بول فرصت بولمش اولور .

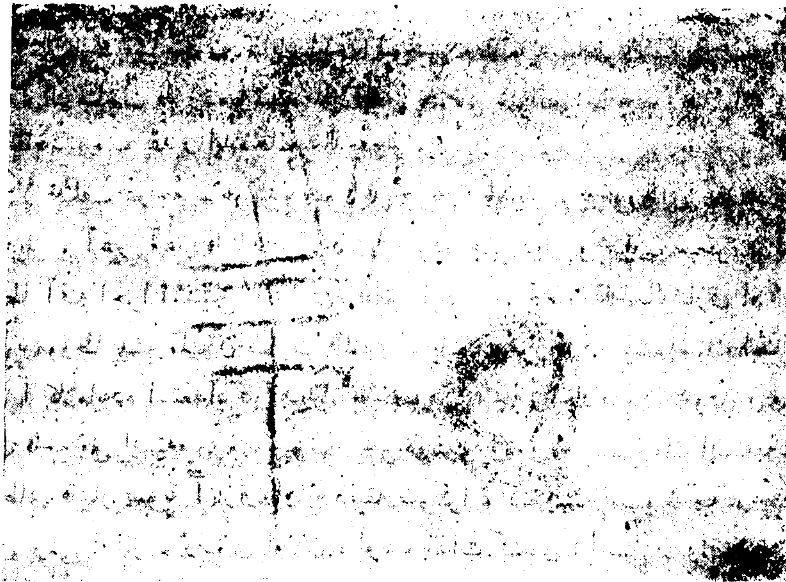
جانی یمك پیشیرمك ایسته‌ین کوچوك برچوجوغك ، بو ایشك نه‌دیمك اولدیغی، نه‌یه مال اولاجغی ویاپیلماسی ایچین نه‌لر لازم اولدیغی حقنده پك آز فکره صـاحب اولدیغی شبهه‌سزدر. اونده‌کی ساده‌جه عسکرك یمك‌حیاتی ویا بلکه‌ده بویوکلرك بوبابده‌کی فاعلیتلرینی تقلید آرزوسیدر. ایشی بونقطهٔ نظردن تلقی ایده‌رك اونك بوعلاقه‌سی ایله آلای ایتمه‌مز ، شبهه‌سز ، ممکندر ؛ لاکن بویله یاپیلمازده الجاسی فعله سوق ایدیلك صورتیله فائده‌لی بر یولده قوللانیلیرسه ، بوراده اونك حقیقی برعالم مشکلاته قارشی یورومه‌سی وبوحاله موافق ترتیبات آلماسی ایجاب ایدر. ایشته ینه بوکاده انضباط وبیلکی عامللری داخل اولیور . صوك کونلرده چوجوقلردن بری بعض یمکلری اوزون اوزادی‌یه تجربه اصولی ایله چالیشارق پیشیرمکدن اوصانمش، « بویله نه‌ئوزولوب دوریبورز؟ بریمك کتابی آلالم، تعریفلره باقارق یاپالم. » دیمشدی. معلم اوکا کتابده‌کی تعریفك وکوستریلن مقدارلرك نره‌دن چیقدیغنی صوردی؛ جریان ایدن مکالمه‌دن آکلاشیلدی‌که اکرچوجوقلر ساده‌جه کتابك تعریفلرینی تعقیب ایدرلرسه یاپدقلری ایشلرك حکمتلرینی اوکره‌نه‌مه‌یه‌جکلردر . بونك اوزرینه هپسی تجربه ایله چالیشمه‌قده دوام آرزوسنده اصرار ایتدیلر . چوجوقلرك بوفاعلیتلرینی تعقیب ایتمك، حقیقةً ، مسئله‌یی تماماً تنویره یارایاجق برمثال اولاجقدر . اوکونکی ایشلری یومورطا پیشیرمکدی ، بو ، سبزه پیشیرمك ایله أت پیشیرمك آراسنده برانتقال صفحه‌سی اولیوردی. مقایسه‌یه اساس اولمق

اوزره اولا سبزه‌لرده‌کی غدا عنصرلرینی مجملاً صایدیلر وصوکرا بونلرله اتده‌کی عنصرلری ابتدائی برصورتده مقایسه‌ایتدیلر. آکلادیلرکه سبزه‌ده‌کی خشبی الیاف یعنی سه‌لولوز أتك نسج ربطیسنه تقابل ایدییور ، شکل وبنیه عنصرینی تشکیل ایله‌یور . نشاسته‌یی و نشائی محصوللری احتوا ایتمك سبزه‌لرك خاصه‌سی اولدیغنی اوکرندیلر، املاح معدنیه‌سبزه‌لرده‌ده ، أتده‌ده بولونیور . یاغده بویله ـ یالکنز نباتی غدالرده آز مقدارده ، حیوانی غدالرده ایسه اپیجه چوق اولارق. چوجوقلر شیمدی موجودیتی‌حیوانی غدانك‌خواص‌فارقه‌سندن اولان وسبزه‌لرك نشاسته‌سنه تقابل ایدن‌آلبومینی مطالعه‌یه حاضرلانمشلردر ، وآلبومینك طباختده الك مناسب طرزده استعمالی ایچین مقتضی شرائطی ـ یومورطـا ایله یاپاجقلری تجربه سایه‌سنده ـ تقدیر ایده‌جك حالده‌درلر .

اولا مختلف درجهٔ سخونتده صو ایله تجربه‌لر یاپدیلر . یومورطایی صـیجاق صوده خاشلادیلر ، آغیر آغیر قایناتدیلر ، قاینار صوده پیشیردیلر ، مختلف سخونت حاللرینك یومورطا آقنه اجرا ایتدیکی تأثیرلری تحقیق ایتدیلر . بوصورتله چالیشارق اوکرندکلری یالکنز یومورطا پیشیرمك‌دن عبارت قالمادی ، بلکه یومورطانك پیشمه‌سنك ابتنا ایتدیکی مبدأی آکلامایه‌ده استعداد قازاندیلر. بوخصوصی وجزئی حادثه‌ده‌کی عمومی وکلی‌مبدأی کوزدن قاچیرمق ایسته‌میورم . چونکه چوجوغك یومورطا پیشـیرمك ایسته‌مه‌سی و بر یومورطایی قاینار صویه آتارق اوچ دقیقه صوکرا ، کندیسنه سـویله‌نجه ، چیقارماسی تربیوی برشی اولماز . تربیوی اولان ، اونك بالذات کندی الجاسنی ـ واقعه‌لری ، مواد ومالزمه‌یی وشرائط لازمه‌یی بیله‌رك ـ تحقق ایتدیرمه‌سی وبوصورتله الجالرینه نسق ونظام ویرمه‌سیدر. ایشته ، اوزرنده اصرار ایتمك ایسته‌دیکم ، برعلاقه‌یی‌تحریك ویا اوکا مسامحه ایتمك ایله ، اونی کندی استقامتی داخلنده تحقق ایتدیرمك آراسنده‌کی فرق بودر .

چوجوغك دیکر برانسیاقی‌ده کاغد قلم قوللانمقدر. هرچوجوق شکل ورنك اعانه‌سیله روحنی افاده ایتمکدن خوشـلانیر . اکر بو علاقه‌یه، چوجوغی غیر معین ، ایسـته‌دیکی کیبی حرکت ایتمه‌یه براقق صورتیله مسـامحه ایدرسـه‌کز ، عارضی‌دن فضله قیمتده هیچ بر انکشاف ظهور ایتمز . لاکن ، اولا چوجوغه الجاسنی افاده ایتدیرك، وصوکرا تنقید ، سؤال وتلقین طریقیله ، یاپدیغی ویاپمق ایسته‌دیکی شی حقنده‌اونده برشعور حاصل ایدك ، نتیجه بوس بوتون باشقا اولور . مثلا شو ، یدی یاشـنده بر چوجوغك اثریدر . وسط درجه‌ده بر اثر دکلدر ، کوچوك چوجوقلرك یاپدقلری ایچنده الك کوزلیدر ، فقط

بحث ایتمکده اولدیغم خصوصی مبدأی تنویر ایچون ایی بر مثالدر . چوجوقلره انسانلرك مغاره‌لرده یاشادقلری زمانده‌کی اجتماعی حیاتك ابتدائی شرائطندن بحث ایدیلشدی . رسمی یاپان چوجوغك بوشرائط حقنده‌کی تصوری شویله برافاده بولمش : مغاره تپه‌نك کنارینه، امکانسز وضعیتده، مکملاً اوطورتولمش : چوجوقلق دورینك اعتباری آغاجی کوریيورسکز - ایکی طرفنده افقی داللری ایله شاقولی بر خط . بویله شیلری چوجوغك

برچوجوغك یاپدیغی ماغارا وآغاجلر رسمی

دائما یاپماسی تجویز ایدیلسه‌یدی انسیاق ایشله‌تیلمکدن زیاده مسامحه ایدیلمش اولوردی . حالبوکه چوجوقدن آغاجلری یاقیندن ، ایجه کورمه‌سی ، کندی یاپدیغی رسمله مقایسه ایتمه‌سی و اثرینك خصوصیتلرینی داها دقتله و عقل ایردیره‌رك تدقیق ایتمه‌سی ایسته‌نمشدر . صوکرا طبیعتدن آغاج رسملری یاپدیریلمشدر .

نهایت چوجق مشاهده ، تخطر و تخیلی مزج ایده‌رك بر رسم یاپمش، برده صرف مخیله‌سنك - لاکن حقیقی آغاجلرك اطرافلی صورتده تدقیقلرندن آلینان نتیجه‌لرك مراقبه‌سی آلتنده - افاده‌سی اولمق اوزره سربست بر رسم یاپمشدر . بو ، بر اورمان کوشه‌سنی کوسته‌رن بر منظره‌در ؛ اوقادار موفقیتلی‌که بانا ، عادتا کنج بر آدامك اثری قادار حس

شاعرانه‌یی بیله محتوی کیبی کورونیور، بوندن باشقا ، آغاجلر متناسب وامکان دائره‌سنده‌در، ساده‌جه رمزلر دکلدر .

مکتبده استفاده‌یه الویریشلی اولان انسیاقلری قاباجه تصنیف ایدرسه‌ك درت زمره‌ده طوپلایابیلیرز . چوجقلرك براجتماعی انسیاقلری واردرکه مکالمه‌لرنده ، شخصی مناسبتلرنده وقونوشقانلقلرنده کورولور. درت بش یاشنده کوچوك برچوجغك نه‌قادار نفسی - مرکزلی

برچوجوغك یاپدیغی اورمان رسمی

اولدیغنی بیلیرز . یکی بر[۳] موضوعدن[۴] ویا هرهانکی برشیدن بحث[۳] ایدرکن « کندیم کوردم » ویا « بابام ، یاخود ، آننه‌م سویله‌دی » دیر . افقی کنیش دکلدر ؛ کوردیکی ، دویدیغی شیلر ، باشقالرینه نقل ایتمه‌سنی - وبالمقابله اونلرك کوردکارینی ، دویدقلرینی دیکله‌مه‌سنی - ایجاب ایتدیره‌جك درجه‌ده علاقه آور اولمق ایچین کندیسنه‌دوغرودن دوغرویه اجرای تاثیر ایتمه‌لیدر . بویله اولمقله برابر کوچوك چوجوغك بو خودکام ومحدود علاقه‌سی ، بویولده ، نامتناهی درجه‌ده توسعه قابلیتلی‌در. لسان انسیاقی چوجوغك اجتماعی افاده‌سنك الك بسیط شکلیدر بوسببله تربیوی منبعلرك بویوکی وبلکه‌ده الك بویوکیدر .

یاپمق انسیاقی - انشائی الجا - ده واردر . چوجوغك یاپمق الجاسی افاده‌سنی اولا

اویونده ، حرکتده ، طور واداده،یاپماجقلرده بولور ، صوکرا داها معین برحال آلیر ، اشیا ومواده ، قابل تماس ودوام‌لی برشکل وجود ویرمك طرزینه دوکولور . چوجوغك مجرد تفحص ایچین اوقادار فضله برانسیاقی یوقدر . استکناه انسیاقی ، انشائی ومکالموی الحالرك امتزاجندن دوغیورمش کیبی کورونیور . کوچوك چوجوقلر ایچین تجربی علم ایله مارانغوز دکانندہ‌کی ایش آراسنده هیچ بر فرق یوقدر . فیزیکده کیمیاده یاپابیله‌جکلری شیلر ، فنی تعیملر یاپمق ومجرد حقیقتلره واصل اولمق مقصدیله دکلدر. چوجوقلریالکز بر شیلر یاپمایی ویاپارکن اولوب بیتن شیلری سیر ایتمه‌یی سوەرلر . مع مافیه بوحاللرندن استفاده ایدیله‌بیلیر وفاعلیتلری قیمتلی نتیجه‌لر ویره‌جك استقامتلره توجیه اولونابیلیر ؛ ناصل‌که راست‌کله یورومه‌یه‌ده براقیلابیلیر .

چوجوغك افاده الحاسی ، یعنی صنعت انسیاقی‌ده بویله‌در ، حکایه ایتمك انسیاقی ایله انشائی انسیاقدن تولد ایدر . وبونلرك ایجه‌لمش واولغون بر تجلیسیدر . انشائی تام‌یاپیکنز، دولغون ، سربست و ویصال یاپیکنز ، اوکا اجتماعی بر محرك ، بر افاده ویریکنز، برصنعت اثرینه صاحب اولورسکنز . ایشته سزه بونك صنایع نسجیه ــ دیکیش ودوقوما ــ ایله مناسبتدار بر مثالی . چوجوقلر ایش اوداسنده ابتدائی بر دستکاه یاپدیلر ؛ بونك ایچین اونلرك انشائی انسیاقلرینه مراجعت ایدیلدی . دستکاه بیتنجه بونکله بر شی یاپمق، برشی اعمال ایتمك ایسته‌دیلر . یاپدقلری دستکاه هندلیلرك (آمریقا یرلیلری) دستکاهلری نمونه‌سنده ایدی، وبویله‌دستکاهلرله اونلرك باطانیه‌دوقودقلرینی کورمشلردی. هرچوجوق کندیسنه بر مودەل ترسیم ایتدی ، موده‌للره « ناواجو » دینیلن باطانیه‌لرك شکللری‌اساس اولمشدی ، ایچلرندن ال ایله دوقومایه الك الویریشلی کورولن انتخاب ایدیلدی . ایشك فنی جهتی محدود ومعیندی ، لاکن رنك وشکل چوجوقلرك سعیندن چیقمشدی. بومثالده‌کی چوجوقلر اون ایکی یاشنده‌درلر . اثرك معاینه‌سندن آکلاشیلیرکه اونی میدانه کتیرمك ایچین صبر ، ثبات وعزم لازمدر . بوسعی یالکنز تاریخ معلوماتی ، رسم صناعی‌مبادیسنی وانضباطی دکل ، بر فکری کالیله افاده ایچین آز چوق بر صنعت روحنی‌ده احتوا ایدر.

صنعت جهتی ایله انشائی جهت آراسنده‌کی رابطه‌یه بر مثال داها : چوجوقلر ابتدائی طرزده یوك اکیرمه‌یی وطاراق عملیه‌سنی تدقیق ایدییورلردی، ایچلرندن اون ایکی یاشنده بری ، یوك بوکمکله مشغول کندیسندن داها بویوك بر چوجوغك رسمنی یاپدی . ایشته دیکر بر صنعت اثری ، و هیچ‌ده وسط درجه‌ده دکلدر ، وسطدن داها کوزلدر . بو ،

اکیرمك ایچین یوك چکن ایکی اُلك رسمیدر. یاپان‌ده اون بر یاشنده بر چوجوقدر. لاکن نه‌ده اولسه، خصوصیله کوچوك چوجوقلرده صنعت الجاسی اك زیاده اجتماعی انسیاقله – آکلاتمق، کوسترمك آرزوسیله – مناسبتدارد‌ر.

شیمدی بو درت قاتلی علاقه‌یی – مکالمه و مصاحبه؛ سؤال وتجسس، ویا بر شیلر بولوب چیقارمق؛ بر شیلر یاپمق ویا انشا؛ و صنعتکارانه افاده علاقه‌لرینی – خاطرده طوتارق دییه‌بیلیرزکه بونلر طبیعی منبعلر وایشله‌تیلمه‌مش سرمایه‌لردر. چوجوغك فعلی

بر چوجوغك یاپدیغی یوك بوکن اللر رسمی

تماسی بونلرك استعماله تابعدر. بر ایکی مثال داها کوسترمك ایسته‌یورم. بونلردن بری یدی یاشنده بر چوجوغك ایشیدر. بو اثر، چوجوقلرده حاکم بر آرزو اولان، سویله‌مك، خاصةً انسانلردن وانسانلرله مناسبتدار اشیادن بحث ایتمك هوسنی، خصوصی بر طرزده کوستریور. کوچوك چوجوقلره دقت ایدرسه‌کز کوررسکز که اونلر اشیا عالملی ایله، اك زیاده، انسانلرله اولان مناسبتی نقطهٔ نظرندن، انسانلرك ایشلرینه موضوع و واسطه اولماسی اعتباریله علاقه‌دار اولورلر. بر چوق بشریات عالملری بزه چوجوغك علاقه‌لری ایله، ابتدائی انسانلرك حیاتی آراسنده‌کی بعض عینیتلردن بحث ایدییورلر.

ابتدائی انسانلرك فعالیتلری چوجوغك روحنده عادتا طبیعی بر صورتده تكرر ایدییور ؛ چوجوقلرك باغچه‌ده قولبه یاپمقدن خوشلانمالری ، اوقلر، یایلر، قارغیلرله و دیگر شیلرله آوجیلق اویناملری بوكا برهاندر . ینه او سؤال : بو علاقه‌یی نه یاپاجغز ؟ ـ اهمالی ایده‌جكز، یوقسه تحریك ایدرك انكشافی ایتدیره‌جكز؟ یاخود داها ایلری و داها ایی

بر چوجوغك یاپدیغی یوك بوكن بر قیز رسمی

بر استقامته‌می چویره‌جكز؟ یدی یاشنده‌كی چوجوقلریمز ایچون تصور و ترتیب ایدیلن ایشلردن بعضلری بو صوكنجی مقصدی ـ یعنی بو علاقه‌دن استفاده ایده‌رك اونی عرق بشرك ترقیسنی آكلامق ایچین بر واسطه حالنه قویمق مقصدینی ـ استهداف ایدییور . چوجوقلر حال حاضرده‌كی شرائط حیاتیه‌یی تخیلدن باشلایه‌رق تا طبیعتله دوغرودن

دوغری‌یه تماسه کلنجه‌یه قدر کریلره کیدرلر . بو، اونلری مغاره‌لرده ویا آغاجلرده‌یاشایان و آولرله، بالیقلرله پك قرارسز برمعیشت حیاتی سورن آوجی انسانلره کوتورور. بونوع حیاته توافق ایدن طبیعی و فیزیکی شرائطی امکان درجه‌سنده شمولی ایله تخیل ایدرلر ؛ مثلا ، داغلر کنارنده اورمانلق بر صرت ، بالیغی بول بر نهر ، بوندن صوکرا ، ینه تخیل طریقیله، آوجیلقدن یاریم ـ زراعی حاله و کوچبه‌لکدن یرلی چیفتجیلك صفحه‌سنه‌انتقال ایدرلر . سویله‌مك ایسته‌دیکم نقطه ، بو طرزده حرکت ایدیلنجه، حقیقی تدقیق ، تتبع و استکناه ایچون چوجوغه کنیش برامکان ساحه‌سی آچیلا-نی‌در، بوده‌معلومات قازانمقله نتیجه‌لنیر . بو صورتله، بدایةً اجتماعی جهته خطاب ایدن انسیاق ، چوجوغك انسانلره و انسانلرك ایشلرینه قارشی کوستردیکی علاقه یوروتوله‌رك ، داها واسع بر شأنیت عالمنه سوق ایدیلیر. مثلا چوجوقلرك ابتدائی سلاحلر، طاشدن یاپیلمش مزراق اوجلری‌وسائره حقنده آزچوق فکرلری واردر. بو فکرلر، مالزمه وموادی ،دوکولوب توز اولابیلمك قابلیتلری ، شکللری ، بنیه‌لری نقطهٔ نظرندن تجربه ایتمك ایچین بر فرصت احضار ایدر، بوده معدنیات حقنده بر درس ایله نتیجه‌لنیر ، چونکه چوجوقلر میزراق اوجنه اویاجق نوعی بولابیلمك ایچین بر چوق طاشلری معاینه ایتمشلردر . دمیر دورینك مناقشه‌سی بالحیقدن اولدقجه بویوك براذابه فرونی انشاسی طلبنه میدان ویردی . چوجوقلر بدایتده هوا جریانتی ایی حسابلامامش اولدقلرندن فرونك آغزی ایله نفس دەلیکی کرك نسبتی وکرك وضعیتی اعتباریله اویغون دوشمه‌مشدی ، بناءً علیه کندیلرینه احتراق مبدألری ، هوا جریانلك ومحروقاتك ماهیتی حقنده درس ویریلمك اقتضا ایتمشدی . مع‌مافیه بودرس حاضر ویریلمش دکلدر ؛ اولا احتیاج حاصل اولمش ، صوکرا تجربه طریقیله بونتیجه‌یه واریلمشدر . بو ایشده اولونجه چوجوقلر باقیر کبی ماده‌لری آلارق بر آلای تجربه‌لر یاپدیلر ، أریتدیلر ، ایشله‌یه‌رك بعض اشیا اعمال ایله‌دیلر ؛ عینی تجربه‌لر قورشون ایله ودیکر معدنلر ایله‌ده یاپیلدی . بومساعی بر طرفدن بر جوغرافیا درسی‌ده اولمشدی ، چونکه چوجوقلر مختلف حیات اجتماعیه شکللرینك تضمن ایله‌دیکی مختلف شرائط طبیعیه‌یی‌ده تخیل ایتمك و چالیشارق بولمق مجبوریتنده ایدیلر . چوبانلق حیاتنه اویغون شرائط طبیعیه ناصیل اولمالیدر ؟ زراعتك ایلك دورلرینه ، بالیقجیلغه موافق اولانلر ناصیل اولاجقدر ؟ بو انسانلر آراسنده طبیعی اصول مبادله نه‌طرزده اولور ؟ بوکبی نقطه‌لری مکالمه‌لرله بولوب چیقاردقدن صوکرا ، خریطه‌لرله وقومدن یاپدقلری شکللرله

تمثيل ايتديلر . بويله‌جه ارضك مختلف عوارضي حقنده فكرلره صاحب اولديلر ، وعيني زمانده بونلرك فاعليت بشريه ايله مناسبتلريني آكلاديلر ، بوسببله بوتون بواوكرندكلري ساده‌جه خارجي واقعه‌لر دكلدر ، بلكه بشرك حياتي وترقيسي حقنده‌كي اجتماعي تلقيلرله قاينامش و قايناشمش معلوماتدر . حاصل اولان نتيجه ، چوجوقلرك بويله مساعي ايله علم ، جوغرافيا وبشرياتده برسنه‌ده (هپسي‌ده هافتاده بش ساعت) اكتساب ايده‌جكلري وقوفلك ، معلوماتك مقصد وغايه اولارق تقرير صورتيله ويريلديكي وچوجوقلرك ساده‌جه ثابت درسلردن اوكرنمه‌لري عادت اولان يرلرده اكتساب ايديلندن ، نامتناهي درجه فضله اولاجغي حقنده‌كي قناعته ، فكرمجه ، حق ويرديريبور. انضباطه كلنجه ، چوجوقلر بو ايشلردن منحصراً انضباط روحي خاطري ايچين حل ايله اوغراشدقلري مسئله‌لره نسبتله ، چوق داها زياده دقت ، تفسير قدرتي ، استدلال ، كسكين مشاهده ودواملي ملاحظه تربيه‌سي قازانيورلر .

بورادە ، سوزي شفاهي درسه انتقال ايتديرمك ايسته‌يورم . بونك نه اولديغني هپمز بيليرز — چوجوغك كتابدن روحنه تمثيل ايتمه‌يه موفق اولديغي معلوماتك هيئت مجموعه‌سني معلمه و ديكر چوجوقلره عرض ايتمه‌سي ايچين بر زمين . بو ديكر نقطهٔ نظردن [١] ايسه شفاهي درس ، پك ممتاز صورتده اجتماعي بر موعدتلاقي اوليور ؛ أولرده كندي كنديسنه دوغان وبويوين مكالمه‌لر أو ايچين نه ايسه ، بوده مكتب ايچين اودر يالكز داها متعضي‌در . وعين خطلر اوزرنده يورور . شفاهي درس اجتماعي بر تصفيه خانه [٢] اوليوركه بورادە تجربه‌لر مبادله ايديلير ، تنقيد اولونور ، ياكايش تلقيلر تصحيح ايديلير ، و يكي تفكر وتدقيق خطلري تعين اولونور .

شفاهي درسك بو استحاله‌سي، اونك اولجه قازانيلمش معلوماتك يوقلانماسي حالندن، چوجوقلرك مكالمه ومحاوره انسياقلريني سربستجه استعمال ايتملري حالنه كچمه‌سي، مكتبك بوتون لسان مساعيسنه تأثير واوني تعديل ايله‌يور. اسكي مكتب طرز اداره‌سنده چوجوغه تام وسربست لسان قوللانمق قابليتني ويرمك ، بلا مناقشه ، الك جدي مسئله ايدي . سببي آشكاردر. لسان ايچين چوجوغه نادراً، طبيعي محرك عرض ايديليردي . پداغوجي

[١] دوئي‌نك نقطهٔ نظري .

[٢] clearing house بويوك تجارت مركزلرنده مختلف مؤسسات ماليه وتجاريه‌نك حساب جاريلريني تصفيه ايدن مؤسسه‌لر . تقاص خانه صورتيله‌ده ترجمه ايديليورسه‌ده بورادە تصفيه خانه داها ياقيشيق آليور . — مترجم .

کتابلرنده لسان، فکری افاده ایچین واسطه اولمق اوزره تعریف ایدیلیر. لسان آز چوق بویله برحاله کلیر؛ لاکن سویله مه یه لزوم بیله یوقدرکه، لسان ابتداءً اجتماعی برشیدر، برواسطه که او نکله کندی تجربه لریمزی ، بیلکیلریمزی باشقالرینه ویریر وبالمقابله اونلرککیلری بز آلیرز . طبیعی مقصددن آیریلنجه، لسان اوکرنمه نك معضل ومشکل بر مسئله اولماسی شاشیلاجق برشی دکلدر . لسانی آیریجه باشلی باشنه برشی اولارق اوکرنمه یه قالقیشمه ده کی عبثلکی دوشونکز . چوجوغك مکتبه کیتمه دن اول یاپاجغی برایش وارسه اوده علاقه دار اولدیغی شیلردن بحث ایتمکدر. فقط لسانك منحصراً درسلرك تکراری ایچین استعمال ایدیلدیکی مکتبده بحثه مدار اولاجق حیاتی علاقه لر موجود اولمادیغی ایچین اوراده الڭ مشکل ایشلردن برینك آنا دیلنك تدریسی اولماسی شایان حیرت دکلدر. لسان تدریسی غیرطبیعی اولدیغی، حیاتی انطباعلری و قناعتلری مکالمه طریقیله تعاطی ایتمك آرزوی حقیقیسندن دوغمامش ولوندیغی ایچین چوجوقلرك استعمال لسانده کی سربستیلری تدریجاً زائل اولیور . اودرجه یه قادارکه نهایت اورتا مکتب معلملری لسانك هاجسی صورتده وبوتون وسعتیله استعمالنه معاونت ایچین دورلو دورلو چاره لر ایجادینه مجبور قالیورلر . حالبوکه ، لسان انسیاقندن اجتماعی برطرزده استفاده ایدیلنجه شأنیتله دائمی بر تماس حالی ظاهر اولور . نتیجه ، چوجوغك روحنده دائما بحث ایده جك برشی بولونماسی ، اونك سویله نه جك بر شیئه ، افاده ایدیله جك بر فکره مالك اولماسیدر. فکرده انسانك کندیسنك اولمادقجه فکر دکلدر . عنعنوی اصولده چوجوق یالکز ساده جه اوکرندیکی شیئی سویله مك مجبوریتنده در. سویله یه جك برشیئی اولمق ایله برشیئی سویله مك مجبوریتنده اولمق آراسنده دنیا قادار فرق واردر. دورلو دورلو موضوعلره وواقعه لره مالك اولان چوجوق بونلردن بحث ایتمك احتیاجنده در ، وبو احتیاجی تطمین ایتدکجه لسانی اینجه لیر وکه نیشله ر ، چونکه لسانی معلوماتی شأنیتلردن آلیر واونلرك مراقبه سی آلتنده در . اوقومق ، یازمق اولدیغی قادار ، لسانك شفاهی استعمالیده بواساسه استناداً تدریس اولونا بیلیر . لسان چوجوغك کوردکلرینی ، بیلدکلرینی باشقالرینه آکلاتمق وبالمقابله اونلرك کورکو وبیلکیلرینی اوکرنمك آرزوی اجتماعیسندن دوغارق بویومش اولدیغنه نظراً رابطه لی ومناسبتلی برطرزده تدریس ایدیله بیلیر ، ومکالمه طریقیله تعاطی ایدیلن حقیقتلری تعیین ایدن واقعه وقوتلرله متمادی تماسده اوکا استقامت ویریر .

وقتم اولمادیغی ایچین بویوك چوجوقلرك ایشلرندن بحث ایتمه یه جکم ؛ که بونلرك اصلاً خام اولان انشا ومکالمه انسیاقلری انکشاف ایدرك آزچوق علمی استقامتده بر تدقیق

وتحقیق واسطه‌سی اولمشدر؛ فقط لسانك استعماله‌مثال اولارق‌شو تجربی اثری اوقویاجغم.
اثر چوجوغی تدریجاً ارضیات وجوغرافیا تتبعنه دوغرو ایلریله‌تن بسیط واك عمومی
نوعدن بر تجربه اساسنه مستنددر . اوقویاجغم بو پارچا ظن ایده‌رم‌که شاعرانه اولدیغی
قادارده « علمی » در . « پك اسکی زمانلرده ارض داها یکی ایکن ولاو حالنده ایکن
یر یوزنده هیچ صو یوقدی. بوتون صولر بخار حالنده وارضی صاران هواده ایدی .
هواده برچوق غازلرده واردی . بونلردن بری حمض ثانیٔ قاربون ایدی . بخار بولوطلر
حالنه کلدی ، چونکه ارض صوئومایه باشلامشدی ، وبر مدت صوکراده یاغمور یاغمایه
باشلادی ، صو هوادن یره ایندی وایترکن هواده‌کی حمض ثانیٔ قاربونی‌ده حل ایتدی.»
بوفقره‌ده خارجاً کورونه بیله‌جکندن چوق زیاده علم عنصری واردی . زیرا چوجوقلرك
اوچ هفتا قادار سورن سعیلرینی کوستریر . چوجوقلر کونده‌لك وهافتالق قیدلرطوتارلر،
لاکن بوربع سنه‌لك مساعی اجمالندن‌برپارچه‌در. بولسانه شاعرانه‌دیدم، چونکه چوجوغك
خیالی‌واضحدر وتمثیل ایتدیکی‌شأنیتلر حقنده‌چوجوق‌شخصی‌تحسسلره‌مالکدر. لسانك‌جانلی
تجربه‌لره استناد ایدن جانلی طرز استعمالنی داهازیاده تصویر ایچین مثال اولارق‌دیکر ایکی
یازینك بعض قسملرینی آلیورم .«ارض تکاثف ایده‌جك‌درجه‌ده صوئیجه، صوحمض‌ثانیٔ
قاربونك‌یاردیمیله،قایالردن قالسیومی چکدی وبویوك صوکتله‌لرینه کوتوردی، که اورالرده‌کی
کوچوك‌حیوانلر قالسیوی بوصورتله آلابیلدیلر.»[١]دیکری‌ده شویله‌آکلاتیور: « ارض
صوئودیغی زمان ، قالسیوم قایالرك ایچنده ایدی . حمض ثانیٔ قاربون ایله صو برله‌شه‌رك
برمحلول تشکیل‌ایتدیلر ، و بومحلول آقار کیدرکن قایالردن قالسیومی قوپاردی و دکیزه
کوتوردی ، اوراده‌کی‌کوچوك حیوانلرده اونی‌بومحلولدن‌آلدیلر. » « چکدی» و «قوپاردی»
کیبی کلمه‌لرك امتزاج کیمیوی وتیره‌سیله رابطه‌داراولارق قوللانیلماسی ، کندیسنه‌مخصوص
برطرز افاده‌یی استلزام ایدن شخصی تحقیقه دلیلدر .

اکر دیکر مثاللرله چوق وقت اشغال ایله‌مش اولماسه‌یدم ، بدایتده پك بسیط مادی
شیلرله باشلایان چوجوقلرك ناصل‌متزایداً متسع استکناه ساحه‌لرینه دوغروایله‌ریله‌دکلرینی
وبویله تحریلره ترافق ایدن ذهنی انضباطی‌ده کوسترمك ایسته‌ردم . ساده‌جه ، ایشه
مبداء اولان تجربی ذکر ایده‌یم . بو تجریب ، معدنلری پارلاتمق ایچون قوللانیلان ،
مترسب تبه‌شیر اعمال ایتمکدن عبارتدر . چوجوقلر ـ بر قدح ، کیرج صویی ، بر جام
توبدن تشکل ایدن ـ بسیط برجهاز ایله صوده‌کی قاربونیت کلسی ترسیب ایتدیلر ؛ و بو

[١]بونمونه‌لر ، متندن داهازیاده عینی صورتده ، کلمه بکلمه ، ترجمه ایدیلمشدر .

باشلانغیجدن، اندفاعی، رسوبی وسائر مختلف نوع صخره‌لرك ارض اوزرنده تشکللری وتیره‌سنی وشیمدی بولوندقلری یرلری تتبع ایتمه‌یه قادار ایله‌ریله‌دیلر. صوکرا دول متحده [١]، هاوایی، و پورتو - ریقو جوغرافیاسنك بوکا عائد نقطه‌لرینه کچدیلر. مختلف اشکالده قایا کتله‌لرینك مشاغل بشریه‌یه ایقاع ایتدیکی تأثیرلری مطالعه ایتدیلر؛ اوصورتله که بو ارضیات تدقیقی دوندی دولاشدی نهایت زمانمزده‌کی انسانلرك حیاتلرینه کلدی. چوجوقلر بو بیکلرجه عصرلر اول واقع اولمش ارضی وتیره‌لرله بوکونك صناعی مساعیسنی تعیین ایدن فیزیکی شرائط آراسنده‌کی رابطه‌یی کوردیلر و دویدیلر.

« مکتب و چوجوغك حیاتی » موضوعنه کیرن امکانلردن یالکز بر دانه‌سنی سچدم. چونکه کوردم که یالکز بو، هرکس ایچین موجب مشکلات‌در، و دیکرلرینك هپسندن زیاده أنکل ماهیتنده‌در. مکتبك چوجوق ایچین، ایچنده حقیقةً یاشاناجق و حیات تجربه‌سی قازانیلاجق بریر اولماسی، وچوجوغك اوراده نشئه وشطارت بولماسی، مکتب اولمق اعتباریله اورانك کندیسنه مخصوص بر معنی ومقصدی حائز اولماسی هرکسك قولایجه قبول ایده‌بیله‌جکی شایان آرزو برشی‌در. لاکن بویله اولمقله برابر شو سؤالی ایشیدییورز: بو اساسه کوره چوجوق معلومات لازمه‌یی ناصل آلاجق، مطلوب انضباطه ناصل کیره‌جك؟ أوت نتیجه بورایه وارییور، چونکه انسانلرك الك چوغی دکلسه بیله پك چوغی ایچین حیاتك طبیعی ومعتادجریانی ایله، اکتساب معلومات وانضباط غیر قابل تألیف کورونیور. بونك ایچین که مسئله‌نك کندیلکندن ناصیل حل ایدیلدیکنی پك زیاده عمومی وغیر تام برصورتده (چونکه اونی یالکز مکتبك کندیسی هرکونکی فعالیتی ایله، تفصیلاتلی وقیمتلی برطرزده کوستره بیلیر) کوسترمه‌یه چالیشدم. طبیعت بشریه‌نك ابتدائی انسیاقلری ناصیل قاوراناجغنی، بونلرك شکل افاده‌لرینك مناسب واسطه‌لرله ناصیل مراقبه ایدیله‌جکنی، وبوصورتله یالکز منفرد برچوجوغك نماسنك تسهیل وتقویه‌سی دکل، بلکه بونتیجه‌لرله برابر، ماضیده تربیه‌نك مفکوره‌لری اولان فنی معلومات وانضباطك‌ده ناصیل تأمین ایدیله‌جکنی آکلاتمایه اوغراشدم.

فقط هرنه قادار (همان عمومیتله سرد ایدیلن سؤاله بر امتیاز (قونسه‌سیون) ویرمش اولمق ایچین) بوخصوصی طرز تقربی اختیار ایتدم ایسه‌ده مسئله‌یی بویله آزچوق منفی وایضاحی برحالده براقمق ایسته‌مه‌یورم. حیات هرشیئك فوقنده اولارق بویوك بر

[١] United States لوزان معاهده‌نامه‌سنك رسمی ترجمه‌سنده استعمال ایدیلن بو دوغرو تعبیر « حکومات متحده » یه ترجیحا قوللانیلمشدر. — مترجم.

شیدر ؛ چوجوغك حیاتیده کندی زمانی وکندی مقیاسی داخلنده بویوکلرك حیاتندن داها آز بویوك دکلدر . چوجوغك شیمدی محتاج اولدیغی شیلره ، و زنکین ، قیمتلی ومتسع برحیات یولنده‌کی قابلیتلرینه عطف ایدیله‌جك عاقل وجدی بردقتك ؛ اونك ایلریده‌کی بویوکلك حیاتنك احتیاجلری وامکانلری ایله حقیقةً ، هرهانکی بر شکلده ، حال نزاعده اولماسی غریب دوشر . « چوجوقلریمز ایچین یاشایالم » جمله‌سی محقق ، هر شیدن اول ، چوجقلریمز یاشاسین دیمکدر ــ یوقسه چوجوغك حال حاضرده‌کی حیاتنه مناسبتی پك اوزاق ملاحظه‌لرله اونی ألی قولی باغلی ، بودور قالمایه مجبور ایتمك دکل . اکر تربیه‌ده ملکوت سموات آرایورسه‌ق ، بولمق ایچین یاپیلاجق بوتون ایشلر بزه دوشر ــ که تفسیر ایدیلنجه شونلردر : اکرچوجوغك حقیقی انسیاقلرینی واحتیاجلرینی تشخیص ایدر ؛ ومنحصراً ، بونلرك بوتون قابلیتلریله تحقق و تمیلرینی ایسترسه‌ك ، کاهللك حیاتنك تکمیل انضباطی ، معلومات وتهذیبی موسم مناسبتده ظهور ایدر .

تهذیب دیرکن‌عقلمه‌کلدی‌که چوجوغك فاعلیتنك یالکنز خارجی جهتندن ــ الحالرینك یالکنز سویله‌مه‌یه ، یاپمه‌یه ، بولوب چیقارمایه ویاراتمایه کیدن افادهٔ خارجیه‌لرندن ــ بحث ایتمش اولدم. حقیقی‌وشأنی چوجوق، سویله‌مه‌یه لزوم بیله یوق‌که ، تخیلی قیمتلر وفکرلر عالمنده یاشار ، بوقیمتلر وفکرلر خارجنده آنجاق ناقص وقصورلو بر صورتده تجسم‌ایدر. چوجوغك « مخیله » سنك تهذیبندن بحث ایدیلدیکنی بوکونلرده پك چوق ایشیدییورز . صوکرا مخیله‌یی چوجوغك برقسم مخصوصی ظن ایده‌رك ، تطمینی ایچین معین وخصوصی براستقامتی ــ که عمومیتله غیرشأنی ، یاپماجق ، اساطیری واویدیرما ماصاللردر ــ بولونا-جغنه اینانیور ، وکندی سوزلریمزی نقض ایدییورز . نه‌دن بوقادار قاتی قلبلی‌یز ، نیچین بوقادار کچ اینانیورز ؟ مخیله چوجوغك ایچنده یاشادیغی بروسطدر . چوجوق ایچین هر یرده ، روحنی وفاعلیتنی اشغال ایدن هرشیده برقیمت ومعنی فضله‌لغی واردر . مکتبك چوجوغك حیاتنه نسبتی مسئله‌سی نهایت النهایه شودر : بوفطری اساس وتمایلی اهمال ایده‌رك ، اصل یاشایان چوجوغی براقوب کندی اقامه ایتدیکمز ئولو خیالله‌می مشغول اولاجغز ، یوقسه او اساس وتمایلك سربستجه اجرای فعل ایتمه‌سنه ، تطمنینه‌می اهمیت ویره‌جکز؟ بردفعه‌حیاته وچوجوغك حیاتنه ایناندقدن صوکرا، بحث ایدیلن‌بوتون‌اشتغالللر وطرزلر ، بوتون علم وتاریخ اونك مخیله‌سنك ، ومخیله طریقیله حیاتنك نظام وکمالنك ، تهذیبی یولنده قوللانیله‌جق آلتلر ومادهلر اولور . شیمدی یالکنز خارجی فعلی وخارجی

محصولی كوردیكمز یرده ، بوتون نتیجه‌لرك كریسنده ، هم طور روحینك یكی برحال صلاحه انطباق كیفیتی، هم‌ده متسع ومتجاذب بررؤیت،بویوین برقوت حسی، ودنیاوانسان علاقه ومنفعتلرینه وقوف وقدرت قازانمق خصوصنده اراده‌لی برقابلیت موجوددر . تهذیب ، سطحی برجلا ، عادی تحته‌یه قاپلانمش ماهون آغاجی ماهیتنده اولمایجه ، شبهه‌سز بودر ـ مخیله‌نك سیالیت و جوالیتجه ، ساحهٔ فعالیتجه ، تجاذبجه فردك یاشادیغی حیات ، شكلی طبیعتك وجمیتك حیاتندن آلینجه‌یه قادار تمی وانكشاف ایتمه‌سیدر . نه زمان طبیعت وجمیت درسخانه‌ده یاشایابیلیرسه، نه زمان تعلیم وتدریس اشكال وآلاتی تجربه جوهرینك حكمی آلتنه كیررسه ، اوزمان حیات ایله تربیه آراسنده‌كی بووحدت وعینیت ایچین مساعد زمین حاضرلانمش ، وتهذیب‌ده دموقراسی ایچین برپارولا ماهیتنی آلمش اولور .

٣

تربیه‌ده اسراف

بوکون ایچین اعلان اولونان موضوع « تربیه‌ده اسراف » ایدی . اولا بوموضوعك اولکی ایکی قونفرانسله مناسبتنی قیصه‌جه بیان ایتمك ایسته‌یورم . برنجی قونفرانسده مکتب اجتماعی منظره‌سی داخلنده موضوع بحث ایدیلمش واونی حال حاضرك اجتماعی شرائطنده مؤثر قیلابیلمك ایچین مقتضی تعدیلات واصلاحات سویله‌نمشدی . ایکنجیده مکتبله منفرد چوجوقلرك تماملری آره‌سنده‌کی مناسبتدن بحث ایدیلمشدی . شیمدی بو اوچنجی قونفرانسده باشلی باشنه برمؤسسه اولمق اعتباریله مکتبك هم جمعیت ایله ، هم‌ده کندی اعضاسی ـ چوجوقلر ـ ایله مناسبتی مطالعه ایدیله‌جکدر . تعضی مسئله‌سندن بحث ایدیله‌جکدر . چونکه هر اسراف تعضی (١) نقصاننك نتیجه‌سیدر ، و تعضینك آرقه‌سنده‌کی محرکده اقتصاد والده‌کی وسائط ووسائلدن اعظمی استفاده تأمینی‌در . موضوع بحث اولان پارا واشیا اسرافی مسئله‌سی دکلدر . بونلرده حائز اهمیتدر . فقط برنجی درجه‌ده مهم اولان حیات بشرك اسرافیدر ؛ چوجوقلرك حیاتلرینك مکتبده وغیرتام وخطالی احضار یوزندن مکتبدن صوکراکی زمانلرده اسراف ایدیلمه‌سیدر .

بناءً علیه تعضیدن بحث ایدرکن ساده‌جه خارجی مسئله‌لری ، « مکتب سیسته‌می » نامی آلتنده یاد ایدیلن مسئله‌لری – مکتبك هیئت تعلیمیه‌سنی ، مدیری ، بنایی ، معلملرك تعیین وترفیعلرینی ، الخ . ـ دوشونه‌جك دکلز . بونلرك‌ده اهمیتی واردر ، لاکن اصل اساسلی تعضی ، فردلردن متشکل برجماعت اولمق واجتماعی حیاتك دیکر شکللریله مناسبتدار بولونمق اعتباریله ، بالذات مکتبك تعضیسیدر . تعضی برطاقم شیلرك بربرلریله رابطه‌لی برحاله کلمه‌لرندن عبارتدر ، که بوصورتله اونلر ایشله‌ك وتام اولارق ، قولایجه اجرای فعل ایدرلر . بونك ایچین که تربیه‌ده اسرافدن بحث ایدرکن دقتکزی مکتب سیسته‌منك مختلف اقسامنده‌کی

---

[١] تعضی بوراده دائما Organization مقابلی اولارق «تشکیلات» کلمه‌سنه ترجیحاً قوللانیلمشدر .
— مترجم

تجرده ، تربیه‌نك هدفلرنده‌كی وحدتسزلكه ، تحصیل یوللرنده و اصوللرنده‌كی رابطه‌سزلغه جلب ایتمك ایسته‌یورم.

برشكل (I) چیزم ، كه بو ، مكتب سیسته‌منك اصل كندیسنده‌كی تجردلردن بحث ایدركن كوزلركده یاردیمنی تأمین صورتیله شفاهی ایضاحاتدن برآز تصرف اجراسنه امكان ویره‌جكدر . مبالغه‌لی فكرلری پك سوه‌ن بردوستمك دیدیكنه باقیلیرسه ترسیمی مثالدن داها مبهم هیچ برشی یوقمش ، فكریمی ترسیمی صورتده عرض ایچین توسل ایتدیكم شو طرزك دوستمك صدق افاده‌سنی اثبات ایله‌مه‌سی‌ده پك‌زیاده امكان داخلنده‌در .

شكل I

١٩ نجی عصر
نفع
تهذیب
دارالفنون
١٦ نجی عصر
١٨ نجی عصر
اخلاق
انضباط (معرفت)
دارالمعلمین
١٩ نجی عصر
نفع
تهذیب
انضباط (معرفت)
فنی (تكنیك) مكتبلر
١٩ نجی عصر
نفع

شكلده مكتب سیسته‌منك مختلف عنصرلرینی تمثیل ایدن قطعه‌لر ، هرقسمه ویریلن زمانی وسیسته‌مك هرمنفرد جزئنك زمان وتحصیل موضوعلری اعتباریله قاپلادیغی نسبتی كوسترمك مقصدیله چیزیلمشدر . هرقطعه‌نك یاننه ، تمثیل ایتدیكی مكتب عنصرینی دوغوران شرائط تاریخیه ، اوكا حاكم اولان مفكوره یازیلمشدر .

مكتب سیسته‌می هیئت عمومیه‌سی اعتباریله یوقاریدن آشاغی‌یه دوغرو تنمی ایتمشدر .

[1] تدریساتی اعتباریله بزم لیسه‌لرك دورهٔ اولالری ایله دورهٔ ثانیه‌لری آره‌سنده متوسط بر درجه‌ده‌در .

قرون‌وسطاده‌کی مکتبلر اساس اعتباریله مسلکی مکتبلر زمره‌لریدر . خصوصیله حقوق والٓهیات‌مکتبلری. حال‌حاضرده‌کی‌دارالفنون بزه‌قرون‌وسطادن انتقال ایتمشدر . شیمدیکی دارالفنون برقرون وسطا مؤسسه‌سیدر ، دیمك ایسته‌مه‌یورم . لاکن کوکلری قرون وسطاده‌در وتحصیل وتدریس اعتباریله قرون وسطا عنعنه‌لرندن بوس‌بوتون قورتولمش دکلدر .

کیندرغارتن (چوجوق باغچه‌سی ـ آنا مکتبی) عصرحاضرده دوغمش اولمقله برابر أولرده‌کی چوجوق اوداسی (Nursery) ایله شه‌لینغ فلسفه‌سنك اتحادی ایدی ؛ آنه‌لرك چوجوقلرینی اشغال ایچون یاپدقلری اویونلرك ، اکلنجه‌لرك شه‌لینغ ك یوکسك درجه‌ده رومانتیك ورمزی فلسفه‌سیله ازدواجی ایدی . چوجوق حیاتنك حقیقی و فعلی تتبعندن دوغان عنصرلر ـ چوجوق اوداسی سیسته‌منك تمادیسی ـ بوتون تربیه‌ده حیات ویریجی قوت اوله‌رق قالدی ؛ شه‌لینغ ـ کاری‌عامللر ایسه بونکله مکتب سیسته‌منك دیکراقسامی آراسنه حائل اولدی . ـ اونلری‌تجرد حالنه قویدی .

اوستلرینه‌چیزیلمش اولان‌خط کیندرغارتن ایله ایلك مکتب آراسنده برمتقابل فاعلیت موجود اولدیغنی کوستریور ؛ چونکه ایلك مکتب چوجوق حیاتنك طبیعی‌علاقه‌لرینه یابانجی قالدیغی‌مدتجه ، کیندرغارتن‌دن‌بوس‌بوتون آیری ایدی، بوسببله حال‌حاضرده‌کیندر- غارتن اصوللرینك ایلك مکتبلرده ادخالی برمسئله اولدی ؛ ارتباط صنفی دینیلن مکتب مسئله‌سی . مشکل‌جهت بوایکی مکتبك مبدأ حرکت اعتباریله برلکدن محرومیتنده‌در . ایکیسنی‌بربرینه ربط ایتمك ایچین‌معلم‌قاپیدن کیره‌جك‌یرده ، دیواردن آشمق‌مجبوریتنده‌در.

غایه‌لره کلنجه ، کیندرغارتن ك مفکوره‌سی تعلیم وانضباطدن‌زیاده چوجوغك‌انکشاف اخلاقیسی ایدی ؛ بعضاً اهمیتی حسیلك درجه‌سنه واردیریلان برمفکوره. ایلك مکتب فعلاً اون آلتنجی عصرده‌کی خلق حرکتندن نشأت ایدییور . اوزمانلر طباعتك اختراعی وتجارتك انکشافی نتیجه‌سی اولارق ، اوقومق ، یازمق ، حساب بیلمك معیشت وایش ایچین برلازمه اولمشدی . غایه آشکار صورتده عملی ایدی ، منفعت‌ایدی ؛ بو آلتلره ، معلوماتك بو رمزلرینه صاحب اولمق ، اوکرنمك و علم تحصیل ایتمك ایچین دکلدی ، بونلر حیات مسلکلرینه یول آچیورلردی ، بونلرسز یوللر قاپالیدی ، ایشته بونك ایچین‌دی .

ایلك مكتبدن صوكراكی قسم غرامار سقول [١] (تقریبا اعدادی) در ، بو تعبیر غربده پك قوللانیلماز ، شرق ایالتلرنده [٢] ایسه چوق عمومیدر . بومكتب رونه‌سانس دورینه قدر چیقار — ایلك مكتبی تولید ایدن شرائطدن بلكه براز داها اولكی زمانلرده دوغمشدر ، حتی عینی زمانده ظهور ایتمش اولسه بیله مفكوره‌جه اوندن فرقلیدر . بو مكتب الكیوكسك معناسی ایله لسان تحصیلنی استهداف ایدییوردی ؛ چونكه رونه سانس دورنده انسانی‌ماضی‌ده‌كی حرثه ، روما ویونان‌عالمنه ، لاتینجه‌ایله یونانجه ربط‌ایدییوردی . قرون وسطانك محدودیتلرندن قورتولمق ایچین یگانه واسطه‌لر قلاسیك لسانلردی . غرامارسقولك انموزج اصلیسی ایشته بو سببلردن ظهور ایتدی ، دارالفنوندن داها حر (چونكه دارالفنون ماهیةً پك زیاده مسلكی ایدی) اولان بو مكتبك مقصدی خلقك النه اسكی معرفتلرك آناختارلرینی تسلیم ایتمك واونلری داها كنیش‌افقلی برعالمی كورمه‌یه قادر ایله‌مكدی . غایه‌اولا تهذیب ، ثانیاً انضباطدی . اوزمانك مكتبی ، غایه‌سنی شیمدیكی غرامارسقولدن چوق داهازیاده تمثیل‌ایدییوردی . بدایةً غرامارسقول قولج (مدرسه) ده حربر عنصردی‌كه صوكرالری آشاغی یه دوغرو اوزایه‌رق آقاده‌می و های سقول (High school) حالنی آلدی . بونك‌ایچین دركه اورتا مكتب‌حالا قسماً قوله‌ج (مدرسه) ك آشاغی صنفلری (حتی برقاچ عصر اولكی مدرسه‌لردن داها یوكسك برپروغرامله) ویا قسم احضاریسی وقسماً ده ایلك مكتبك نفعی‌غایه‌لرینك ، كندینده دردله‌نوب‌طوپلاندیغی بر مكتب ماهیتنده‌در .

بوندن صوكرا اون دوقوزنجی عصرك ایكی محصولی میدانه چیقیور ، فنی مكتبلر و دارالمعلمینلر . تكنولوجی (فنیات) ، مهندس وسائره مكتبلری ، بالطبع باشلیجه اون دوقوزنجی عصرده‌كی ایش حیاتی شرائطنك انكشافندن دوغمشلردر ، ناصیل‌كه ایلك مكتبلرده اون آلتنجی عصر ایش حیاتنك انكشافی محصوللری ایدی . دارالمعلمین ، معلملری تعلیم ایتمك ضرورتندن تولد ایتمشدر ، قسماً ده تهذیت فكریله .

داهازیاده تفصیلاته كیریشمه‌یه‌لم . شكلده كورولدیكی اوزره مكتب سیسته‌مزده سكز قادار مختلف قسم وار ، كه بونلر مختلف تاریخی زمانلرده ، مختلف مفكوره‌لرله دوغمشلردر وبالنتیجه اصوللری‌ده مختلفدر . مقصدم بو مختلف مكتبلر آراسنده ماضیده

---

[١] Grammar school

[٢] بالطبع آمریقادن بحث ایدیلیور . — مترجم

موجود اولان بوتون تجردلرك ، بوتون آیریلقلرك حالا بردوام اولدیغی فکرینی تلقین ایتمك دکلدر . مع مافیه تسلیم ایدیلهلیدرکه بونلر هیچ بر وقت بر کل تام حالنه قایناشمش ده دکلدرلر . تربیهده اداری جهتدن اك مهم مسئله بومختلف قسملرك کیفیت توحیدیدر .

معلم یتیشدیرن مکتبلره ـ دارالمعلمینلره ـ عطف نظر ایدیکز . بونلر حال حاضرده غیر طبیعی بر وضعیتده بولونیورلر ، های سقول ایله قولهج آراسنده متوسط بر حالده ، های سقول تحصیلنی وبرازده قولهج تدریساتنی احتوا ایدییورلر . بومکتبلر علملك یوکسك موضوعلرندن تجرید ایدیلمشلردر ، چونکه غایهلری ، اك زیاده ، تدریس ایدیلهجك شیلری دکل، ناصیل تدریس ایدیلهجکنی اوکرتمکدر ؛ قولهجه کیدنجه اورادهده بو تجردك دیکر نصفنی کورییورز ـ تدریس ایدیلهجك شیلری اوکرنمك ، وتدریس اصوللرندن همان همان نفرت ایتمك . قولهج چوجوقلرله وچوجوقلق حیاتیله تماسه همان همان قاپالیدر. اعضاسی، اکثریتی اعتباریله ، عائلهلرندن اوزاقده ، و کندی چوجوقلق حیاتلرینیده اونوتمش اولدقلرندن اللرنده عظیم مقدارده علمی موضوعلرله ، فقط بونلرك ناصیل اوکرهتیلهجکی، روح ایله بونلر آراسنده ناصیل مناسبتلر تأسیس ایدیلهجکی حقنده پك آز وقوف ایله ، معاملك ایدییورلر . بو « اوکرهتیلهجك شی » ایله « ناصیل اوکرهتیلهجك » تقسیمی یوزندن تولد ایدن آیریلق ایکی جهتهده ایقاع ضرر ایرییور .

ایلك مکتب ایله غرامار سقول وهای سقول آراسندهکی مناسبت متقابلهیی کوزدن کچیرمك مراقلی بر ایشدر . ایلك مکتب اسکی « نیوئینغلند » [١] غرامار سقوللرنده اوقونان بر چوق درسلری پروغرامنه آلارق مجمول بر حاله کلمشدر . های سقول درسلری آشاغی‌یه اینهرك ایلك مکتبك صوك صنفلری پروغرامنه کیرمشدر . یوقاری صنفلره لاتینجه وجبر قونمشدر ، اوصورتلهکه یدنجی و سکزنجی صنفلر داها زیاده اسکی غرامار سقول لك بقیهسی اولمشدر . وعادتا بیشکل بر مزدوجه حالنی اکتساب ایتمشدر ، قسماً چوجوقلرك ، اولجه اوکرنمش اولدقلری شیلری (اوقومق ، یازمق ، حساب) تکرار اوکرهنهجکلری و قسماً ده های سقوله حاضرلاناجقلری بریردر . بویوکسك صنفلره «نیوئینغلند» لك بعض محللرنده ویریلن اسم اینترمیدیهت سقول (متوسط مکتب)در.

[١] New England دول متحدهنك شرق شمالیسندهکی ایالتلره ویریلن اسم ، یکی انکلتره . ـ مترجم

تعبیر پك مصیبدر ؛ چونكه یاپدیغی ایش سادەجه ، اولمش برشیله اولاجق برشی آراسنده متوسطلق ایتمكدن عبارتدر ، كندی حسابنه ، خصوصی بر معناسی ومقصدی یوقدر .

قسملر ناصیل بربرندن آیریلمش ایسه مفكورەلرده بویلەاولمش، فرقلی برحال اكتساب ایتمشدر ـ اخلاقی انكشاف ، عملی فائده ، عمومی تهذیب ، انضباط ، مسلكی تعلیم . بوغایەلردن هربری تربیه سیستەمنك آیری بر قسمنده ، صورت خصوصیەده ، تمثیل ایدیلیر . وقسملر آراسنده كیتدكجه آرتان متقابل فاعلیت سببیله ، هربر قسمك آز چوق هم تهذیب ، هم تعلیم ، همده عملی فائده تأمین ایتدیكی فرض اولونور . لاكن حالا بر درسك انضباط [١] ، دیكرینك تهذیب ایچین موافق عدایدیلمەسی واقعەسندن آكلاشیلیركه وحدت اساسیه مفقوددر ؛ مثلا حسابك بعض قسملری انضباط (ذهنی) ایچین ، بعض قسملری عملی فائده ایچین ، جوغرافیا قسماً عملی فائده ، قسماً تهذیب ایچین ، والخ. در. تربیه وحدتی داغیلمش، درسلرده عن‌المركز بر استقامت آلمشدر ؛ فلان غایەیه وصول ایچین شو قادار فالان درس ، فالان غایه ایچین‌ده بوقادار فلان درس اوقونور ، و نهایت هیئت مجموعه تام بر « مخلوطه » ، بربرینه اویمایان غایەلردن و آیری آیری درسلردن متشكل بر پارچه بوغچەسی اولور . تربیەده اداره جهتندن الك بویوك مسئله ، آز چوق مناسبتدن محروم ، بربرینی قالایان درسلری توالی ایتدیرەجك یرده ، هیئت مجموعەنك وحدتی تأمین ایلەمك وبوصورتله دلك وتماسدن ، لزومسز تكرارلردن ورابطەسز انتقاللردن متولد ضایعاتی آزالتمقدر .

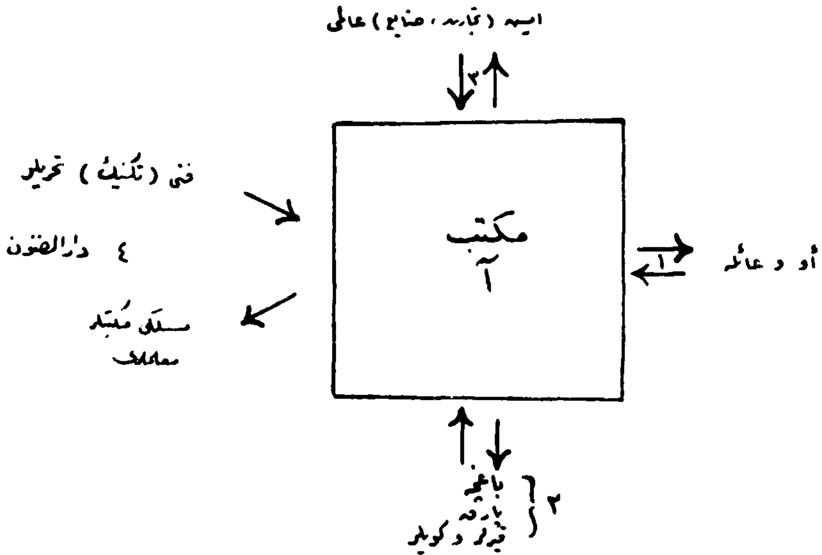
بوایكنجی رمزی دیياغرام (II) له تلقین ایتمك ایستەیورم‌كه سیستەمك اقسامنی توحید ایچین یگانه حقیقی طریق بو قسملرك هربرینی حیاتله برلشدیرمكدر . دقتمزی یالكز مكتب سیستەمنه حصر ایتدكجه استحصال ابده بیلەجكمز وحدت آنجاق صنعی اولور . اونی دها بویوك اجتماعی حیات كلنك برجزئی اولمق اوزره تلقی ایتمەلی‌یز . مركزده‌كی (آ) قطعەسی بركل‌اولمق اوزره مكتب‌سیستەمنی تمثیل ایدییور. (١) برجهتده أو وعائلەیی كوریيورز ، ایكی اوق أوحیاتی ایله مكتب حیاتی آراسنده سربست نفوذ ، اشیا ومواد ، وفكر مناسباتنی كوستەرییور . (٢) آلت طرفده طبیعی محیطله اولان مناسبتی كوریيورزكه الك كنیش معنی ایله جوغرافیا ایچین بویوك بر ساحهٔ تتبع‌در .

---

[١] انضباط كلمەسی یرینه كوره صرف ذهنی بر معناده ، معرفت مقامندەده قوللانیلمشدر .
ـ مترجم ـ

مکتب بناسنك اطرافنده طبیعی برمحیط واردر. بنا بر باغچه ایچنده اولابیلیر؛ چوجوقلر باغچه‌دن اطرافده‌کی تارلالره و اورادن‌ده ، جوارده‌کی بوتون واقعه و قدرتلری ایله کنیش قیرلره ، کوی عالمنه کوتوروله‌بیلیر . (٣) اوست طرفده ایش حیاتی ومکتب ایله صنایع وتجارت عالمنك بوتون احتیاجلری وقوتلری آراسنده‌کی سربست مناسبت تمثیل ایدیلمشدر. (٤) دیکر جهتده‌ده ، مختلف منظره‌سی ایله ، لابوراتوارلری ، کتبخانه ، موزه ومسلکی مکتبلر کیبی بوتون منابع فکریه‌سی ایله دارالفنون واردر .

شکل II

چوجوق نقطهٔ نظرندن باقیلنجه مکتبده‌کی الك بویوك ضایعات ، چوجوغك مکتب خارجنده قازاندیغی تجربه ومعلوماتدن ، مکتبده تام وحر برصورت استفاده ایده‌مه‌مه‌سی، دیکر طرفدن‌ده مکتبده اوکرنمکده اولدیغی شیلری یومی حیاتنده تطبیق ایتمه‌یه قادر اولاماماسی‌در. مکتبك تجرد حالی ایشته بودر. اونك حیاتدن تجردی‌در. اونده وجوارنده حاکم اولان فکرلرك ، علاقه وفاعلیتلرك بویوك برقسمی روحنی اشغال ایدن چوجوق درسخانه‌یه کیردیکی زمان بونلری اورتایه قویمق احتیاجنده‌در. حالبوکه چوجوغك بوهر کونلك تجربه‌لرندن استفاده قابلیتنده اولمایان مکتب ایشنی زحمتله یوروتیور ، وچوجوقده

مکتب مساعیسنه قارشی علاقه اویاندیرمق ایچین ، باشقا برطریق اوزرنده ، دورلو دورلو واسطه‌لره مراجعت ایدییور . برقاچ سنه اول « مولاین » شهرینی زیارت ایتدیکم زمان برمکتب مدیرندن ایشیتمشدم ؛ هرسنه مکتبه یکی کلن چوجوقلرك قسم‌اعظمی کتابده اوقودقلری « میسیسیپی » نهری‌ایله اولرینك اوکندن کچن ایرماغك مناسبتنی اوکرندکاری وقت حیرت ایدییورلرمش . جوغرافیا سادەجه بردرسخانه مشغولیتی اولدیغندن ، برچوق چوجوقلر ایچین بودرسك هرکون کوردکاری ، دویدقلری و آلدقلری شیلرك معین وشکلی برافادەسندن باشقا برشی اولمادیغنی آکلامق آزچوق موجب هیجاندر . ارض اوزرنده، هوا ایچنده یاشادیغمزی ، حیاتمزك هرکون طوپراغك، نباتات وحیواناتك تأثیرلریله حال تماسده اولدیغنی ، ضیا وحرارتله اولان مناسباتمزی دوشونور ، صوکرا برده مکتبده‌کی جوغرافیا درسنك نه اولدیغنی ملاحظه ایدرسه‌ك چوجوغك هرکونکی تجربه‌لری ایله ، مکتبده اوقادار واسع برمقیاسده تدریس ایدیلن متجرد درس موادی آراسنده‌کی اوچوروم حقنده انموذجی برفکر ایدینمش اولورز . بوبرتك مثالدن عبارتدر. لاکن اویله برمثالکه ، مکتبك حال‌حاضرنده‌کی ضعیفلکی طبیعی برجریان ویا برضرورت نتیجه‌سی اولمقدن باشقا برشی اولارق تلقی ایتمه‌دن اول ، چوغمزك بونی اوزون اوزادی‌یه دوشونمه‌سی لازمدر .

هرنه‌قادار مکتب ایله ایش حیاتی آره‌سنده عضوی بر رابطه موجود اولاجقسه‌ده ، بوندن قصد ایدیلن‌معنی مکتبك، چوجوغی‌هرهانکی خصوصی‌برایشه حاضرلایه‌جغی‌دکلدر، یالکز چوجوغك هرکونکی حیاتی ایله اطرافنده‌کی ایش محیطی آراسنده طبیعی بررابطه بولوناجقدر ، و بو رابطه‌یی توضیح ایتمك ، تحقق ایتدیرمك و اونی ، پروغرامه تجاری جوغرافیا، تجاری حساب کبی خصوصی درسلر ادخالی صورتیله دکل، علی‌العاده مناسبت علاقه‌لرینی اویانیق بولوندورمق صورتیله شعورلاندیرمق مکتبك وظیفه‌سی‌در. « مرکب ـ ایش ـ اورتاقلغی » (۱) موضوعی بلکه بو کونکی حساب کتابلرینك چوغنده موجود دکلدر ، حالبوکه بر نسلدن داها آز زمان اولکی کتابلرده بولونیوردی، چونکه مؤلفلر، هرهانکی برنجی خارج براقدقلری حالده کتابلرینی صاتامایاجقلرینی سویلرلردی. « مرکب ـ ایش ـ اورتاقلغی » نك منشائی تا اون آلتنجی عصره قادار چیقار . او زمانلر هنوز

(۱) Compound business partnership بزم حساب کتابلرنده « شرکت‌مسائلی » عنوانی آلتنده طوپلانان مسئله‌لرك موضوعی‌در . — مترجم .

حصه سندلی شرکتلر احداث ایدیلمه‌مشدی ، هندستان و آمریقا ایله واسع بر تجارت فعالیتی باشلامش اولدیغندن‌ایش یاپابیلمك ایچین‌سرمایه طوپلامق ضرورتی تحصل‌ایتمشدی. بری چیقدی « آلتی آی ایچون شو قادار پارا قویاجغم » دیدی . دیگری « ایکی سنه‌ایچین بو قادارده بندن » دیدی و باشقالری‌ده اشتراك ایدرك بو صورتله برلشدیلر و تجاری تشبثلرینه مدار اولاجق پاره تأمین ایتدیلر. بالطبع اوزمانلر مکتبلرده «مرکب‌اورتاقلق» اصولی تدریس ایدیلیردی . حصه سندلی شرکتلر احداث ایدیلدی ؛ مرکب اورتاقلقلر اورتادن قالقدی ، اوکا دائر مسئله‌لر ایسه حساب کتابلرنده ایکی یوز سنه دوام ایتدی دوردی. عملی فائده‌لری قالمادقدن صوکرا بیله بونلر محافظه ایدیلدی، انضباط ذهنی خاطری ایچین « بیلیرسکزیا، نه‌ده چتین مسئله‌لردی اونلر. » حال حاضرده حسابده یوزده‌له‌مه (Percertage) نامی آلتنده‌کی مباحثك بر خیلیسی‌ده عینی ماهیتده شیلردر . اون ایکی، اون اوچ یاشنده چوجوقلر کار و ضرر حسابلری و قاریشیقلغی سببیله بانکرلرك چوقدن ترك ایتدکلری‌دورلو دورلو اسقونطو مسئله‌لری ایچنده یووارلانوب کیدییورلر. ایش‌حیاتنده بویله حسابلر قوللانیلمادیغی سویله‌ندیمی، ینه همان « انضباط ذهنی » یی ایشیدییورز . حالبوکه چوجوغك تجربه‌سی ایله ایش حیاتی شرائطی آراسنده بول بول حقیقی مناسبتلر واردر، بونلر یالکز استفاده و تنویر ایدیلمه‌یه محتاج شیلردر . چوجوق تجاری حسابی و جوغرافیایی متجرد و باشلی باشنه شیلر اوله‌رق دکل ، کندی اجتماعی محیطنه تعلقلری نقطهٔ نظرندن اوکرنمه‌لیدر . عصری حیاتده بر عامل اولان بانقه حقنده، بانقه‌نك نه ایش یاپدیغی ، ناصیل یاپدیغی حقنده کنجلك معلومات صاحبی اولمالیدر ؛ بانقه ایله مناسبتدار حساب وتیره‌لری بو صورتله بر معنایی حائز اولور ـ که بو طرز ، بوتون حساب کتابلریمزده موجود زمان یوتیجی و ذهن ئولدوروجی یوزده‌له‌مه، تأدیات جزئیه و سائره مثاللرینك تماميله ضد فارقی‌در .

شکلده کوستریلن دارالفنونله مناسبت مسئله‌سی اوزرنده چوق توقف ایتمه‌یه حاجت کورمه‌یورم. ساده‌جه اشارت‌ایتمك ایسته‌یورم‌که مکتب سیسته‌منك بوتون جزءلری آراسنده متقابل بر فعلیت موجود اولمالیدر . ایلك و اورتا مکتبلرك درس موضوعلری ایچنده درجهٔ نهایه‌ده عبث بر چوق شیلر واردر . بو جهتی استکناه ایدنجه کورییورزکه بو مکتبلرك درس مفرداتی چوجوقلره اوکره‌تیلن و هیچ بری حقیقی واقعه اولمایان بر چوق

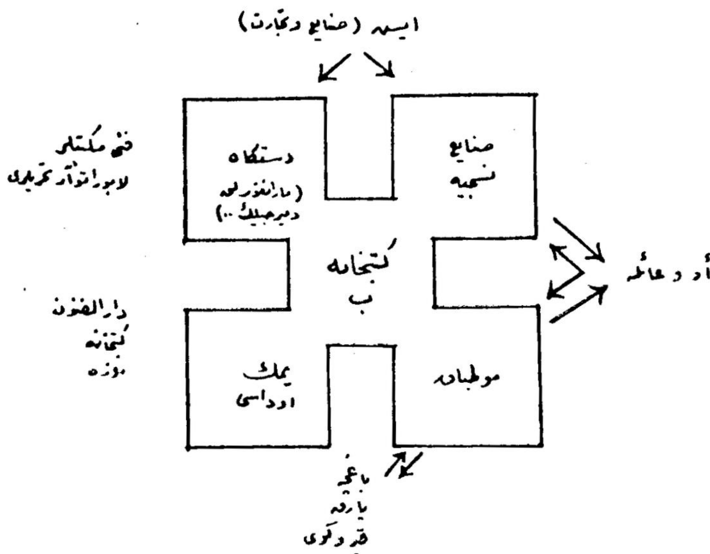
واقعه‌لرله محولدر ، كه بونلرك هپسی ایلریده اونوتولاجقدر . بوده سیسته‌مزك «آشاغی» [۱] جزءلری ایله «یوكسك» جزءلری آراسنده حیاتی بر رابطه بولونمامسندن ایلری كلیور . دارالفنون ویا مدرسه ، فكر مؤسسی اعتباریله، بر تحری و استكناه یریدر : كتبخانه‌لر ، موزه‌لر محلیدر ، ماضینك بوتون منابع فكریه‌سی اوراده طوپلانمش ، تقرر ایتمشدر . مع مافیه مكتب ایچین اولدیغی قدر دارالفنون ایچین‌ده دوغرودر كه شیمه‌ٔ تفحص، آنجـاق تفحص طورو حركتی ایله ، و اوطورو حركتدن ، اكتساب ایدیلیر . طلبه عبث شیلرله اوغراشاجق یرده ، مقصد و معناسی اولان ، افقی كنیشله‌تمه‌یه یارایان شیلری اوكرنه‌لیدر ، بوقسه اللی سنه اول حقیقت عد ایدیلان ویا یارم تحصیللی معاملك یا كلیش آكلاماسی یوزندن فائده‌لی تلقی ایدیلان شیلری دكل . بوغایه‌لر دناحیل اریله‌بیله‌جكنی آكلامق مشكلدر ، مكركه تربیه سیسته‌منك الك ایلری قسملری ایله الك ابتدائی جزءلری آراسنده تام بر فاعلیت متقابله موجود اولا .

بوندن صوكراكی شكل (III) ایكنجینك توسعیدر . مكتب بناسی ، دینیله بیلیركه ، قاپارمش وشیشمشدر . اطرافنده‌كی محیط ، أو ، باغچه وقیرلر ، ایش حیاتی ودارالفنون ایله مناسبت ینه اسكی حالنده‌در . بوشكلدن مقصد ، مكتبك حال تجرددن قورتولارق بحث ایتمكده اولدیغمز اجتماعی حیاتله عضوی بر رابطه تأسیس ایله‌مك ایچین نه اولماسی لازم كلدیكنی ارائه ایتمكدر . بو ، یاپمق ایسته‌دیكمز مكتب بناسی ایچین معماریمزك چیزدیكی پلان دكلدر ؛ مكتب بناسنك احتوا ایتمه‌سنی ایسته‌دیكمز فكری دیاغرام اولارق تمثیل ایدن بر شكلدر . شكلك آلت طرفنده یمك اوداسنی وموطباغی ، اوسـت طرفنده‌ده دیكیش ودوقوما فاعلیتی ایچین دوقوما اوداسنی كوریورسكز . مركز بو ایشلرك هپسنك كتبخانه‌ده ، یعنی بوتون عملی ایشلری تنویر ایدن واونلره معنی وحر بر قیمت ویرن هر نوع منابع ذهنیه‌دن متشكل بر مجموعه‌ده ، بر آرایه طوپلانمه‌سی كیفیتنی تمثیل ایدییور . درت كوشه عملیاتی كوسته‌ریور ، مركزده عملی فاعلیتلرك نظریه‌سنی . دیكر بر افاده ایله ، بو ایشلرك مكتبده موجودیتلرندن مقصد اصلی ، اونلرك محضا موجودیتلری دكلدر ، یعنی چوجوقلره فنی آشجیلق ، فنی ترزیلك ، مارانغوزلق

[۱] Lower (آلچاق) . دوئی تحصیلك درجه درجه بولونمه‌سنه شدتله معارض اولدیغی ایچین بو كلمه‌یی بالالتزام گییمه ایچنده كوسترمشدر . «آشاغی» تعبیریله ترجمه ایدیلمه‌سی متنده‌كی نكته‌یی غایب ایتمه‌مك ایچیندر . — مترجم .

ودیوارجیلق مهارتی ویرمك دکلدر ، بلکه بو ایشلرك خارجده‌کی حیاتله روابط ومناسباتی‌در . برطرفدن ، فردی جهتدن‌ده بونلر چوجوغك ایشله‌مك، کوسترمك برشی یاپمق ، وساده‌جه منفعل واویصال‌قالمایارق ، یاپیجی ویارادیجی اولمق احتیاجنه‌جواب ویریرلر . ایشلرك اك بویوك معنالری اجتماعی ایله فردی جهت آراسنده توازنی محافظه ایتمه‌لریدر – شکل ، اجتماعی جهتله اولان مناسبتی صورت خصوصیه‌ده تمثیل ایدییور .

شکل III

بورادە‌ده برجهتده أو وعائله‌واردر . رابطه خطلری ایلری کری کیدەرك أو ایله‌مکتبك موطباغی ودوقوما اوداسی آراسنده‌کی طبیعی مناسبتی نه کوزل کوسته‌رییور ! چوجوق أوده اوکرندیکنی مکتبه کوتوره‌رك‌اوراده اوندن استفاده ایده‌بیلیر ؛ مکتبده اوکرندیکی شیلری‌ده أوده تطبیقه قادردر . بونلر ایکی بویوك شیدرکه تجردی قیرار ، رابطه‌تأسیس ایدر – چوجوغك مکتبه مکتب خارجنده قازاندیغی بوتون تجربه‌لری ایله کلمه‌سی ، ومکتبدن هرکونکی حیاتده استفاده‌ایده‌بیله‌جکی برشیلر اوکرنمش اولارق آیریلمه‌سی .

عنعنوی مکتبه چوجوق صاغلام بر بدنله ، فقط آز چوق ایسته‌کسز بر روحله کیدر ، هر نه‌قادار حقیقتده روحی بدنیله برابر کوتورمزسه‌ده؛ روحنی کریده براقماسی ضروریدر ، چونکه مکتبده اونی استعمال ایچون هیچ بر وسیله یوقدر . اکر تماماً مجرد بر روحه مالك اولسه‌یدی اونی مکتبه کوتوره‌بیلیردی ، حالبوکه چوجوغك روحی مشخصدر ، مشخص شیلرله علاقه‌داردر ، مکتب حیاتنه مشخص شیلر کیرمه‌دکجه چوجقده روحنی اورایه کوتورمز . بزم ایسته‌دیکمز ایسه چوجوغك مکتبه تام بر روحله کلمه‌سی ومکتبدن دائما تام بر روحله وداها صاغلام بر بدنله کیتمه‌سیدر . بدن دیرکن عقلمه کلدی ، دیباغرامده جیمناستیکخانه اولماقله برابر ؛ درت کوشه‌ده کچیریلن فعال حیات ، عینی زمانده دواملی برادمان بدنده تأمین ایدییور ، برطرفدن‌ده اصل جیمناستیکخانه‌مز چوجوقلرك خصوصی ضعف بدنیلری ایله اشتغال واونلری تداوی ایده‌جکدر . وصاغلام بر روحه مسکن اولان هر معناسیله صاغلام بر بدن یاپمایه داها شعورلو بر صورتده چالیشاجقدر .

یمك اوداسنك وموطباغك قیر وباغچه ایله مناسبتندن وبونلره عائد وتیره ومحصوللردن بحثه لزوم بیله یوقدر . طباخت ، قیر وکوی ایله وجوغرافیاده برله‌شن علملرله هیچ بر مناسبتی اولماماق اوزره‌ده تدریس ایدیله بیلیر . احتمالکه ، عمومیتله ، بورابطه ومناسبتلر نظردقته آلینمادن اوکره‌تیلمکده‌در . لاکن موطباغه کیرن بوتون موادك منشألری قیرلرده ، تارلا وکویلرده‌در؛ او مواد طوپراقدن کلیر ، ضیانك وصویك تأثیرلریله حیات بولمشدر ، وبو اعتبارله موضعی محیطده بویوك بر تنوعی تمثیل ایدرلر . بورابطه و مناسبتلر طریقیله ، باغچه‌دن داها بویوك عالمه مد نظر صورتیله ، چوجوق علم تتبعنه پك طبیعی بر مدخل بولمش اولور . موطباغه کلن بو سبزه‌لر و سائره نره‌ده یتیشیورلر ؟ نشوونمالری ایچون نه‌لازمدر ؟ طوپراقله مناسبتلری نه‌در ؟ مختلف شرائط اقلیمیه‌نك بونلره تأثیرلری نه‌در ؟ والخ . اسکی مودا نباتات درسنك نه اولدیغنی هپمز بیلیرز : قسماً ، کوزل چیچکلر طوپلامق ، تضییق آلتنه قویمق ، قوروتوب قوله‌کسیون یاپمق ، قسماً ده بو چیچکلری پارچالامق ومختلف پارچالرینك فنی اسملرینی سویله‌مك ، چشید چشید یاپراق بولمق ، بوتون بونلرك مختلف حجم وشکللرینك آدلرینی صایمق . اسکی طرز ، نباتاتك طوپراغه ، مملکته ، نشوونما شرائطنه عطف نظر ایتمه‌دن تتبع ایدیلمه‌سیدی . نباتاتك حقیقی تتبعنده ایسه ، بالعکس ، اونلر طبیعی محیطلرنده مطالعه ایدیلیرلر ، یالکز غدا اولمق اعتباریله دکل ، انسانك اجتماعی حیاتنه هردورلو طرز انطباقلری نقطهٔ نظرندن‌ده

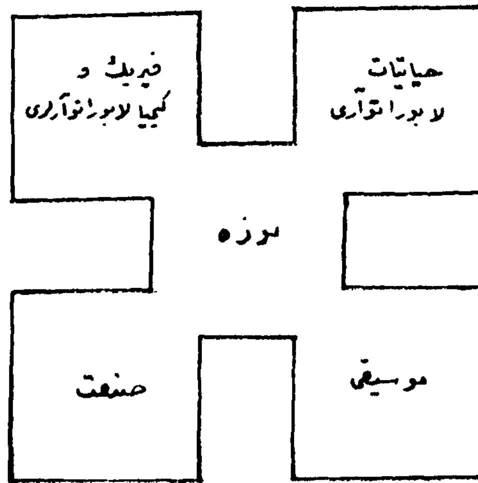
فائده‌لری تدقیق اولونور . طباخت چوجوغك كیمیا اوكرنمه‌سنده‌ده پك طبیعی بر مدخل تشكیل ایدر . وبورا‌ده‌ده چوجوغه تجارب یومیه‌سنده بلاواسطه استفاده ایده بیله‌جكی برشی ویریر . پك ذكی بر خانمدن برچوق دفعه ایشیتمشدم ، بو خانم كوچوك چوجوقلره علم (Science) تدریس ایدیله‌سنی آكلایامایورمش ، چونكه اونلرك جرء فردلری‌وذره‌لری ادراك ایده‌بیله‌جكلرینه عقلی ایرمه‌یورمش . تعبیر دیكرله ، بو خانم ، علمك پك یوكسك مجرد واقعه‌لرینك ، چوجوغه ، یومی تجربه‌لرندن مستقل اولمق اوزره ، ناصل عرض ایدیله‌بیله‌جكنه عقلی ایرمه‌دیكی ایچین ، علمك هرنه صورتله اولورسه اولسون تدریسنی آكلایامایور . خانمك بو ملاحظه‌سنه تبسم ایتمه‌دن اول ، كندی كندیمزه صورالم ، عجبا بو مطالعه‌ده اولان یالكز بوخانممیدر ، وعجبا بو مطالعه همان بوتون مكتبلریمزده‌كی عملیهٔ تدریسیه‌یی ساده‌جه وجیز بر دستور شكلنده افاده ایدن برشی دكلمیدر ؟

خارجی عالمله عینی مناسبت مارانغوز ودوقوماجی دستكاهلرنده‌ده بولونور . بونلر ، جوارده كویلر وقیرلرله ، كندیلرینه مقتضی مواد ومالزمه‌نك منبعی اولملری اعتباریله ؛ فیزیك ایله قدرتك تطبیقاتنی بیلدیرن بر علم اولماسی حیثیتیله ؛ تجارت وتوزیع ثروت ایله ؛ معماری وتزیینی ایشلرده‌كی انكشافی دولاییسیله صنعت ایله حائزمناسبتدرلر . كذا فنی شعبه‌لری ومهندس مكتبلری جهتندن ، لابوراتوارلری ، علمی اصوللری ونتیجه‌لری اعتباریله ، دارالفنون ایله‌ده پك صمیمی بر ارتباطه مالكدرلر .

كتبخانه‌یی كوسته‌رن مربعه تكراردونه‌لم (شكل III ، آ) : یازیلری دردر كوشه‌ده ودیكر یازیلری كتبخانه‌ده اولمق اوزره اودالر تصور ایدرسه‌كز شفاهی درس اودالری حقنده برفكر ایدینمش اولورسكز . بوراسی چوجقلرك تجربه‌لرینی ، مسئله‌لرینی ، سؤاللرینی ، بولمش اولدقلری خصوصی واقعه‌لری كتیره‌جكلری ، اونلری مناقشه ایده‌رك یكی نورلرله ، علی الخصوص ، دیكرلرینك تجربه‌لرندن ، دنیانك مدخر علم ومعرفتندن — كه كتبخانه‌ده ترمز ایدر — كلن یكی نورلرله تنویر ایده‌جكلری محلدر . نظریه ایله عملیه‌نك عضوی مناسبتی بوراده بولونور ؛ چوجوق ساده‌جه برشیلر یاپمقله قالماز . یاپدیغی شیدن فكرده قازانیر ؛ داها ایشلك باشنده برذهنی مفهومه صاحب اولور كه بومفهوم عملیاته كیرر واوكا زنكینلك ویریر ؛ بر طرفدن‌ده هرفكر ، تجربه‌ده ، بالواسطه ویا بلاواسطه ، بر امكان تطبیق بوله‌رق حیات اوزرینه بر تأثیر یاپمق قابلیتنی قازانیر . بو كیفیت ، سویله‌مه‌یه بیله‌لزوم یوقكه ، تربیه‌ده « كتاب » ك ، یاخود اوقومانك موقعنی تثبیت ایدییور . تجربه یرینه اقامه ایدلدیكی زمان مضر اولان كتاب و اوقوما تجربه‌یی تفسیر وتوسیع ایچین اولونجه پك زیاده اهمیت قازانیر .

دیگر شکل (IV) تمامیله عینی فکری تمثیل و تصویر ایدییور. مفکوروی مکتبك اوست
قاتی رمزی صورتده ارائه ایدییور . شکلك یوقاریکی کوشه‌لرنده لابوراتوارلر واردر ؛ آشاغی
کوشه‌لرنده‌ده کرك ترسیمی وکرك سمعی صنعتلر ایچون آتولیه و دارالاشتغال بولونور .
موطباقده وایش دستگاهلرنده میدانه چیقارق تدقیق ایجاب ایدن موضوعلر ، کیمیوی وفیزیکی
مسئله‌لر لابوراتوارلره کوتورولوب اورالرده مطالعه و تدقیق ایدیلیر . مثلا کچن هافتا
بویوك چوجوقلردن برغروپ دوقوماجیلق عملیه‌لریله اشتغال ایدرکن ـ که بو اشتغال اکیرمه

IV

چیقریغنك استعمالی‌ده استلزام ایدر ـ برطرفدن‌ده چیقریغك آیاقلی ایله چارقنده‌کی
قوتلرك جهتلرینی وچارق ایله میل آراسنده‌کی سرعت دور نسبتنی کوسترن دیاغراملر
ترسیم ایتدیلر . عین صورتله چوجوقلرك موطباقده مشغول اولدقلری سبزه‌لر ، اونلرده نباتاتله
مشخص برعلاقه تأمیننه اساس تشکیل ایده‌رك ، موطباق خارجنده وصرف نباتات تتبعی
مقصدیله‌ده مطالعه اولونا بیلیرلر . « بوستن » ده بر مکتبده علم مساعیسی ، آیلرجه ،
پاموق نباتنك نشو ونماسنده تمرکز ایتمشدی ، وهرکون‌ده اوراته‌یه‌یکی برموضوع چیقمشدی .
نزده ، دوقوما ودیکیش ایچین مالزمه ویرن هرانموذجده نباتاتی ایشته بویله تتبع ایتمك

امیدندەیز . اومارم‌که لابوراتوارلرك مکتبك دیکر اقسامیله اولان مناسبتلرینی بومثاللر تاقیب ایتمشدر .

رسم وموسیقی ، ویا ترسیمی وسمعی صنعتلر ، یاپیلان بوتون ایشلرك الك علوی تصفی نقطه‌سنی ، مفکوره‌له‌شمه‌سنی ، مرتبهٔ اقصایه وارمه‌سنی تمثیل ایدر . ظن ایده‌رم‌که موضوعه ، صرف ادبی نقطهٔ نظردن باقیلیان هرانسان، حقیقی صنعتی ، صنعتکارك سعیندن چیقمش برشی اولارق طانیر . رونه‌سانس دورینك صنعتی بویوکدی ، چونکه حیاتك ال صنعتلرندن دوغمشدی . ولوکه مفکوره‌وی اولسون ، آیری بر هوای نسیمیده ظهور ایتمش دکلدر ، بلکه حیاتك یومی وعائلوی شکللرنده بولونان وتیره‌لردن میدانه چیقمش وروحانی معناسی اکتساب ایتمشدر . مکتب بو مناسبتی ترصد ایتمه‌لیدر . صنعتك یالکز صنعتکار جهتندن مشاهده‌سی واردر ، لاکن یالکز صنعتده ، کندی باشنه وخارجدن اکله‌مه شکلده آلینمجه زوراکی ، واهی وحسی اولور ، کیدر . بالطبع، بوتون صنعت اثرلرینك ، تکمیل تفرعاتده ، مکتبك دیکر ایشلریله مناسبتدار اولماسنی قصد ایتمه‌یورم ، ساده‌جه دیمك ایسته‌یورم‌که ، برروح اتحاد بولونسون وبوروح ، صنعته حیاتیت ، دیکر مساعی‌یه‌ده درینلك وزنکینلك ویرسین . هرصنعته اعضای بدن داخل اولور — کوز ، ال ، قولاق وصوت ؛ مع‌مافیه افادهٔ صنعت ایچین اعضایه یالکز فنی هنر کافی دکلدر ، بوندن فضله برشیئه‌ده احتیاج واردر . صنعت برفکری ، برتفکری ، برروحانی ادایی تضمن ایدر ؛ بویله اولمقله برابر صنعت فکردن وفکرلردنده باشقه برشیدر ، صنعت تفکر ایله افاده آلتنك جانلی براتحادیدر . بواتحاد شویله بررمزی افاده ایله سویله‌نه‌بیلیر : مفکوره‌وی مکتبده صنعت مساعیسی ، کتبخانه وموزه امیقلرندن کچدکدن صوکرا تکرار فعالیت ساحه‌سنه آلینمش ایش دستکاهلری مساعیسی عد اولونابیلیر .

بویله برترکیبه مثال اولارق دوقوما اوداسنی آلیکز . مستقبل بر مکتبدن بحث ایدییورم ، ایلریده مالك اولاجغمزی امید ایتدیکم مکتبدن . بواوداده اساس واقعه اویرك برایش دستکاهی اولماسی، اوراده دیکمك، اکیرمك ، دوقومق عملیه‌لری ایله‌اشتغال ایدیله‌سیدر . چوجوقلر بوراده اشیا ومالزمه ایله ، مختلف ایپك ، پاموق ، کتن ویوك منسوجاتله دوغرودن دوغرویه مناسبتده‌درلر . بومواد ومالزمه ایله مناسبتدار معلومات ، یعنی منشألری ، تاریخلری ، خصوصی مقصد استعماللرینه درجهٔ مطابقتلری ، وخام‌موادك ایشله‌ندیکی مختلف ماکینالر حقنده‌کی معلومات هپ بردن اورتایه چیقار . تداخل ایدن

مسئله‌لرله اشتغال ایدرکن بر طرفدن‌ده هم نظری و هم عملی انضباط دوغار . یا تهذیب نره‌دن نشأت ایدر ؟ قسماً ، بونلری علمی وتاریخی شرائط ومشارکتلری وسطی ایچنده منعکس اولارق کورمکدن ؛ که چوجوق بو صورتله اونلری فنی اجراآت نتیجه‌لری وفعل حالنده ترسب ایتمش فکرلر اولارق تقدیر ایتمه‌یی اوکره‌نیر ؛ وقسماًده ، صنعت فکرینك بالذات ایش اوداسنه ادخال ایدیلمش اولماسندن نشأت ایدر . مفکوروی مکتبده شویله بر طاقم شیلر بولوناجقدر : اولا مکمل صناعی برموزه اولاجق ، مالزمه وموادك مختلف اعمال صفحه‌لرنده نمونه‌لرینی ، وبونلری ایشله‌مك ایچین اك بسیطندن اك معضلنه قادار آلات و ادواتی احتوا ایده‌جکدر ؛ صوکرا بو مواد و اشیانك کلدیکی یرلری ، یتیشدیکی ، اعمال اولوندیغی محللری کوسته‌رن فوطوغراف ورسم قوله‌کسیونی بولوناجقدر . بویله بر قوله‌کسیون صنعت ایله علم وصنایعك ترکیبی حقنده جانلی ودواملی بردرس اولور . کذا دوقوما ایشنك ایتالیاده ، فرانسه‌ده ، جاپونیاده وشرقده یاپیلان اك مکمل شکللرینه عائد نمونه‌لرده موجود اولاجقدر . بونلرك میدانه کلمه‌سی ایچین استعمال ایدیلن تزیینی وترسیمی موتیفلره عائد ئورنکلر بولوناجقدر . ادبیاتك‌ده برحصهٔ اشتراکی اولاجقدر . اوده صنایع جهانك مفکوره‌له‌شدیریلمش تمثیلنی اورتایه قویاجقدر . مثلا «عوذیسیا» ده‌کی یه‌لولی کبی ـ « عوذیسیا » [١] نك ادبیاتده قلاسیك اولماسی ، اجتماعی حیاتك بعض صناعی صفحه‌لرینی پك تام بر صورتده احتوا ایتمه‌سی وصف فارقنه مالکیتندندر . تا عومیروس‌دن زمانمزه قادار یورویوب کلن هپ بربرلریله مناسبتدار متمادی الجریان واقعه‌لر وارکه بوتون بونلر صنعت لسانته ترجمه ایدیلمشدر . موسیقی‌ده چیقریق باشنده سویله‌نن اسقوچ شرتیسندن ، مارغریتك «اکیرمه تورکوسی»نه ، ویاراغنرك «سه‌نتا»سنه قادار ، حصه داردر . مارانغوزخانه کوزلره خطاب ایدن رسملی برموزه حالنه کیرر . اوراده یالکنز مالزمه ومواد ـ کوزل تخته‌لر وشکللر ـ بولونمایاجق ، معمارینك تاریخی تکاملنك مجمل بر فهرستی حالنده ، رسملر وصولو ویاغلی بویا لوحه‌لرده موجود اولاجقدر .

ایشته کوستره‌مه‌یه چالیشدیغم بودر ، مکتبك حیاته ناصیل ربط ایدیله‌جکی وبوصورتله چوجوغك علی‌العاده پك قولای اکتساب ایتدیکی تجربه‌لرك اورایه ناصیل کتیریله‌جکی واونلردن نه صورتله استفاده اولوناجغیدر ؛ مکتبده اوکرندکارینی چوجوغك ناصیل کری‌یه کوتوره‌رك کونده‌لك حیاتنه تطبیق ایده‌جکیدر ؛ مکتبك آیری آیری پارچالردن

[١] Odyssey عومیروسك لایموت اثری . ـ مترجم .

متشکل بر خلیطه دکل ، عضوی بر هیئت مجموعه ، برکل حالنه کتیریلمه‌سیدر . بوراده مکتب سیستمه‌منك اجزاسنده‌کی تجرد کبی درسلرده‌کی تجردده زائل اولیور . تجربه‌نك بر جوغرافی کورونوشی اولدیغی کبی ، صنعتکارانه ، ادبی ، علمی ، تاریخی جهتلری‌ده واردر . بوتون درسلر و تتبعلرتك بر ارضك و اوزرنده یاشایان تك بر حیاتك مختلف منظره‌لرندن چیقار . ارضمز بری ریاضی ، دیکری فیزیکی ، اوته‌کی تاریخی والخ . اولمق اوزره مختلف طبقه‌لردن متشکل دکلدر . بویله طبقه‌لردن هیچ برینك اوزرنده اوزون مدت یاشایامایز . اوزرنده یاشادیغمز دنیانك هرجهتی بربرینه باغلی ومتداخلدر . هردرس وتتبع بویوك ومشترك دنیانك مختلف مناسبتلرندن چیقیور . چوجوق بومشترك دنیا ایله متنوع ، فقط شخصی وفعال بر مناسبت ایچنده یاشارسه ، درسلری و مطالعه‌لری طبیعی صورتده توحید ایدیلمش اولور . آرتیق درسلرك مناسبت متقابله‌لری بر مسئله اولماز . معلم تاریخ درسنه بر آز حساب قویابیلمك ایچین دورلو دورلو چاره وترتیبلره توسل ایتمه‌ز. مکتبی حیاتله مناسبتدار قیلك ، بوتون درسلر وتتبعلر ، بالضروره ، متقابلاً مناسبتدار اولورلر .

بوندن فضله ، برکل اولمق اوزره مکتب ، ینه برکل اولارق حیاتله مناسبتدار اولنجه ، اونك مختلف غایه ومفکوره‌لری ـ تهذیب ، انضباط ، معلومات و عملی فائده ـ مختلف شیلر اولمقدن قورتولورلر ، آرتیق بری ایچین بردرس و مطالعه‌یی ، دیکری ایچین دیکر بردرسی انتخاب ایتمك لازم کلمه‌ز. چوجوغك اجتماعی قابلیت وخدمت استقامتنده یتیشمه‌سی ، حیاتله داها کنیش وداها جانلی صورتده اتحادی ، توحیدکار بر غایه اولور ؛ انضباط ، تهذیب ومعلوماتده بویتیشمه‌یه عائد صفحه‌لر شکلنده ظهور ایدر .

خصوصی مکتبمز ایله دارالفنون آراسنده‌کی مناسبت حقنده بر کلمه داها سویله‌مك ایسته‌یورم . مسئله ، تربیه‌یی ، برکل اولارق حیات یومیه ایله اتحاد ایتدیرمك صورتیله ، توحید ایتمك ، تعضی ایتدیرمك وبوتون مختلف عامللرینی بر آرایه طوپلامقدر . دارالفنون یداغوجی مکتبنك عهده‌سنه‌دوشن ، میدانه بوتوحید عملیه‌سنه ، درت یاشنده‌کی چوجوقدن باشلایارق دارالفنونك صوك سنه‌لرینه قادار تمادی ایتمك اوزره ، مودل اولاجق بر شی چیقارمق ضرورتیدر . شمدی‌یه قادار دارالفنوندن ، دارالفنونك مختلف شعبه‌لری رئیسلرندن ایشلك عملی پلانلرینك ، حتی بعضاً تفرعاتنك بیله ، احضاری خصوصنده پك چوق یاردم کوردك . مداوملر بزه تحریلرینی ، اصوللرینی کتیردیلر وفکرلر ومسئله‌لر

تلقين ايديلر . كتبخانه و موزه ألمزده‌در . آرزومز بوتون تربيوى شيلرى بر آرايه طوپلامقدر؛ كوچوك چوجوغك تربيه‌سى ايله يتيشكين بر دليقانلى‌نك تعليمى آراسنه كيرن مانعه‌لرى ييقمقدر ؛ « آشاغى » [١] تربيه ايله « يوكسك » تربيه [٢] يى عينيله‌شديرمك وبوصورتله كوزلره ، آشاغيسى يوقاريسى اولمايوب يالكز سادەجه تربيه موجود اولديغنى كوسترمكدر .

ايشك صورت خصوصيه‌ده « پداغوجيائى » [٣] اولان جهتنه كلنجه : ظن ايده‌رمكه مملكتمزده الناسكى پداغوجى كرسيسى تقريباً يكرمى سنه‌لكدر ـ « ميشيغان » دارالفنو-نده‌كى ، كه ١٨٧٥ ايله ١٨٨٠ سنه‌لرى آراسنده تأسيس اولونمشدر. لاكن نظرياتله عملياتى برله‌شديرن مؤسسه‌لر برايكى دارالفنوندن عبارتدر. پداغوجى اصل تعليم وتدريسك كنديسيله بالعمل اشتغالدن زياده ، الكچوق ، نظريات ، تقريرلر و كتابه مراجعت طرزلرى ايله تدريس اولونيور . قولومبيا دارالفنوننده ، « معلملر مدرسه‌سى » [٤] سايه‌سنده دارالفنون ايله معلملرك تعليمى ايشى آراسنده واسع وصيقى برارتباط واردر . ديكر بر ايكى يرده‌ده بوكا بكزه‌ر بعض شيلر ياپيلمشدر . بز بوراده حتى داها صميمى بر اتحاد ايسته‌يورز ، اويله‌كه دارالفنون بوتون منابعنى ايلك مكتبك اوكنه قويا‌جق ، ده‌كرلى درس موضوعلرينك ، اصوللرك تكاملنده اونك‌ده ياردیم حصه‌سى اولاجق ، بالمقابله ايلك مكتب‌ده دارالفنونه بر لابوراتوآر خدمتى كوره‌جك ، دارالفنونك تربيه شعبه‌سى مداوملرى نظرياتك وفكرلرك اثباتنى ، تجريب ، تنقيد وتأكيد ايديلمه‌سنى ويكى حقيقتلرك تكاملنى اوراده كوره‌جكلردر. دارالفنونله مناسبتنده ، مكتبك ، توحيدايديلمش تربيه‌نك ايشله‌ين بر موده‌لى اولماسنى ايسته‌يورز .

مكتبك عموميت اوزره تربيوى علاقه‌لرله مناسبتى حقنده‌ده بركله علاوه ايده‌يم . كچنلرده ايشيتدمكه بزم مكتبده ساحهٔ تطبيقه وضع ايديلن بر اصول حقنده بر معلم شويله

---

[١] Lower بو كله اولجه‌ده ايضاح اولونديغى اوزره بالالتزام « آشاغى » كله‌سى ايله ترجمه ايديلمشدر . بزم سيستمه‌مزه كوره ايلك تدريساتدر . ـ مترجم .

[٢] انكليزجه قونوشان ملتلر بزم تربيه ، تدريس ، معارف ديديكمز شيلرك هپسنه بردن پك دوغرو بر صورتده « تربيه » اسم شاملنى ويرييورلر . ـ مترجم .

[٣] پداغوجى كله‌سنك صفت شكلنى آنجاق بويله افاده ايده‌بيلدم. تربيوى كله‌سنى Educational مقابلنده قوللانيورم . ـ مترجم .

[٤] بر نوع عالى دارالمعلمين‌در . ـ مترجم .

بر اعتراض سرد ایتمش : « بیلیرسکزکه او بر تجریب [١] مکتبیدر . اونلر بزم معروض قالدیغمز شرائط آلتنده چالیشمایورلر . » تجریب یاپمادن مقصد دیکر انسانلری تجریبدن مستغنی قیلمقدر ؛ هیچ اولمازسه پك چوق تجربیه محتاج قالمالرینی ، کندیلرینه رهبر ایدینهجکلری ، اوزرنده یورویهجکلری معین ومثبت برشیئه مالکیتلرینی تأمین ایتمکدر . تجریب ، نتیجهلره سربست وامین بر صورتده واصل اولمق ایچین ، صورت مخصوصهده موافق شرائطه محتاجدر و آلدهکی بوتون وسائط ایله ، هردورلو موانعدن آزاده بر طرزده اجرا ایدیلهلیدر . بوکونك بوتون بویوك صناعی وتجاری تشبثلرینه لابوراتوآرلر مظاهرت ایدییور ، هر فابریقانك ، هر دمیر یول وسیر سفائن سیستهمنك آرقاسنده بر لابوراتوآر واردر . معمافیه لابوراتوآر بر تجارت و صنایع تشبثی دکلدر ؛ او ایش عالمی شرائطنی کندی باشنه ، کیفنه کوره تأمین ایتمهیی استهداف ایتدیکی کبی تجاری تشبثلرده لابوراتوآر مساعیسنك تکرارندن عبارت دکلدرلر . یکی بر حقیقتی ، یکی بر اصولی تدقیق ، تجریب ایتمك ایله ، اونی بویوك مقیاسده تطبیق ایتمك ، خلق ایچین قابل استفاده بر حاله قویمق آراسنده فرق واردر . فقط حقیقتلری کشف ایتمك ، بوتون لزوملو سهولتلری حصوله کتیرمك ایلك ایشدر ، چونکه نهایت‌الامر دنیاده الك عملی شی بودر . دیکر مکتبلرك بزم یاپدقلریمزی حرفیاً تقلید ایتمهلرینه انتظار ایتمهیورز ؛ ایشلهین برمودهل قوپیاایدیلهجك برشی دکلدر ؛ اواستناد ایتدیکی مبدأك قابلیت عملیهسنی ، ومبدأه بوقابلیتی ویرن اصوللری اظهار واثبات ایچین وجوده کتیریلمشدر . ایشته بز (مسئلهٔ اصلیهمزه رجوع ایدهلم) بورادهٔ وحدت مسئلهسنی ، مکتب سیستهمنك بالذات کندی وجودی داخلنده تعضیسنی ساحهٔ فعله چیقارمق ، وبونیده اونی صمیمی بر صورتده حیاته ربط ایدهرك یاپمق ایستهیورز ، تا که بویله بر تعضینك بوتون تربیه ایچین ممکن ولازم اولدیغنی اظهار واثبات ایتمش اولالم .

---

[١] Expériment

٤

ایلك تربیه‌نك روحیاتی

خلقك قسم اعظمنك مکتبده اولان بیتن شیلرله علاقه‌دارلغی، اوراده‌کی چوجوقلرك دوغرودن دوغرویه کندیلریله اولان مناسبتی سببندندر . بو، چوجوقلرینی مکتبه تربیه نظریه‌لرینك تحققنه یاردیم مقصدیله دکل ، کندی شخصی مقصدلرینك (چوجوقلرینی تحصیل ایتدیرمك) استحصالی ایچین کوندره‌ن ابوین حقنده دوغرودر . والك زیاده، مکتبی کزن ، چوجوقلر ایچین فعلاً وحقیقةً یاپیلان شیلری مختلف درجه‌لرده آکلایابیلیر، لاکن یاپیلان ایشی ، تحتنده مستتر مسئله‌لره نسبتی نقطهٔ نظرندن تقدیر ایده‌جك زمانی وعلاقه‌یه‌ پك مالك اولامایان زائرلر حقنده وارددر . مکتب ، ایشك بو کورونوشنی اهمال ایده‌مز ، چونکه آنجاق بو جهته اعتنا ایده‌رك حامیلرینك اعتمادینی ادامه و طلبه‌سنك دوامنی تأمین ایده‌بیلیر .

مع مافیه بردارالفنون شعبه‌سنك اداره ایتدیکی مکتبك باشقا برمنظره‌سی اولمق لازمدر. دارالفنون نقطهٔ نظرندن باقیلنجه اویله بر مکتبك الك مهم وظیفه‌سی ، علمی اولاندر ــ تربیوی تفکرك ترقیسنه ایفا ایده‌جکی خدمتدر . بش اون چوجوغی تعلیم وتربیه ایتمك غایه‌سی ، دارالفنونی اورتا تحصیلی اکمال ایدنلرله اشتغال ایله‌مك اولان عنعنوی حدودندن خارجه چیقمقده حقلی کوسترمه‌یه کافی دکلدر . آنجاق علمی غایه ، واو مکتبك دیکر علم لابوراتوآرلری کیبی بر لابوراتوآر وضعیتنده اولماسی ، دارالفنونك بر ایلك مکتب تأسیس وادامه ایتمه‌سنه سبب معقول تشکیل ایده‌بیلیر . بویله بر مکتب تطبیقی پداغوجی ایچین بر لابوراتواردر . یعنی چوجوقده تجلی و انکشاف ایدن روحك تتبعنه، ونماء طبیعی شرائطنك ایفاسی و اکمالی مقصدینه الك موافق کورونن لوازم وعواملك تحریسنه مخصوص بر یردر .

بو مکتب بر دارالمعلمین ویا معلملری تعلیم ایچین برشعبه دکلدر . برنمونه ــ مکتبده دکلدر . خصوصی بر فکری ویا عمده‌یی اثبات واظهار مقصدیله‌ده تأسیس اولونمامشدر . اونك وظیفه‌سی، چوجوق تربیه‌سنی عصری روحیاتك بیلدیردیکی فاعلیت روحیه مبدألرینك

ونما وتبره‌لرینك نوری آلتنده مطالعه ایتمك مسئله‌سی‌در . بومسئله ماهیةً غیر محدوددر . هرهانكی بر مكتبك بو خصوصده بوتون یاپابیله‌جكی مسئله‌نك بعض جهتلرینك تدقیق وتنویرینه یاردیم ایتمك ، وتربیه‌یی ، نظریاتجه اولسون ، عملیاتجه اولسون ، بونور آلتنده تقدیر ایتمك لزومنده اصرار ایله‌مكدر . غایه بو اولونجه مكتب شرائطی‌ده بالطبع بوكا كوره اولور . نما و تبره‌لرینی و قانونلرینی ، چوجوغك حیاتنه عائد اك باشلی واقعه‌لرك ظهورینه مانع اولاجق صنعی شرائط آلتنده تتبعه قالقیشمق عبثلكی آشكار اولان برایشدر .

بولابوراتوآر مسئله‌سی ، علمی جهتدن باقیلنجه ، چوجوغك سعهٔ روحیه‌جه وتجربه‌جه نماسنك تاریخ طبیعیسی ایله آهنكدار برتتبع سلسله‌سی بنا ایتمك شكلنی اكتساب ایدر . مسئله ، معلوم برنما دورینك حاكم احتیاجلرینه وقوتلرینه اك‌معین صورتده جواب ویره‌جك جنس ونوعده موضوعلر سچمك وبوموضوعلرك نمایه حیاتی صورتده داخل اولابیلمه‌لری ایچین نه‌طرزده عرض ایدیلمه‌لری لازم كله‌جكنی تعیین ایله‌مكدر ، بو مسئله حقنده‌كی محدودیت علمیه‌مزی وجهالتمزك درینلكنی تمامیله وسربستجه تسلیم ایده‌مه‌یورز. حالبوكه چوجوق حیاتنك هرهانكی بر یاشنه عائد باشلیجه روحی واقعه‌لره هیچ كیمسه ، علمی اولمق شرطیله ، لایقیله واقف دكلدر . بو نمایی تسهیل وتشویق ایچین اك موافق موادك كشف ایدیلمش اولدیغنی ادعا ایله‌مك ایسه خالص برحدناشناسلق اولور. تربیه لابوراتوآرینك فرض وقبول ایتدیكی ، داها زیاده ، نما شرطلرینك وطرزلرینك عاقلانه بر تفحصه امكان ویره‌جك درجه‌ده معلوم اولدیغی‌در ؛ و آنجاق اوئله بیلینلره استناداً اجرا ایدیله‌جك فاعلیتلرله داها چوق معلومات استحصال ایدیله‌بیله‌جكی‌در . اك‌مهم نقطه ، بویله تجربیلرله معقول قناعتلریمزك آرتاجغی‌در . مطلوب اولان ، استكشافك حریتنی تسهیل وتشویق؛ ومهم واقعه‌لرك زورله كوزدن قاچاماسنی بر درجه‌یه قادار تأمین ایده‌جك ترتیباتی ؛ تفحصك ارائه ایتدیكی تربیوی عملیه‌نك صادقانه، وعنعنه‌یه ومتقدم فكرلره لزومسز تبعیتدن متولد انحراف وحذفلردن آزاده بر صورتده اجراسنه مساعد شرائطی اله كچیرمكدر . ایشته مكتب ، بو معنی وروح ایله ، تربیه ایچین بر تجریب مركزی اولاجقدر .

او حالده ، تطبیق ایدیلكده اولان بللی باشلی روحیات فرضیه‌لری نه‌لردر ؟ قبول ایدیلمش اولان روحیاتله بردرجه‌یه قادار موازی اولمق اوزره هانكی تربیوی متناظرلره تصادف ایدیلمشدر ؟

بو مسئله‌لرك مناقشه‌سنه ، اسكی روحیات ایله شیمدیكی روحیات آراسنده بر مقایسه

یاپارق تقرب ایدیله‌بیلیر . بوایکی روحیات آراسنده‌کی ضدیت اوچ‌قاتلی‌در . اسکی روحیات روحی خارجی عالمله بلا واسطه تماس حالنده ، بوس بوتون فردی بر شی اولارق تلقی ایدردی . یگانه‌صورولان سؤال عالمله روحك یکدیگرینه نه‌طرزده اجرای فعل ایتدکاری ایدی . تکمیل جهانده برتك روح موجود اولسه‌یدی اسکی روحیاتك طانیدیغی بوتون وتیره بوکا تماماً وعیناً توافق‌ایدردی . حال حاضرده ایسه فردی روحی ، اجتماعی حیاتك بر انعوله‌سی کبی تلقی ایتمك تمایلی موجوددر ـ یعنی کندی کندیسنه اجرای‌فعل ایتمه‌یه، انکشاف ایله‌مه‌یه قادر اولمایان ، اجتماعی عامللرك دواملی تنبیهلرینه محتاج اولان، وغداسنی اجتماعی منبعلرده بولان بر روح . فردك بدنی تجهیزاتی کبی روحی تجهیزاتی‌ده عرقدن توارث ایتمه‌سی ذهابی وراثت فکری سایه‌سنده خرج عالم اولمشدر : روحی تجهیزات فردك ماضیدن توارث ایتدیکی واستقبال ایچین ید امانتنده محافظه ایتدیکی بر سرمایه‌در . روحك فردی وانحصاری برملك اولامایاجغی ، بلکه بشریتك سعی وتفکرینك محصولنی تمثیل‌ایده‌جکی ذهابی‌ده تکامل فکری‌سایه‌سنده عمومیله‌شمشدر ؛ یعنی روح طبیعی‌اولدیغی قادارده اجتماعی اولان برمحیطده انکشاف ایتمشدر ، واوکا شکل ویرمکده الك زیاده اجتماعی احتیاج وهدفلر عامل‌اولمشلردر .ــ وحشت ایله مدنیت آراسنده الك باشلی فرق هرایکیسنك توجه ایتدیکی چیپلاق طبیعتده دکلدر ، اجتماعی وراثتده واجتماعی محیطده‌در .

کذا ، چوجوقلغك تتبعندن تظاهر ایتمشدرکه بواجتماعیاً مکتسب وراثت فردده آنجاق حال حاضرده‌کی منبهلرك تأثیرلری آلتنده اجرای عمل ایدیبور . فی‌الحقیقه، طبیعت؛ ضیا کبی ، صوت ، حرارت وسائره کبی منبهلر ویریر ، لاکن بونلرك معناسی ، تفسیری چوجوغك ایچنده یاشادیغی جمعیتك اونلره قارشی عمل و عکس‌العمللرینه تابعدر . عریان بر ضیا منبه فیزیکیسی تکمیل بر شأنیت دکلدر؛ اوکا معناسنده‌کی زنکینلکی ویرن اجتماعی فاعلیتلرله وتفکرله یاپیلان تفسیردر. تقلیدایله ، تلقین ایله ، دوغرودن دوغرویه تعلیم ایله، حتی‌داها زیاده دوغرودن دوغرویه اولمایان شعورسز حدس ایله‌درکه چوجوق چیپلاق فیزیکی‌منبهلری تقدیرایتمه‌یی،اونلره‌قارشی ناصیل‌اجرای فعل‌ایدیله‌جکنی‌اوکره‌نیر. اجتماعی‌عامللر سایه‌سنده‌درکه‌اوبرقاچ‌سنه‌جکده ، عرقك‌اوزون عصرلرسورن مساعیسنی اجمال‌ایدیویریر .

تربیه‌عملیه‌سی حاکم‌پسیقولوژی‌یه شعورسز برصورتده انطباق ایدر واونکله یك‌آهنك کورونور ؛ چونکه ایکیسی‌ده عینی‌طوپراقدن دوغمشدر . ناصل روحك ، عالمله بلاواسطه تماس صورتیله قوام بولدیغی فرض ایدیلیوردی ایسه ، طبقی بویله ، تعلیم احتیاجلرینك‌ده

چوجوغی، خارجی واقعه‌نك جوغرافیا، حساب، صرف والخ. أتیكتلریله كوسته‌ریلان متنوع شكللریله دوغرودن دوغرویه تماس ایتدیرمك طریقیله تطمین ایدیله‌جكی ظن اولونیوردی. بوتون بو تصنیف ایدیلمش واقعه‌لرك ساده‌جه، ماضیده‌كی اجتماعی حیاتدن سحیلوبه چیقاریلمش شیلر اولدیغی كوزدن قاچیریلمشدی؛ كذا اونلرك اجتماعی وضعیتلردن دوغمش اولدیغی واجتماعی احتیاجلر ایچین نوعما جوابلر تشكیل ایتدیكی‌ده كورولمه‌مشدر. درس موضوعنده هیچ براجتماعی عنصر بولونمادیغی كیبی درسك چوجوغه قارشی درونی خطابنده‌ده بویله برشی یوقدر؛ اجتماعی عنصر تماماً خارجده، معلمده یرله‌شمشدر – معلمك تشویقلرنده، نصیحتلرنده، ابراملرنده وچوجوغك روحنی، اجتماعی برایشیغك آنجاق عارضی اولارق تنویر ایتدیكی برماده ایله اشغال ایده‌بیلمك ایچون ایجاد ایده‌جكی چاره‌لرده تمكن ایتمشدر. اونوتولمشدركه چوجوغك حیاتنه اعظمی خطاب ودواغون برمعنی، درسلر خارجی وهردورلو علاقه‌دن عاری برطرزده دكل، بلكه جمعیتك حیاتنه اولان نسبتلری نقطهٔ نظرندن ویریلمك صورتیله تأمین ایدیله‌بیلیر. اونوتولمشدركه چوجوغك طورواداسنك وسجیه‌سنك غیر قابل تجزی اقسام عضویه‌سی حالنی آلمق ایچین، بونلر، یالكز معلومات مفرداتی اولارق دكل، بلكه اونك حال حاضرده‌كی احتیاجلرینك وهدفلرینك – كه، بالمقابله بونلرده اجتماعیدر – عضوی جزءلری اولمق اوزره هضم وتمثیل ایدیلمه‌لیدرلر.

ایكنجی جهت، اسكی روحیات، معرفتك، ذهنك روحیاتی ایدی. هیجانك وسعیك موقعی آنجاق عارضی وتالی ایدی. احساسلردن پك چوق بحث اولونور، حركتلره هیچ قالمه آلینمازدی. فكرلرك احساسلردن‌می، یوقسه‌وهبی برملكهٔ روحیه‌دن‌می نشأت ایتدیكی مناقشه ایدیلیردی‌ده بونلرك فعل وحركت احتیاجندن نشأت ایتمه‌لری امكانندن تجاهل اولونوردی. فكرلرك طور وحركت اوزرینه اولان تأثیرلری خارجی برتلاحق عدایدیلیردی. حالوكه‌بز (میستر جه‌یمز[١] ك تعبیری ایله) اینانیورزكه احساسلر وفكرلر عالمی اولان ذهن آنجاق بر « اورتا قسمدر»، كه، كندیسنی دولدورابیلن دورلو دورلو تفكراتك معضلیت وامتدادلرنده‌كی عجیب مباینتلر آراسنده، یالكز برافعوله اساسیه‌سی – حالی ویا بعیدالحال فاعلتمزلك آلاجغی استقامتی تعیین ایتمك افعوله‌سی – اولابیله‌جكنی آكلایاماملیارق اونی تعضا نهائی اولمق اوزره تلقی ایدیپورز. »

---

[١] Mr. James ویلیام جه‌یمز

بوجهتده‌ده تربیه عملیه‌سی‌ایله روحیات نظریه‌سی آراسنده‌ازلی برآهنك موجوددی. مکتبلرده معلومات تجرید ایدیلمش باشلی باشنه برغایه حالنه قونمشدی . واقعه‌لر ، قانونلر ، معلومات پروغراملرك باشلیجه سرمایه‌سی اولمشدی . تربیه‌نك نظریه‌سی ایله عملیه‌سی آراسنده‌کی نزاع ؛ معلوماتك ، داها زیاده ، حواس عنصرینه ، اشیا ایله تماسه ، مشاهده وترصد والخ . درسلرینه استناد ایده‌نی ایله ؛ مجرد فکرلره ، تعمیملره والخ .ـ یعنی تعبیر مخصوصیله عقل‌ونظره ، فقط‌حقیقتده کتابلرده دستور شکلنه‌کیرمش‌باشقالرینك‌فکرلرینه‌ـ داها فضله اهمیت ویره‌نی آراسنده ایدی . بوایکی حالك هیچ برنده حواس تربیه‌سی ایله، فعل وحرکت حیاتنك مسئله وعلاقه‌لرینه عائد منطق عملیه‌لری بربرینه ربط ایتمك‌ایچین بر تشبث یوقدی. اکر روحیات نظریه‌لری حیاتك حقیقتلرینی تمثیل ایدییورسه‌ایشته‌بورادهده تربیوی بر استحاله‌یه لزوم کورورز.

اوچنجی تضاد نقطه‌سی روحك بوکونکی تلقیسنده‌در،که بوتلقی‌یه کوره روح اساس اعتباریله بروتیره‌در ـ برنما وتیره‌سی‌در ، ثابت بر شی دکلدر . اسکی نظره کوره ایسه روح روح ایدی وبو قادادری اول حکایت . روح بوتون مدت دوامنجه عینی ایدی . چونکه چوجوقده اولسون ،کاهلده اولسون، هپ عینی چشیدده ملکه‌لرله مجهزدی. برفرق وارسه اوده ساده‌جه بوحاضر ـ یاپیلمش ملکه‌لردن بعضیلرینك ـ مثلا خاطره بویله ایدی ـ داها ایرکن فاعلیته کیرمه‌سی ، دیکرلرینك ایسه ، حکم واستدلال کبی ، آنجاق چوجوق ، حفظ وتخطر ممارسه‌لریله ، باشقالرینك تفکراتنه تماماً تابع اولمق درکه‌سنه ایندکدن صوکرا ظهور ایتمه‌لری ایدی . قبول ایدیلن یکانه مهم فرق کمیتده ، مقدارده ایدی . چوجوق کوچوك بر انساندی ، روحی‌ده کوچوك بر روحدی ـ جسامتدن باشقا جهتلرجه بویوکلرك روحنك عینی ایدی . اوده دقت ، خاطره والخ . کبی حاضر ـ ویریلمش ملکه‌لرله مجهزدی . حالبوکه بز روحه ، حال نماده ، و بوسببله اساس اعتباریله تحول‌ایدن ومختلف دورلرده سعه‌جه وعلاقه‌جه‌فرقلی‌صفحه‌لر عرض‌ایدن، برشی اولمق اوزره ایناتیورز. بوتون بونلر حیاتك تمادیسی‌معناسنده اولارق بر وعینی‌در، لاکن هربرینك فرقلی‌طلبلری ومشغله‌لری اولمق اعتباریله‌ده پك مختلفدر . « اولا یاپراق ، صوکرا باشاق ، اوندن صوکرا باشاقده بوغدای. »

تربیه ایله روحیات آراسنده بو نقطه‌ده‌کی توافق بوتون قوتی ایله آکلاتمق همان امکانسزدر . پروغراملر ، باشدن باشه و همان شعورسز اولارق ، کاهللرك منطق

صورتده ترتیب ایدیلمش واقعه و مبدألردن تشکل ایدن تتبع موضوعلرینك کنجلر ایچین طبیعی بر « تتبع » موضوعی اولاجغی ذهابیله مراقبه ایدیلمشدر ، چونکه روح وملکهلر کنجلردهده کاهللردهکینك عینی عد اولونیوردی ـ یالکز چوجوقلر ایچین موضوعلر بسطیلهشدیریلمش وقولایلاتیلمشدر، زیرا قیرقیلمش قوزی ایچین روزکار معتدل اولمالیدر. بوکیدیشك محصولی عنعنوی درسلردر، بونلردهده چوجوقلر ایله کاهل روحلری صورت مطلقهده عینی تلقی ایدیلمش، یالکز قوتك سادهجه مقدارویا کیتنه عطف نظر اولونمشدر. اولا بوتون محتوای عالم قسملره تفریق ایدیلمش وبونلره درس نامی ویریلمش ؛ صوکرا بوقسملرك هربریده پارچهلره تقسیم ایدیلمش وهر پارچه مکتب دورهسنك برسنهسنه تخصیص اولونمشدر. هیچ برانکشاف صیراسی کوزهتیلمهمشدر .ـ یترکه اولا کوروله جك قسملر ، صوکرا کوروله جك اولانلره نسبةً قولای اولسون . بو نوع درس پروغرامنك عبثلکندن بحث ایدن میستر و . س . جهکمن [١]ك سرد ایتدیکی مناسبتلی بر تصویرده دیدیکی کبی « مطلقا جوغرافیا معلملری ، یالکز درت ویا بش قطعه یاراتیلماسنی امر ایتمکله جناب حقك کندیلریله لطیفه ایتدیکنی ظن ایدرلر ، چونکه برازداها غیرتله سکز قطعه خلق ایدیلمش اولسه ایدی ، برنجیدن اعتباراً هرصنفه برقطعه دوشر وسکزنجیده نهایت بولوردی . بوهم قولای ، همده طبیعی اولوردی .»

روح نمادر ، فکرینه بردفعه جدیتله صاریلدقمی، بونما مختلف حالاتنده ، دورلو دورلو انموذجی شمائل عرض ایدهجکی جهتله تربیهنكده اوکا کوره استحاله ایتمهسی لزومی نظریمزده واضحاً تبین ایدر . تدریساتده ، مواد درسیهنك انتخابی ودرجهلرینك تعیینی ایشلرنده معلوم بردورده فاعلیتك حاکم استقامتنك لایقیله تغدیهسی اساسنه کوره حرکت ایدیلهجکی بدیهیدر ، یوقسه اسکیسی کبی حاضر ـ یاپیلمش برمعلومات عالمنك پارچا پارچا کسیلمش قسملرینه کوره دکل .

یوقاریدهکی مسروداث کبی برچوق ادعالری اورتایه آتمق بالطبع نسبةً قولایدر ؛ بو ادعالری حال حاضردهکی مکتب شرائطنك تنقیدی یولنده استعمال ایتمكده قولایدر ؛ بونلر واسطهسیله ، تربیهده فرقلی برشکل لازم اولدیغنی اثبات ایتمكده قولایدر . صنعت ایسه اوزون (وکوچ)در . ایشته بورادهده ینه لابوراتوآر فکرینه رجوع ایدییورز.

[١] Mr. W. S. Jackman

بویله سؤاللره طوپدن ویکدن جواب ویریله‌مز . عنعنه بونلره جواب ویره‌مز ، چونکه اوجذریاً فرقلی برروحیاته مستنددر. صرف محاکمه وتعقل ایله‌ده جواب ویریله‌مز . زیرا بو، بر واقعه مسئله‌سیدر. بویله شیلر آنجاق تجربه طریقیله استخراج ایدیله‌بیلیر. تجربی رد ایتمك ؛ حقیقتك تحریسی مجهولات وادیسنده تجربی استلزام ایده‌جك دییه کوری کورینه عنعنه‌یه صاپلانمق ، تربیه‌یه عقلی قناعتی ادخال ایده‌جك یکانه آدیمی رد ایتمکدر .

بوسببله آتیده‌کی افادات ، صوك بش سنه ظرفنده اجرا ایدیلن متنوع تفحصلرك خطوط اساسیه‌سی ایله استحصال ایدیلن الك یکی برطاقیم نتیجه‌لری نقل ایده‌جکدر . بونتیجه‌لر ، بالطبع ، مطالعه ایدیلن مسئله‌لرك ماهیتی حقنده شعورلو برتلقی‌یه صاحب اولمقدن ، وآتیده داها عاقلانه فاعلیتلر ایچین یول آچمش بولونمقدن فضله بر ادعا درمیان ایتمه‌ین ده‌نه‌مه قبیلندن شیلردر. شونی‌ده سویله‌مك لازمدرکه استحصال ایدیلن الك کوزل فکرلره بیله ، تمامیله توفیق حرکت ایتمك ، برچوق حالاتده ، هنوز ممکن اولامامشدر ، سببی اداری مشکلات ایله تخصیصات فقدانیدر . ـ الویریشلی بنا و وسائط موجود اولماماسنده ، وبعض مهم‌ایشلر ایچین معلملرك بوتون زمانلرینی اشغال ایتمك امکانی تأمین ایده‌جك پاره‌بولامامق حالنده تمرکز ایدن مشکلات. فی‌الحقیقه ، مکتبده طلبه‌نك عددجه آرتماسی، سن وتحصیل‌اعتباریله ایلریله‌مه‌سی‌اوزرینه ، الده داها اویغون واسطه وسهولتلر اولمادن تجربه‌لره دوام موافق اولوب اولمایه‌جغنی کسدیرمك آغیر برمسئله اولدی .

شیمدی روحیات فرضیه‌لری ایچین تحری ایدیلن تربیه جوابلری بحثنه کلنجه ، ایشه تمانك صفحه‌لرندن باشلامق موافق اولاجق . ایلك صفحه (چوجوغك درت یاشندن سکز یاشنه قدر اولان دوری) اجتماعی وشخصی علاقه‌لرك واسطه‌سزلغی ، وانطباعلرله فکرلرك فعل‌ایله بلاواسطه قطعی وسریع مناسبتی حالی‌ایله تمیز ایدر. بودورده افاده ایچین حرکی برمخرج طلبی سریع ، حالی وبلاواسطه‌در . بوسببله بو سنه‌لره عائد درس‌موضوعلری چوجغك کندی اجتماعی محیطنه داخل اولان شیلردن، واونك‌طرفندن ممکن اوله‌بیلدیکی قادار ، اصلنه یاقین برشکل اجتماعیده استحصال ایدیله‌بیله‌جك اولان حیات صفحه‌لرندن انتخاب ایدیلمشدر ـ تمثیللر ، اویونلر ، مشغولیتلر ویا کوچوك مقیاسده حرفتلر ، حکایه‌لر ، تصویری تخیللر و مکالمه‌لر کبی . مواد درسیه بدایتده چوجوغك کندیسنه ، عائله حیاتنه و اوینك جوارینه الك یقین اولان شیلردر ؛ صوکرالری یاواش یاواش‌داها اوزاق اجتماعی مشغله‌لره (خصوصیله شهر وکوی حیاتیله مناسبتدار اولانلره)

دوغرو ایله‌ریله‌ر، اوندن‌صوکرا انموذجی اشتغاللرك تاریخی تکامللرینه وبونلرله مناسبتدار اجتماعی‌شکللره قادار اوزانیر. درس موادی ؛ درس شکلنده ، اوکره‌نیله‌جك بر شی اولمق اوزره، ویریله‌ز ؛ داها زیاده دوقومق ، پیشیرمك ، دستکاهده ایشله‌مك ، قالب‌چیقارمق صحنه‌ده تمثیل ایتمك ، مکالمه‌لر یاپمق ، مناقشه ایتمك ، تحکیه ایله‌مك وسـائره کبی فاعلیتلر ایله چوجوغك کندی تجربه‌سی دائره‌سنه کیره‌جك شکلده عرض اولونور . بوتون بونلر، بالمقابله ، بلا واسطه اجرای تأثیر ایدن عامللردر ؛ حرکی ویا افادوی فاعلیت شکللریدر . بودورده چوجوق حیاتنك فارقه‌سی اولان بیلمك ایله یاپمق آره‌سـنده صمیمی بررابطه موجودیتی‌کیفیتی تأمین مقصدیله‌بواشتغاللره مکتب پروغرامنه تماماً حاکم اولاجق درجه‌ده اهمیت ویریلمشدر؛ یعنی، هدف چوجوغك مکتبه آیری برعالمه کیدر کبی کیتمه‌سی دکل، بلکه اوراده، مکتب خارجنده‌کی تجربه‌لرینك انموذجی صفحه‌لرینی اجمالاً تکرار ایتمه‌سی وبویله‌جه تجربه‌لرینی کنیشله‌تمه‌سی ، زنکینله‌شدیرمه‌سی وتدریجاً شکلله‌ندیرمه‌سی‌در .

ایکنجی دورده ـ که سکز ویا دوقوزدن اون بر ویا اون ایکی یاشنه قادار امتداد ایدر ـ هدف ، داها دائمی وشیئ نتیجه‌لر استحصالی حقنده چوجوقده بویوین حس امکاندن متولد تحولی ، ونتیجه‌لره وصول ایچین مقتضی مهـارتك عامللرینی مراقبه ایتمك لزومنی ، طانیمق وبونلره جواب ویرمکدر . چوجوق خارجده دوران وکندی‌کندیلرینه جالب دقت اولان متمیز ودواملی غایه‌لری طانیدیغی زمان آرتیق داها اولکی مبهم وسیال حیات وحدتی قیریلمش ، داغیلمش اولور . سـاده‌جه فاعلیت تك‌باشنه آرتیق اونی تطمین ایده‌مه‌ز. فاعلیتك‌برشی یاپمق ایچین‌اولدیغی‌حس‌ایدیلمه‌لیدر. فاعلیت چوجوغی معین وقائم بر نتیجه‌یه یوروتمه‌لیدر . ایشته فعل وحرکت قاعده‌لرینك ـ یعنی دواملی نتیجه‌لره ایصـال ایتمه‌یه الویریشلی منتظم وسـائط ووسائلك ـ و بونلردن اسـتفاده ایچین مقتضی مهارتی تأمین ایده‌جك خصوصی وتیره‌لره تصرف کیفیتنك ، قیمتنی طانیمق‌مسئله‌سی بوندن‌چیقیور.

بوسببله تربیوی جهتده ، درس موضوعی نقطهٔ نظرندن ، مسئله تجربه [١] ده کی مبهم وحدتی اوصاف فارقه‌یی حائز انموذجی صفحه‌لره تفریق ایتمك ؛ وبونلر آراسـنده ، الك یوکسـك مقاصد بشریه‌نك تحقق ایچین تفکرك وفعل وحرکتك خصوصی عامللرینه واصوللرینه صاحب اولمانك لزوم واهمیتنی واضحاً کوسته‌رنلری انتخاب ایله‌مکدر . مسئله

(١) تجربه دائما Experience مقابلنده قوللانیلمشـدر . Experiment تجریب کلمه‌سی ایله ترجمه ایدیلمشدر . مترجم

اصول جهتندن‌ده بوکا مشابهدر : چوجوغی کندی روحنده‌ده مماثل برانکشافه لزوم اولدیغنی طانیاجق بر حاله کتیرمك ـ یعنی چوجوقده بونوع سعی وتفحص اصوللری اوزرنده عملی و ذهنی بر مراقبه قدرتی حصل ایتمك صورتیله اونك نتیجه‌لری کندی باشنه استحصال ایله‌مه‌سنی تأمین ایله‌مك .

داها بلا واسطه اجتماعی جهتده ، صبر ، جسارت ، مهارت واك وخیم تصادفلر ومانعه‌لر قارشیسنده بیله ، غایه‌لره کوره واسطه‌لر بولمق ایچین دواملی محاکمه قدرتلرینه انموذجی مثاللر ویرمك ایچین آمریقا تاریخی (خصوصیله استعمار دوره‌سنه عائد اولان قسمی) انتخاب ایدیلمشدر . بر طرفدن موضوعك کندیسی‌ده اوقادار معین وجانلی‌در ، اوقادار بشری‌درکه چوجوغك استحضاری و انشائی تخیل ساحه‌سنه دوغرودن دوغرویه کیرر واونك کیتدکجه وسعت قازانان شعورینك ، هیچ دکاسه بالنیابه ، برجزئی اولور . مقصد « آستار اورمق » [۱] اولمادیغی ، یالکز اجتماعی نتیجه‌لر استحصالی ایچین استعمال ایدیلن اجتماعی وتیره‌لرك بیلنمه‌سی اولدیغی ، ایچین بوتون تاریخك باشدن باشه وتقویمی بر صیرا ایله مطالعه‌سنه قالقیشلمامشدر. داها زیاده بر صیرا انموذجلر آلینمشدر : « شیقاغو » وشمال غربی « میسیسیپی » وادیسی؛ «ورجینیا »، « نیویورق » و«نیوئینغلند» ده‌کی پوریته‌ن [۲] لر و پیلغریم [۳] لر . مقصد ، متنوع اقلیمی ومحلی شرائطی ، دورلو دورلو موانعی وانسانلرك بونلره قارشی بولدقلری چاره‌لری ، ومختلف انسانلرك تاریخی عنعنه‌لرنده‌کی ، عادت و اطوارنده‌کی تنوعلری کوسترمکدر .

اصول محیطلره ، آلاته ، البسه‌یه ، أوادواته ، غدایه وحیات یومیه‌یه عائد برچوق تفصیلاتك و خرده تفرعاتك عرضنی استلزام ایدر ، که چوجوق بو صورتله موضوعی ، ساده‌جه تاریخی معلومات اولارق دکل ، بلکه حیات اوله‌رق استحصال ایده‌بیلسین . بو طریق ایله اجتماعی وتیره ونتیجه‌لر شأنیتلر حاله کیرر. بوندن باشقا، تتبع ایتدیکی اجتماعی حیاتی چوجوغك شخصی واجتماعی صورتده‌تشخیصی ـ که ا لکی دورك فارقه‌سی ایدی ـ

[۱] Covering the ground « سطحی بر بویا وورمق ، یعنی بوتون تاریخی چوجوغه سطحی برصورتده اوکرتمك .

[۲] Puritans انکلیز وآمریقان پروتستانلرندن دینی، عیسی زماننده‌کی بوتون صافیتی ایله تلقی ایدن صوفی بر طریقت منتسبلری .

[۳] Pilgrims انکلتره‌دن آمریقایه هجرت ایدن ایلك پوریته‌ن مستعمرلرکه آمریقالیلرجه «حاجی بابالر » ـ Pilgrim Fathers ـ اسمیله یاد اولونورلر . مترجم

حالنه علاوةً بوراده برده ذهنی تشخیص کیفیتی ظهور ایدییور ـ چوجوق کندیسنی تصادف ایدیله‌جك مسئله‌لرك قارشیسنه قوییور، واونلره جواب اولاجق طرز حرکتلری ممکن اولدیغی قادار ، یکیدن کشف ایدییور .

بوعمومی نقطهٔ نظر ـ وسائط ووسائلك غایه‌لره تطابقی ـ علم مساعیسنی‌ده مراقبه ایدر. الویریشلیلك وقولایلق مقصدیله بومساعی ایکی‌یه تفریق ایدیلمش عد اولونابیلیر: جوغرافی وتجربی . چونکه اولجه سویلندیکی کبی ، تاریخ مساعیسی ، منابع حیاتیه ویرمه‌سی ومهم ومبرم مسئله‌لر عرض ایتمه‌سی اعتباریله محیط طبیعی‌نك تقدیرِ ماهیتنه استناد ایدر ، بوسببله مستملکه‌لرك عوارض ارضیه‌سنه ، داغلرینه ، نهرلرینه، اوولرینه وطبیعی سیاحت ومبادله طریقلرینه، نباتات وحیواناتنه پك چوق دقت عطف اولونور. بوده قیرکزینتیلریله مناسبتداردر ، چوجوق قیرلرده‌کی مشاهده‌لرندن ، انشائی مخیله‌سنی داها اوزاق محیطلری استحضار ایچین استعمال ایدرکن استفاده ایده‌جکی معطالری تدارك ایدر .

تجربی جهت ، انسانلره انموذجی قیمت نتیجه‌لری ویرن وتیره‌لرك تتبعنه حصر مساعی ایدر . چوجوغك داها اولکی دوره‌ده‌کی فاعلیتی استکشافی اولمقدن زیاده استحصالی‌در. تجربیلری فعل وحرکت طرزلریدر ـ همان همان تمثیللرنده واویونلرنده اولدیغی کبی. صوکرالری فلان نتیجه‌لری استحصال ایچین مختلف مواد وعواملك ناصیل قوللانیلماسی ایجاب ایده‌جکنی بولمایه چالیشیر . بوایسه علمی معناده تجربیدن ـ که ایکنجی دوره‌یه مخصوصدر ـ صراحةً فرقلی‌در ، چونکه علمی تجربیدن مقصد واقعه‌لرك کشفی و مبدألرك تحقیقیدر . مع مافیه فائدهٔ عملیه حاکم اولدیغی ایچین بوراده‌کی‌ده صرف علمه عائد اولمقدن زیاده تطبیقی علمه عائد بر تتبعدر . مثلا انتخاب ایدیلن وتیره‌لر مستملکه حیاتنده اهمیتلی اولانلردر ـ دوقونمش بزلری آغارتمق ، بویامق ، صابون وموم یاپمق ، چینقودن محن ، طاباق اعمال ایتمك ، سیدر وسرکه استحصال ایتمك، بوتون بونلر چوجوقلری زیوته، شحومه ، معدن صنایعی مبادیسنه داخل اولان کیمیوی عامللرك مطالعه‌سنه سوق ایدر . « فیزیك » ده عینی تطبیقی نقطهٔ استناددن باشلانیر. چیقریقده ودستکاهلرده قدرتك طرز استعمالی وصورت انتقالی مطالعه ایدیلیر؛ میخانیکی مبدألرك کوندەلك حیاتده تطبیق ایدیلنلری ـ مثلا کیلیدلر ترازولر وسائره ـ تدقیق اولونارق الکتریقیت تطبیقات وترتیباتنه ـ زیللره ، تلغرافه، الخ . ـ دوغرو ایلرله‌نیر .

غایه ووسائط مناسبتنه، دیکر خطلر اوزرنده‌یورویوین مساعیده‌ده چوق اهمیت ویریلمشدر.

صنعتده عملی مناظر مسئله‌لرینه ، بعد وکتله‌لرك نسبتلرینه ، توازنه ، رنك ترکیبلرینك وتضادلرینك تأثیرلرینه والخ . عطف دقت اولنور . طباختده غدا ـ ترکیبی مبدألری وبو عنصرلره مختلف عامللرك اجرا ایتدیکی تأثیرلر تدقیق اولونور ، تاکه چوجوقلر ، ممکن اولا بیلدیکی قادار، کندی کندیلرینه قاعده‌واصوللر استنتاج ایده‌بیله‌بینلر. دیکیشده بیچکی اصوللری ، پرووالر (بیك البسه‌لرینه تطبیق صورتیله) ، صوکرالری دیکیشك فنی طرزلری مطالعه اولونور .

ایضاحدن مستغنی‌درکه، سعی وعلاقه خطلرنده کیتدکجه آرتان‌فرقلیلق متنوع‌درسلرك کوندن کونه داها بویوك‌فردیت‌واستقلال قازانمالرینی انتاج ایدر. بوکیی‌حالاتده، برطرفدن برنده ویولنده اولمایان بر تفریق وتفرید یاپق ؛ دیکر طرفدن ، برچوق مواده بردن وهیچ برینه تام بر قوتده اولماق اوزره عطف دقت ایتمك افراطلرینه صاپماپارق متوازن ایلریله‌مه‌یه اعتنا اولونمالیدر . چونکه برنجی یولده یوروتجه سعی میخانیکی وشکلی‌اولور ، وچوجوغك حیات تجربه‌سندن آیریله‌جغی ایچین طور وحرکته‌موثر بر نفوذ اجراایده‌مه‌ز. ایکنجی صورتده ، سعی پارچالی ومبهم اولور ، چوجوق کندی قواسنه معین بر حاکمیت قازانمقدن ، ومقصدلرینه واضح . شعور حاصل ایتمکدن محروم قالیر . واسطه‌لرك‌غایه‌لرله شعورلو مناسبتی مبدأ خصوصیسنك بودوره‌نك توحیدکار برمبدأی اولمق اوزره ظهوری بلکه آنجاق بوسنه واقع اولمشدر ؛ وبوتون مساعی خطلرنده بوکا ویریله‌جك اهمیتك چوجوغك انکشافی اوزرینه متزایداً توحیدکار بر تأثیر ایقاع ایده‌جکی امید ایدلمکده‌در.

تجربه‌نك تمدید ، توسیع ومراقبه‌سی خ وصنده اك مهم عامللر ویا واسطه‌لر اولان اجتماعی واعتباری رمزلره ـ لسان رمزلری ایله کمیت رمزلری ـ حاکمیتدن داها هیچ بحث ایتمه‌دك . بو آلیتلرك [١] اهمیتی اوقادار بویوکدرکه عنعنوی « اوچ R لر » [٢] پروغرامی بواهمیته استناد ایدر ـ ایلك مکتبلرك درت بش سنه‌سنك وقت پروغرامندن یوزده (٦٠) الی (٨٠) ی بودرسلره حصر ایدیلمشدر . یوزده (٦٠) عمومی ووسطی بر نسبتی کوسترمکدن زیاده کزیده و معتنا مکتبلرده‌کی نسبتی کوسته‌ریر .

بو موضوعلر مضاعف بر معنی ایله اجتماعیدرلر . بونلر ، ذهنی مساعیسنی ادامه

[١] Instrumentalities

[٢] Three R's Curriculum تلفظ اعتباریله R ایله باشلایان ریدینغ (Reading اوقوما)، رایتینغ (Writing یازما) ، وره‌قونیغ (Reckoning حسابلامه) درسلرینی منحصراً احتوا ایدن ایلك مکتب پروغراملری . — مترجم .

ایتمك ایچین جمعیتك ماضیده تکامل ایتدیردیکی آلتلر دیمکدر . بونلر چوجوغه ، کندی محدود وفردی تجربه‌سی ساحه‌سنك اوته‌سنده قالان اجتماعی سرمایه خزینه‌سنی آچمق ایچین آناختارلر دیمکدر . بوایکی نقطهٔ نظر بوصنعتلره تربیه‌ده دائما پك یوکسك براهمیت عطف ایتدیرمکله برابر بونلرك پروغرامه ادخالنی بعض شرائطه‌ده تابع طوتمقده‌در . تدریساتك طوپدن وبلا واسطه اداره‌سنده بوشرطلره هیچ اهمیت ویریلمه‌یور. حال‌حاضرده بو « اوچ R لر » ، (اوقوما ، یازما ، حسابلاما) عائد الك باشلی مسئله بوشرطلرك تقدیری ومساعینك اوکا کوره اداره‌سیدر .

بوشرائط ایکی‌یه ارجاع ایدیله بیلیر : (۱) اجتماعی وفیزیکی شأنیتلرله تماس واستیناس ایچین باشقا بر زمین سعی بولمق احتیاجنی چوجوغك کندی شخصی وحیاتی تجربه‌سی ایله دویماسی ؛ بو،رمزلرك شأنیتك ساده‌جه « مستعمل » [۱] واعتباری بر بدلی‌اولمالرینی منع ایچون ضروریدر . (۲) چوجوغك داها زیاده علی‌العاده وبلا واسطه شخصی تجربه‌سندن دوغان وحللری ، تطمینلری ، ادامه‌لری ایچین کتابك یاردیمنه مراجعت ضرورتی حاصل اولان مسئله ومحرکلر بولونمق احتیاجی . بوقسه چوجوق کتابه ، ذهنی آچلق دویمادن ، ایسته‌کسز واستفهامسز بر طورله یاقلاشیر؛ نتیجه شایان اسف برصورتده عمومی اولاندر : کتابلره تفحص قوتی ضعفه ، فلجه اوغراتاجق درجه‌ده ذلیلانه برتابعیت، وبونکله برلکده یاصرف خیالك کلیشی کوزل تنبیهی، هیجانی برابتلانك تطمینی ایچین ویا شأنیت دنیاسندن ، اویدورمه برعالمه اوچمق ایچین قرائت .

بوراده مسئله (۱) چوجوغه بولجه مقدارده اشتغاللر، افاده ، مکالمه؛ انشا وتجریب ایله شخصی فاعلیت تأمین ایتمك وبوصورتله اخلاقی وذهنی شخصیتنك، کتابلرك ویره‌جکی باشقالرینه عائد تجربه‌نك ومعلوماتك نسبتسز درجه‌ده آغیر یوکی آلتنده بوکالماسنه مانع اولمق ؛ و (۲) داها زیاده بلاواسطه اولان تجربه‌سنی ، عنعنوی اجتماعی آلتلره‌مراجعت واونلره صاحبیت لزومنی چوجوغه حس‌ایتدیره‌جك صورتده سوق وادامه ایتمکدر — . محرکلر ویرمك وآلتلردن عاقلانه استعانه‌سنی تأمین صورتیله چوجوغك قواسنی اسیرانه برتابعیتدن قورتارمق وتزیید ایتمکدر. بومسئله حل‌ایدیلنجه لسان، ادبیات وعدم‌مساعیسی میخانیکی بر ممارسه ، شکلی بر تحلیل و ، شعورسز بیله اولسه، احساسی [۲]علاقه‌لره

[۱] Second hand = یلی یکی اولمایان، قوللانیلمش‌اولارق آلینان .

[۲] Sensational

مترجم

مراجعت طرزلرینك مزدوجه‌سی اولمقدن قورتولور؛ وکتابلرك، کتابلرله علاقه‌دارشیلرك لایق اولدقلری اهمیته نائل اولامایه‌جقلرندن قورقایه‌ده برسبب قالماز .

سویله‌مه‌یه‌لزوم بیله یوقدرکه مسئله هنوز حل ایدیلمه‌مشدر . چوجوقلرك عنعوی مکتب درسلرنده‌کی ترقیلرینك پروغراملره علاوه ایدیلن یکی موضوعلره فدا ایدیلدیکی حقنده‌کی عمومی شکایتلر کوستریبورکه‌هنوزتام برموازنه تأسیس ایدیله‌مه‌مشدر. شیمدی‌یه قادار بزم مکتبده یاپیلان تجربه ، اثباتی بر ماهیتده اولماسه بیله ، آتیده‌کی نتایج محتمله‌یی ویریبور : (١) داها زیاده بلاواسطه اولان فاعلیت طرزلری، انشائی مشغولیت مساعیسی، علمی مشاهده وتجریب والخ . ؛ اوقومه ، یازمه (واملا)، وحساب مساعیسندن استفاده لزومنه الك کنیش برزمین فرصت ویریبورلر. بولزوم تحقق ایدنجه ، اودرسلر مکتبه‌آیری برشی اولارق دکل ، چوجوغك تجربه‌سندن دوغان عضوی استطاله‌لر اولمق اوزره‌ادخال ایدیله‌بیلیرلر . یالکز ایش بوفرصتلردن سیسته‌ملی ومترقی برطرزده استفاده ایتمکدر. (٢) اودرسلرك بوصورتله قازانه‌جغی‌منضم‌حیاتیت ومعنی اونلره‌علی‌العاده تخصیص ایدیلن‌زماندن پك مهم تنزیلات یاپمایه مکان ویریبور . (٣) رمزلرك الك صوکرا استعمالی ، اوقومادە اولسون، حساب ویاتحریرده اولسون ، داها چوق عاقلانه وداها آزمیخانیکی‌در ؛ داها چوق فعال ، داها آز منفعل وآخذدر ؛ قوتده داها چوق تزاید واردر ، وساده‌جه بر وسیلهٔ حفظ اولمق احتمالی داها آزدر .

دیکر طرفدن ، آرتان تجربه شونقطه‌لری‌ده تنویر ایدر کیبی کورونیور : (١) ایللك سنه‌لرده ، چوجوغه رمزلری طانیمایی واستعمال ایتمه‌یی اوکره‌تیرکن‌ده اونك استحصال وابداع قوتنه مراجعت ایدیله‌بیلیر ؛ ظاهراً چوق داها زیاده بلا واسطه کورونن دیکر مساعیده اولدیغی قادار بوایشده‌ده ، مبدأ اعتباریله ، اوقوتدن استفاده ایدیله‌بیلیر وبورادە محدود ومعین بر نتیجه موجود اولدیغی ایچین چوجوق کندی ترقیسنی ئولچه‌بیلیر . بوواقعه‌نك درجهٔ کافیه‌ده نظر دقته آلینماماسی بوخطوط سعیك بعض‌صفحه‌لرینك لزومسز تأخرینی انتاج ایتمشدر ، که اجرا ایله‌دیکی تأثیرده داهااول کندیسی ایچین برقوت وابداع شکلی اولابیله‌جك شیئی چوجوغك ، سویهٔ ذهنیه‌سی یوکسه‌لدکدن صوکرا ، مزعج بر آنغاریه کیبی حس ایتمه‌سیدر . (٣) مکتبك مساعی پروغرامنده بودرسلره تخصیص‌ایدیلن زمانك دور دور تبدیلی ودرسلرك وقت وقت تکثیفی لازمدر ـ فنیه‌یه (تکنیکه) ویا خصوصی بر اصوله صاحبیتك شایان توصیه اولدیغی هردرس ایچین بوکیفیته لزوم واردر .

یعنی بوتون درس موضوعلری پروغرامه عینی مقدارده ومساوی مدتلرده قوناجق یرده زمان زمان بعضلری ایلك پلانه ، بعضلری صوك پلانه کوتورولملیدر . و بوکا چوجوغك مستقلاً استعمال ایده‌رك ایلریله‌یه بیله‌جکی بر قوت ومهارته صاحب اولدیغنی آ کلایاجق درجه‌یه ایصالنه قادار دوام ایدیلمه‌لیدر .

ایلك تربیه‌نك اوچنجی دوری اورتا تربیه‌نك حدودی اوزرنده دورور . بو دور چوجوغك متنوع شأنیت اشکالی و فاعلیت طرزلری ایله اولدقجه بلا واسطه صورتده کافی بر انسیت پیدا ایتمه‌سی ایله باشلار ؛ چوجوق اوزمان مختلف تجربه صفحه‌لرینه الویریشلی تفکر ، تفحص وفاعلیت اصول وآلاتنه صاحب اولمشدر ، فنی [۱] وذهنی غایه‌لره متوجه درسلر و صنعتلرده استفاده‌لی بر صورتده اختصاص پیدا ایتمك اهلیتنی قازانمشدر . مکتبمزده بودوره‌یه داخل اولمش چوجوقلر موجود ایسه‌ده مکتبك بدایت کشادندن بری درجهٔ کافیه‌ده اوزون برزمان کچمه‌مش اولدیغندن بوبابده ، امنیتله انموذجی نتایج استدلالیه استخراجی ممکن دکلدر . مع‌مافیه کچن بش سنه‌لك تجربه‌دن قازانیلان نتایج ایله احتیاجات و مشکلاتدن آ کلاشیلیورکه ؛ کالندن، ذهنی انضباطندن وعلمك آلات فنیه‌سنه صاحبیتندن فداکارلق یاپمقسزین ، حیاتنده مثبت براتساع واونك اوزرینه استناد ایدن حر وآچیق بر ساحهٔ رؤیت ایله چوجوغك بودوره‌یه ایصال و بو دوره‌دن امراری امکانی قطعیتله امید ایتمه‌یه سبب واردر .

---

(۱) « فن » و « فنی » کله‌لری دائما Technic و Technical مقابلنده قوللانیلمشدر .
— مترجم —

۵

فروبه‌ل ك تربیوی مبدألری

« شیقاغو دارالفنونی ایلك مكتبی » نك عنعنه‌لرندن بری مكتبك ایلك زمانلرنده كیندر غارتن قسمنی كورمك ایچین كلن بر زائره ایله علاقه‌داردر . كندیسنه مكتبده هنوز بر كیندر غارتن تأسیس ایدیلمه‌دیكی سویلنجه زائره پروغرامده تغنی ، رسم ، ال ایشی ، تمثیللر ، چوجقلرك مناسبت اجتماعیه‌لرینه اعتنا كبی شیلر اولوب اولمدیغنی صورمشدی . سؤالنه تصدیقی جواب ویریلمه‌سی اوزرینه خانم مظفر و استحفافكار بر ادا ایله كیندرغارتن تعبیرندن مقصدی بونلر اولدیغنی سویله‌مش و بزم كیندر غارتن یوقدر دیمه‌مزه نه معنی ویره‌جكنی بیله‌مدیكنی علاوه ایتمشدی . بوملاحظه شكلاً دكلسه بیله، روحاً بلكه حقلیدر. هر حالده بوملاحظه ، ایلك دفعه فروبل طرفندن شعورلو صورتده میدانه چیقاریلمش اولماسی محتمل بعض مبدألری مكتبمزك بوتون دورهٔ تدریسیه‌سنده ــ كه شیمدی بو كادرت‌دن اون اوچ یاشنه قادار چوجوقلر داخلدر ــ تطبیقه چالیشدیغنی تلقین ایدییور . عمومیت اعتباریله بو مبدألر شونلردر : ــ

۱. مكتبك ایلك وظیفه‌سی چوجوقلری ایش برلكی و معاونت متقابله حیاتی داخلنده یتیشدیرمكدر ؛ اونلرده متابعت متقابله و استناد متقابل شعورینی تقویه ایله‌مك ؛ بوروحك صریح فعللر حالنه قلبی ایچون مقتضی حركتلرك اجراسی خصوصنده اونلره فعلاً یاردیم ایتمكدر .

۲. هر تربیوی فاعلیتك ایلك كوكی چوجوغك انسیاقی و الجائی طورلرنده و فاعلیتلرنده‌در. یوقسه كرك دیكرلرینك فكرلری ، كرك حواس طریقیله خارجی موادك عرض و تطبیق ایدیلمه‌سنده دكلدر ؛ و بناءً علیه چوجوقلرك لایعدها جبی فاعلیتلری، تمثیللری، اویونلری، اشمئزازلری ، حتی پك كوچوكلرك ظاهراً معناسز كورولن حركتلری ــ كه اولدن

قیمتسز ، بوش تلقی ایدیلیر ، فنا بیله عد اولنورنی ـ تربیه‌جه قابل استفاده شیلردر ؛ یالکز قابل استفاده دکل ، حتی تربیه اصولنك تمل طاشلری‌در .

۳. مکتبده ، اولجه بحث ایدیلن، ایش برلکی حیاتی ادامه ایدرکن بو فردی تمایللر، کندیلرندن استفاده ایدیلمك صورتیله ، تعضی ایتدیرلمش و اونلره استقامت ویریلمشدر ؛ چوجوق، اکنده صوکنده داخل اولاجغی بویوك و اوکین جمعیتك انموذجی فعللرینی و مشغولیتلرینی ، کندی سویه‌سنه کوره ، استحصال ایدرکن بونلردن استفاده اولونمشدر؛ و بو استحصال و ابداع سایه‌سنده‌درکه او قیمتلی معلومات ألده ایدلمش و چوجوغك روحنه یرچینله‌نمشدر .

اکر بو مسرودات فروبل ك تربیوی فلسفه‌سنی صحتله تمثیل ایدییورسه مکتبمز او فلسفه‌نك طرفداریدر . بونلرك درت یاشنده‌کی چوجوقلره اولدیغی قدر اون‌ایکی یاشنده‌کیلره‌ده ، عینی ایمان و صمیمیتله ، تطبیقنه تصدی ایدیلمشدر . مع مافیه ، بو ، بوتون مکتبی کیندر غارتن دینیله‌بیله‌جك بر حاله صوقمق تشبثی اصلا فنی اوله‌رق کیندر غارتن دوری دینیلن ـ یعنی درت ایله آلتی یاشلری آره‌سنده چوجوقلر ـ دوره عائد مساعیده بعض تعدیلات اجراسنی ضروری قیلمشدر. یالکز، ظاهراً جذری خصوصیت فارقه‌لرینه رغماً بونلردن بعضلرینك فروبه‌ل روحنه صادق قالدقلرینه اینانمق ایچون سببلر ذکر ایتمك اقتضا ایدییور .

اویونلر و تمثیللر حقنده

اویون،چوجوغك خارجاً یاپدیغی هرهانکی برحرکت اوله‌رق تشخیص ایدیله‌ملیدر . اویون ، داها زیاده ، بوتون شمولی و وحدتی ایله، چوجوغك روحی طورینی کوستریر. او، چوجوغك‌بوتون‌قواسنك، تفکراتنك، جسمانی‌حرکتلرینك، کندی خیال‌وعلاقه‌لرینی احاطه و تطمین ایدن بر شکلده فاعلیت و متفاعلیتلری‌در . منفی جهتدن، اویون اقتصادی تضییقدن ـ مدار معیشت قازانمق و دیکرلرینی بسله‌مك ضرورتی ـ وکاهللرك معیشت مسلکلرینه مربوط ثابت مسئولیتلردن آزاده‌لك حالیدر. مثبت جهتدن اویون، چوجوق ایچون الك یوکسك غایه نماده انکشاف تام ـ حال انتاشنده اولان قواسنك تحققنده تاملق ، که بو چوجوغی علی‌الدوام بر سویه‌دن دیکر سویه‌یه ایصال ایدر ـ اولدیغنه دلالت ایدر .

بو پك عمومى بر افادەدر . و عمومى اولديغى ايچيندە عملى قيمتدن محروم اولاجق درجەدە مبهمدر . مع مافيه تفرعاتنك دلالتى، تطبيقاتى، كيندر غارتن اصولندە تماماً جذرى بر تحولك ممكن، حتى بعض جهتلرجە ضرورى اولديغنى كوستەرير . صريح و قطعى بر افادە ايلە، « اويون » ك چوجوغك خارجى حركتلرينى دكل، روحى طورينى كوسترمەسى واقعەسى ؛ بوتون معين و اولدن چيزيلمش سيستەملردن ويا « هديە » [١] لرلە اويون و اشتغاللرك تواليسندن تماماً آزادەلك معناسنە كلير . عقللى بر معلمە البتە فروبەلك (مثلا « آنە اويونى — Mother Play » و ديكر اثرلرندە) و تلميذلرينك اورتايە چيقاردقلرى فعليتلرە باقار ، اونلردە تلقينات آرار ؛ لاكن خاطرندن چيقارمازكە اويون مبدأى ، كنديسندن، بوتون بونلرى اعتنا ايلە استكناه و تنقيد ايتمەسنى و اونلرك حقيقةً كندى چوجوقلرينە كورە فاعليتلرمى ، يوقسە ماضيدە باشقە شرائط اجتماعيە ايچندە ياشايان چوجوقلرە اويغون اولابيلەجك شيلرمى اولديغنى تعيين ايتمەسنى طلب ايلەر . اشتغاللرە ، تمثيللرە و سائرەيە كلنجە ، بو خصوصدەدە فروبەل ك ، و ايلك تلميذلرينك ياپدقلرينى سادەجە تكرار ايتمك ، قناعتمزجە ، پك چوق جهتلردن اونلرك ديدكلرينك عكسنى ياپمق اولور ، چونكە، بزجە، فروبەل ك مناقشە ايتديكى خارجى حركتلرە طاپمق، اونك ارائە ايتديكى مبدأە صداقتدن آيريلق ديمكدر .

هر دورلو منبعلردن تلقينات آلمق ايچون معلمە صورت مطلقەدە حر اولمالىدر ، كنديسنە يالكز شو ايكى سؤالى صورماليدر : تصور ايديلان بو طرزدە اويون چوجوغك روحنە ، اونك كنديسنك ايمش كبى، خطاب ايدەجكمى ؟ او اويون چوجوغك روحندە كوكلرى اولان بر شيميدر ، و اوندە خارجە چيقمق ، كوروئمك ايچون قايناشان قابليتلرە بر ايركينلك و اولغونلق ويرەجكميدر ؟ كذا : بو تصور ايديلن اويون چوجوغك بو اخالرينە، كنديسنى داها يوكسك بر شعور و فعل سويەسنە چيقارەجق بر طرز افادەمى ويرەجك ، يوقسە چوجوغى سادەجە تحريك ايدەرك اسكى دوردينى يردەمى براقاجق، و بوندن فضلە ، اوكا ايلريدە بر داها تحريك ايديلەمەيەجك درجەدە سينير و اشتها بيتكينلكيمى ويرەجك ؟

پك بديهيدركە فروبەل كندى زماننده چوجوقلرك اويونلرينى و آنەلرك كوچوك چوجوقلرى ايلە اوينادقلرى اويونلرى دقتلە — استقرائى بر طرزدە ديەبيليرز — تتبع

---

(١) مقصد « فروبەل هديەلرى » در . — مترجم .

ایله‌مشـــدر . کذا بو اویونلرك کنیش معنالی بعض مبدألری تضمن ایتدیکنی کوســترمك
ـ مثلا « آننه اویونی » آدلی اثرنده اولدیغی کبی ـ ایچین بر خیلی زحمته قاتلانمشـدر .
بونلرك چوجوقلر طرفندن یاپیلدیغی ایچین معناسز وچوجوقجه شیلر اولماسی‌لازم کلدیکنی،
بالعکس چوجوغك نماسی خصوصنده پك اساسلی عامللر اولدیغنی منسوب اولدیغی نسلك
شعورینه ادخال ایچین اوغراشمشدر . لاکن فروبه‌لك بالکز و آنجاق بو اویونلرك بر
معنایی حائز اولدیغنی فرض ایتدیکنه ، و سرد ایتدیکی فلسفی ایضاحك بر آز اول تلقین
ایدیلندن باشقا بر محرّکی بولونابیله‌جکنی قبول‌ایتدیکنه اك خفیف بر علامت‌بیله‌کورمیورم.
بالعکس ظن ایدییورم‌که او معقبلرینك ، کندی یولنده یورویه‌رك، زمانلرینه عائدشرائطی
و فاعلیتلری تدقیقده دوام ایتمه‌لرینی ایسته‌مشدر ، یوقسه کندیسنك طوپلادیغی اویونلره
یاپیشـوب قالملرینی دکل . بوندن ماعدا ، هیچ احتمال ویریله‌مزکه فروبه‌ل بو اویونلری
تفسـیر ایدرکن زماننده ممکن اولابیلن پسیقولوجیائی و فلسـفی وقوفدن حد اعظمیده
استفاده ایتمش اولدیغنی انکار ایده‌بیلسین ؛ و تخمین ایده‌بیلیرزکه داها مکمل و متسع بر
روحیاتی (ایسته‌ر عملی ، تجربی روحیات ، ایسته‌ر چوجوق روحیاتی اولسون) حسن
تلقی ایده‌جکلرك برنجیسی فروبه‌ل اوله‌جقدی . و نتیجه‌لرندن اسـتفاده ایدرك فاعلیتلری
تکرار تفسیر و داها منقدانه مناقشـه ایده‌جك و یکی نقطهٔ نظردن حرکت ایدرك بونلره
توبیوی قیمت ویرن اسبابه دوغرو ایله‌ریله‌یه‌جکدی .

رمزیلك

فروبه‌لده‌کی رمزیلکك چوغی اونك کندی حیات و اثرینك ایکی خصوصی‌شرطنك
محصولیدر . اولا، زماننده چوجوغك نماسی حقنده‌کی غریزی و روحی واقعه و مبدألره
عائد معلوماتك نقصانی یوزندن فروبه‌ل اویونلره و سـائره‌یه مربوط قیمتلر حقنده اکثریا
زوواللی و صنعی ایضاحلره مراجعت مجبوریتنده قالیوردی . بیطرف بر مشـاهد ایچین
آشکاردرکه فروبه‌لك افاده‌لرندن پك چوغی مزعج ودولاشیقدر، بوکون‌بسیط وعلی‌العاده
کونده‌لك دستورلره صیغدیریلابیله‌جك شـیلر ایچون او مجرد و فلسفی علتلر سرد ایدر .
ثانیاً فروبه‌ل زماننده آلمانیانك سیاسی و اجتماعی شرائط عمومیه‌سی ، کندو فلرتن لك حر
و الیش برلی حیاتی ایله خارجی عالم‌آره‌سنده براتصال وتمادی تلقی ایتمه‌یه‌امکان ویره‌میه‌جك
حالده ایدی . بو سببله فروبه‌ل مکتبك « اشتغاللر » ینی (خارجی) جماعت حیاتنك تضمن

ایتدیکی اخلاقی مبدألرك عیناً استحصاللری عد ایده‌مه‌یوردی . چونکه (خارجی) جماعت حیاتی قیمتلی بر موده‌ل اولامایه‌جق درجه‌ده تضییق و تحکم آلتنده بولونیوردی .

ایشته بونك ایچین‌درکه فروبه‌ل مکتب اشتغاللرینی مجرد اخلاقی و فلسفی مبدألرك رمزلری اولمق اوزره تلقی ایتمه‌یه مجبور اولمشدی . بوکونك « دول متحده » [١] سنده البته او زمانك آلمانیاسنه نسبةً ، کیندر غارتن فاعلیتلرینی فروبه‌لك تلمیذلرینك یاپدیغندن داها طبیعی ، داها بلا واسطه ، وجاری حیاتك داها شأنی تمثیللری یاپمایی محق کوسته‌ره‌جك درجه‌ده تحول وترقی واردر . فروبه‌لك فلسفه‌سنك آلمان سیاسی مفکوره‌لرندن آیریلغی آلمانیاده‌کی حکومت زمامدارلرینك کیندر غارتنه شبهه‌لی برنظرله باقالرینه سبب اولمشدی . او فلسفه‌نك اجتماعی بساطتنك ضمنی بر ذهنی فنیه (تکنیك) شکلنه استحاله‌سی خصوصنده شبهه‌سز بوده مؤثر بر قوت اولمشدر .

تخیل واویونه

رمزیلکه عطف ایدیله‌جك پك فضله اهمیتك مخیله‌یه یاپیله‌جق معامله‌یه ایقاع تأثیر ایده‌جکی محققدر . کوچوك برچوجوغك بر تخیل عالمنده یاشادیغی ، بالطبع ، دوغرودر . برمعنی ایله ، اویالکر « یاپما-قلر » له مشغول اوله‌بیلیر . فاعلیتلری ، اطرافنده اولوب بیتن حیاتلری تمثیل ایدر واونلرله‌قائمدر . فاعلیتلرینك بویله تمثیلی اولماسی اعتباریله‌رمزی تعبیری ایله افاده‌ایدلمسی جائزدر . لاکن خاطرده‌اولمالیدرکه بویاپماجق حالی ، ویارمزیلك کندیسنی تلقین ایدن فاعلیتلره راجعدر . بویوکلرك فاعلیتلری ناصیل بویوکلر ایچین شأنی ومعین ایسه ، بوفاعلیتلرده چوجوقلر ایچین اویله شأنی ومعین اولمق لازمدر . یوقسه نتیجه‌صنعیلك ، سینیر کرکینلکی ، وفیزیکی وهیجانی فرط تحرك ، وحتی هبوط قوا اولور .

کیندر غارتنلرده بوخصوصده غریب وهمان‌همان عقله صیغماز برتمایل وجود بولمشدر . چونکه اورالرده فاعلیتك قیمتی اونك چوجوغه تمثیل ایتدیکی شیئه استناد ایدییور . بناءًعلیه قوللانیلان مواد ممکن اولدیغی قدر صنعی اولمق ، وچوجوق شأنی اشیادن‌وشأنی فعل وحرکتلردن کمال اعتنا ایله اوزاق طوتولمق‌ایجاب ایدیور . مثلا باغچه فعالیتلرندن بحث ایدیلدیکی ایشیدیلیرکه بو ، چوجوقلرك توخوم یرینه قوم دانه‌لری سرپه‌لری طرزنده واقع

[١] حکومات متحده یرینه دائما دول متحده قوللانیلمشدر . — مترجم .

اولور ؛ چوجوقلر یاپما-ق براودایی ، یاپماجق بزلر وسوپورکه‌لرله سیله‌ر ، سوپوررلر ، صوفرا قورارلر ، لاکن ماصه‌نك اوزرینه کاغددن کسمه طاقیملر دیزرلر (حتی بوکاغد کسمه‌لری بیله طاباق شکلنده مدور شیلر دکلدر ، هندسی منتظم مضلعات شکلنده‌در) ، چوجوغك کیندز غارتن خارجنده اویناديغی اویونجاق چای طاقیملری اوراده‌قوللانیلمه ز. ببکلر ، اویونجاق لوقوموتیفلر ، واغونلر وسـاٸره طورفا ایدیلمشدر ، چونکه پك غلیظ صورتده شأنیدرلر _ وبوسببدن چوجوغك مخیله‌سنی تحریث ایتمه‌زلر .

بوتون بونلر، شبهه‌سز ، باطل اعتقاددر. چوجوغك روحنك تخیلی فاعلیتی ، قوللا- ندیغی اشیانك اطرافنده بردمت حالنده طوپلانان روحی مقدملردن ، مبهم خاطره‌لردن ، تلقینلردن دوغار. بوتون بواشیا نه‌قادارطبیعی وصریح اولورسه علاقه‌دار تلقینلرك ظهوری ودرلی طوپلو قالماسی ایچین اوقادار معین برقاعدهٔ استناد بولونمش اولور ، بوده‌چوجوغك فاعلیت تخیلیه‌سنی حقیقةً تمثیلی یاپار . چوجوقلرك یاپدیغی بسیط آشجیلق ، بولاشیقجیلق، سوپوروجیلك وساٸره ، اونلر ایچین ، مثلا « بش شوالیه » اویونندن داها زیاده معناسز ویا نفعی دکلدر. چوجوق نظرنده‌بومشغولیتلر ، اونلرك بویوکلرله مناسبتدار هرشیئه‌عطف ایتدکلری ، سرلی قیمتلرله محمولدر . بناءً علیه قوللانیلاجق موادك ، زمین وزمانك مسا- عده‌سی‌نسبتنده ، « شأنی » ، بلاواسطه وصریح اولماسی لازمدر .

لاکن مبدأً بوراده بیتمه‌یور _ رمز حالنه صوقولان شـأنیت چوجوغك قابلیت تقدیریه‌سی حدودی داخلنده اولمق لازمدر . بعضاً ، مخیله‌نك استعمالندن ، پك بعید متافیزیکی وروحانی مبدألره متوجه اولدیغی درجه‌ده اسـتفاده ایدیله‌جکی ظن اولونیور . بوکبی حالاتك قسم اعظمنده بویوکلرکندی کندیلرینی آلداتیورلر دیمك داها سالم اولور. بویوکلر ایچین شأنیت‌ده مشموردر، رمزده، وبناءً علیه آرالرنده‌کی مناسبت‌ده. لاکن‌تمثیل ایدیلن حقیقت ویا شأنیت چوجوغك یتیشه بیله‌جکندن چوق اوزاقده اولنجه ، فرض ایدیلن رمز ، اونك ایچین اصلا رمز اولاماز . چوجوق اونی باشلی باشـنه مثبت برشی عدایدر . فعلیاتده چوجوغك بو رمزدن بوتون آلاجغی ، اونك فیزیکی واحساسی معنا- سی‌در . برده ، علی‌الاکثر بونلره علاوةً اوکره‌نمه‌جکی ، ومعلمك کندیسندن بکله‌دیکی ، جربزه‌لی برسهولت کلام وکوسـته‌ریشلی برطوروادادر _ لاکن روحی متناظردن عاری اولارق . رمزلر واسطه‌سیله‌روحانی حقیقتلری تدریس ایتدیکمزی ظن ایدرکن ، اکثریا عدم‌صمیمیتی‌اوکره‌تیر،حسیلکی‌زرق ایدر ، واحساسیلکی ترویج ایله‌رز. بناءً علیه‌چوجوق

طرفندن استحصال ایدیله‌جك شأنیتلر ممکن اولدیغی قدر اونك الیشیق اولدیغی صریح وحقیقی ماهیتده شیلر اولمالیدر . ایشته اك چوق بوسببدندرکه مکتبمزك کیندر غارتن مساعیسی داها زیاده أو وجوار حیاتنك استحصالنده تمرکز ایدییور. بومسئله مجرای کلامی درس موضوعنه سوق ایتدی .

درس موضوعی

او حیاتی ؛ اوی ، اشیاسی ، اثاثی وسائره‌سی ، ودە اجرا ایدیلن اشتغاللرله برلکده تدریسات ایچین مواد لازمه اعطا ایدر ، که بونلر چوجوقله بلاواسطه شأنی صورتده مناسبتدار شیلر اولدیغندن چوجوق اونلری تخیلی برشکلده استحصاله متمایلدر. أو حیاتی چوجوغك اخلاقی جهتنه مبذول غدا ویره‌جك درجه‌ده اخلاقی مناسبتلرله واخلاقی وظیفه‌لری تلقین ایده‌جك حادثه‌لرله‌ده دولودر . بزم پروغرام برچوق کیندر غارتنلرك پروغراملریله مقایسه ایدیلنجه کورولورکه ، بالنسبه حرصدن عاریدر ، لاکن درس موضوعنك بویله محدود اولماسی کیفیتنك‌ده بعض مثبت فائده‌لری احتوا ایتدیکی مناقشه‌یه ده‌کر برمسئله اولابیلیر . ساحۀ نظر پك زیاده کنیشله‌ینجه (مثلا ، ایش جمعیتی صناعی فاعلیتنه ، اوردو ، کلیسه ، دولت والخ . کبی مؤسسه‌لرینه دوغرو ایلەریله‌ینجه) مساعی لزومندن چوق فضله رمزی برشکل آلمایه تمایل ایدر . بومواد چوجوغك وقوف وقدرتی حدودینك پك اوته‌لرینه کچنجه ، چوجوغك اونلردن آلابیله‌جکی یالکنز فیزیکی و هیجانی انعکاسدن عبارت قالیر — موادك کندیسنه حقیقی برصورتده نفوذ ایده‌مەز . بوندن فضله اولارق ، بویله حریص پروغراملرده ، چوجوغك طور ذهنیسنده غیرمساعد برعکس العمل تولید ایتمك تهلکه‌سی‌ده موجوددر . بوتون کائناتی پك یاپماجق برطرزده احاطه ایدن چوجق بیقفین واوصانمش روحلو اولور ، دوغرودن دوغرویه تجربه ساحه‌سنه کیرن بسیط شیلره قارشی طبیعی آجلغی زوال بولور ، وایلك مکتبك ایلك صنفلرنده ، درس موضوعلرینه اولجه کورمش بیلمش اولدیغی شیلر حسیله یاقلاشیر . چوجوغك ، چوجوقلق حیاتنك صوك سنه‌لرینه مخصوص حقلری‌ده واردر ، بوخصوصده سطحی وصرف هیجانی برتقدم (یعنی صوکرا کوروله‌جك شیلرك اولجه کوروله‌سی) چوجوغی جذری صورتده متضرر ایده‌بیلیر .

بوندن باشقا ، برموضوعدن دیکرینه سرعتله صیچرامق اعتیادینی قازانمق تهلکه‌سی ده واردر . کوچوك برچوجوقده خصوصی برانموذجده خیلیجه صبر وتحمل قدرتی واردر. واقعا چوجوق تجدد و تنوعدن خوشلانیر ؛ یکی‌یکی رؤیت ساحه‌لرینه کوتوره‌ین یکی‌یکی انکشاف یوللری آچمایا فاعلیت اونی چابوق بیقدیریر . فقط ادعام یك آهنکلك حقنده دکلدر . چوجوقلرك یاشادقلری أو وعائله حیاتلرنده ، فاعلیتجه ، تجهیزاتجه ، آلتلرجه کافی درجه‌ده چشیدلیلك واردر ، وبونلر اونلره دواملی برتنوع تأمین ایدرلر. أو حیاتی کاه کاه بلدی ومدنی حیاته وصناعت حیاتنه تماس ایدر ؛ ایسته‌نیلنجه ، اصل موضوعك وحدتی خارجنه چیقمادن ، بوجهتلرده ساحهٔ مطالعه‌یه آلینا بیلیر . بویله‌جه دقتك وتکمیل ذهنی نمانك استناد قاعده‌سنی تشکیل ایدن بر حسك ـ اتصال وتمادی حسی ـ بسله‌نمه‌سنه مساعد برزمین بولونمش اولور .

اتصال وتمادی ، علی‌الاکثر ، اصل اونی تأمین ایچین قوللانیلان اصوللردن ممانعت کورویور . چوجوق نقطهٔ نظرندن باقیلنجه وحدت درس موضوعنده‌در . وشیمدی بوراده چوجوغك دائما برشی ، أو حیاتی ایله مشغول اولماسی واقعه‌سنده‌در . ویریلن اهمیت متمادیاً بوحیاتك برصفحه‌سندن دیکر صفحه‌سنه انتقال ایدر ؛ برمشغولیتدن صوکرا دیکر برمشغولیت ، بر اشیادن صوکرا دیکر بر اشیا ، برمناسبتدن صوکرا دیکر بر مناسبت ، الخ . دقی آلیر ؛ لاکن هپسی بردن بر وعینی طرز حیاتك انشاسی ایچین صیرالانیرلر ، هرنه قادار بعضاً بر وبعضاً دیکر صفحه‌سنه فضله اهمیت عطف ایدیلیرسه‌ده چوجوق هر ن وزمان بروحدت ایچنده چالیشمقده ، اونك مختلف صفحه‌لرینه وضوح ومعینیت ویرمکده و اوصفحه‌لری مناسبتلی برطرزده بربرینه ربط ایتمکده‌در . درس موضوعنده بویوك برتنوع موجود اولنجه ، اتصال وتمادی یالکنز شکلی جهتده بولونا - بیلیر ؛ یعنی توالی پروژه‌لرنده ، « ایش مکتبلری » نده ، هرموضوعك اوکنه دوشن سرت بر انکشاف پروغرامنده ، ایشله ایقیری دوشمه‌یه‌جکی فرض ایدیلن هر « کون ایچین فکر » ده بولونور . حالبوکه بوتوالی قاعدةً ذهنی‌در ، بناءً علیه یالکنز معلم طرفندن قاورانابیلیر ، چوجوغك باشی اوزرندن کچر کیدر . بونك ایچین‌درکه برسنه ، بردرس دوره‌سی ، برآی ، برهفته ، الخ . ، ایچین یاپیله‌جق پروغراملر بو مدتلره عموم درس موضوعنك نه‌قاداری صیغا بیله‌جکنك تخمینی اساسنه کوره یاپیلیور ، ذهنی واخلاقی مبدألر

اساس اتخاذ ایدیله‌رك دكل . ذهنی واخلاقی مبدألر اساسنه‌كوره حركت ایدیلیرسه بوطرز پروغرامه هم معینیت‌هم‌الاستیقیت ویریر .

اصول

ایلك صنفلرك خصوصی مسئله‌سی ، بالطبع ، چوجوغك طبیعی‌الجا و احتیاجلرینی قاورامق واونلردن استفاده صورتیله چوجوغی داها یوكسك برادراك ومحاكمه سویه‌سنه ایصال ایتمك وداعا اهلیتنی اعتیادلرله تجهیز ایله‌مكدر . چوجوق بوصورتله داها كنیش ودهرین برشعوره ، فعل وحركت قوتلری‌اوزرنده داها زیاده مراقبه قدرتنه مالك‌اولور . اویون بونتیجه‌یه واصل اولمازسه تربیوی برنما اولماز ، صرف اكلنجه ماهیتنده قالیر .

نه‌اولورسه اولسون ، انشائی ایش (بالطبع ، ایسته‌نیلدیكی زمان ، انشانك تضمن ایتدیكی فكرلره مناسبتلی برطرزده ربط ایدیله‌بیله‌جك ، مناسبتلی برمناوبه ایله حكایه ، شرقی واویون ایله برلكده اولان ایش) بو ایكی عاملی — چوجوغك كندی الجالرنده باشلامق ، وداها یوكسك برسویه‌یه وارمق ایله نهایتله‌نمك عامللری — دیكر هرهانكی بر شیدن داها ایی تأمین ایتمك لیاقتنی حائزدر . انشائی ایش چوجوغی پك زیاده متنوع مواد ایله تماس ایتدیریر : تخته ، تنكه ، دری ، ایپلیك وساره كبی ؛ بعید برمعنای رمزیدن باشقا هیچ برمعناسی اولمایان ایشلرله اوغراشه‌جق یرده بو شانلی موادی حقیقی صورتده استعمال ایچین اوكا محرك اعطا ایدر ؛ اونك حسلرینه اویانیقلق ومشاهده‌سنه كسكینلك ویریر ؛ استحصال ایدیله‌جك غایه‌لرك واضحاً تخیل ایدیلمه‌سنی ایستر ، تصورلرده مهارت وفكر ایجاد بولونماسنی طلب ایدر ؛ اجرا وایفاده متمركز بر دقتی و شخصی مسؤلیتی استلزام ایدر ، بر طرفدن میدانه چیقان نتیجه‌لرده اوقادر قابل تماس شیلردركه ، اونلرله چوجوغه كندی اثری حقنده حكم ویردیرمك و مقیاس ومعیارلرینی اصلاح واكمال ایتدیرمك ممكندر .

كیندر غارتن مساعیسنه تعلق اعتباریله ، تقلید وتلقین روحیاتندنده بحث ایتمك لازمدر . هیچ شبهه یوقكه كوچوك چوجوقلر پك زیاده تقلیدجیدرلر وتلقینلره قارشی پك زیاد آچیقدرلر ؛ هیچ شبهه یوقكه او خام قوتلر وایرمه‌مش شعورلر بوطریقلرله‌ده متمادیاً زنكینله‌شدیریلمه‌یه و استقامتلندیریلمه‌یه محتاجدرلر . فقط بومسئله‌ده تقلید و تلقینی

تماماً غیرپسیقولوجیائی اولاجق طرزده خارجی برصورتده استعمال ایتمك ایله، اونلری چوجوغك کندی فاعلیتلرینه تعلقلری کوزه تیله‌رك دوغرو برطرزده قوللانمق طریقلرینی لایقیله تفریق و تمییز ایتمك بر امر مبرمدر . عمومی بر مبدأ [۱] اولارق سرد ایدیله‌بیلیرکه ، هیچ بر فاعلیت تقلیددن نشأت ایتمه‌ملیدر. ایلك حرکت چوجوقدن باشلامالیدر ، موده‌ل ویا نمونه وندن صوکرا ، و چوجوغك حقیقةً ایسته‌دیکی شیئی داها زیاده معین اولارق تخیل ایده‌بیلمه‌سنه یاردیم ایچین – چوجوغی شعورلاندیرمق صورتیله – ویریلمه‌لیدر . و قیمتی قوپیا ایدیله‌جك بر موده‌ل اولماسنده دکل ، بلکه تلقی‌نك وضوح وتمامیتنه رهبر اولماسنده بولونمالیدر . چوجوق اجرا و ایفا صفحه‌سنده کندی مخیله‌سنه استناد ایده‌رك موده‌لدن فراغت ایده‌جك بر حاله کلمه‌مشسه ، اسیر وتابع اولمش دیمکدر ، اکتشاف ایتمش دکل. تقلید مداخله‌سی ، چوجوغی بدايةً ایشه کیریشدیرمك ایچین دکل ، فاعلیتنی تقویه و اوکا یاردیم ایتمك ایچیندر .

چوجوق ، احتیاجنی شعورلو اولارق افاده ایتمه‌دکجه معلمك اوکا هیچ برشی تلقین ایتمه‌مسنده اصرار ایچین بر سبب یوقدر . متجاذب [۲] بر معلم ، چوجوغك اشتیاقلری نه‌لر اولدیغنی ، نه معنالره کلدیکنی ، کندیسندن داها واضح صورتده ، پك اعلی بیله‌بیلیر. لاکن تلقین چوجغك حاکم طرز نماسنه اویغون اولمق لازمدر؛ تلقین چوجوغك کندی کندینه ، کوری کورینه یاپمایه چالیشدیغی شیئی داها تام بر صورتده میدانه چیقارمق ایچین ساده‌جه برمنبه خدمتنی ایفا ایتمه‌لیدر . آنجق چوجوغی ترصد ایتمك وتلقینلره قارشی اختیار ایتدیکی طور و حرکتی آکلامق ایله‌درکه اونلرك چوجوغك نماسنی تسهیل وتشویق ایدن عامللر اولارقمی ، یوقسه طبیعی بر نمایه حیلولت ایدن خارجی وکیفی بر جبر صورتنده‌می اجرای عمل ایله‌دکلرینی سویله‌یه‌بیلیرز .

عینی مبدأ امر آلتنده ایش یاپدیرمق طرزینه داها زیاده قوتله قابل تطبیقدر . چوجوغی کندی دلیلسز کیفنه و آرزولرینه ترك ایتمك ایله ، فاعلیتلرینی رسمی ومتوالی امرلر آلتنده استقامته تابع طوتمق آراسنده متوسط بر طریق بولونمادیغنی فرض ایتمکدن داها عبث هیچ برشی یوقدر. برآز اول سویله‌ندیکی کبی معلمك وظیفه‌سی چوجوغك هرهانکی بر انکشاف دوره‌سنده میدانه چیقمایه چالیشان قوتلری بیلمك ، هانکی نوع فاعلیتلرك بونلرك ظهورلرینه معاون اولاجغنی طانیمق ، و صوکرا ، ایجاب ایدن منبهلری و مقتضی

[۱] مبدأ دائما Principle مقابلی اولارق قوللانیلمشدر . مترجم

[۲] Sympathetic

موادی تدارك و اعطا ایتمکدر . مثلا بر اویونجاق أوك ویردیکی تلقین ، او اوی تفریش ایچین یاپیلان شیلری ، دیکر چوجوقلرك بو ایشلرله اوغراشمالرینی کورمکدن دوغان تلقین بش یاشنده حال طبیعی‌ده برچوجوغك فاعلیتلرینه معین براستقامت ویرمه‌یه تماماً کافیدر . تقلید وتلقین طبیعی وغیر قابل اجتناب برصورتده ظهور ایدر ، لاکن چوجوغك کندی آرزو وفکرلرینی ساحۀ فعله چیقارماسنه یاردیم ایدن آلتلر ماهیتنده اولمق اوزره . اونلر چوجوغك ذاتاً مبهم ومشوش و بناءً علیه غیر مؤثر برطرزده یاپمایه چالیشدیغی شیئك تحققنه وشعورلو بر حال آلماسنه خدمت ایدرلر . روحیات نقطۀ نظردن ، امنیتله سویله‌نه‌بیلیرکه ، بر معلمك چوجوغی امر آلتنده اولارق بعض استقامتلر اوزرنده یوروتمك طرزینه اعتماد کوسترمه‌سی ، چوجوغك یاپاجق شی ونه ایچین یاپیلاجغی حقنده کندی روحنده هیچ بر خیاله صاحب اولماماسی سببندن ایلری کلیر . حالبوکه ویریلن استقامتلره اویمق طرزنده چوجوق مراقبه قوتی قازانماز ، حقیقتده ، اونی غایب ایدر — چونکه خارجی بر منبعه تابع قیلینمش اولور .

بحثه ختام ویریرکن ، بویله بر درس موضوعنك واصولك آلتی یاشنده‌کی (ایلك مکتبك برنجی صنفنه تقابل ایدن) چوجوقلره عائد مساعی‌یه دوغرودن دوغرویه ربط ایدیله‌بیله‌جکی‌ده ذکر اولونابیلیر . أو حیاتنك اویون وتمثیل صورتیله استحصالی ، بالطبع أوك استناد ایتدیکی داها کنیش اجتماعی اشتغاللرك داها متسع وجدی بر صورتده تتبعنه قادار ایله‌ریله‌ر ؛ بر طرفدن‌ده تصور و اجرا ایچین چوجوغك کندی قابلیتندن متمادی ومتزاید بر صورتده ایسته‌نن فاعلیت اونی ، داها متمیز ذهنی موضوعلر اوزرنده داها مراقبه‌لی طرزده استعمال دقته سوق ایدر . اونوتولماملیدرکه کیندر غارتن ایله « برنجی صنف » ایشلری آراسنده اتصال وتمادی تأمین ایتمك ایچین مقتضی اصلاحات ، یالکز « برنجی صنف » جهتندن حرکت صورتیله تماماً ساحۀ حقیقته ایصال ایدیله‌مز . مکتب تحولاتی ، چوجوغك نماسی کبی غایت تدریجی وغیر محسوس اولمق لازمدر . بوایسه ، ایلك مکتبدن اولکی مکتبی تشکیلات ، کندیسنی یوقاریکی قسملردن تجرید ایدن شیلری آلندن براقاجغه ممکن دکلدر ؛ بونلری براقالی و چوجوغك قواسنك تماماً انکشافنه مساعد ومعاون اولان مواد ومنابعه قاپیلرینی آچالی ، اونلری حسن قبول ایتمه‌لی ، وبوصورتله چوجوغی بوندن صوکرا یاپاجغی ایشلر ایچین حاضرلقلی وحاضر بولوندورمالیدر .

اشتغاللرك روحياتى

اشتغالدن مقصديمز، صيراده اوطورورکن يارامازلق ويا تنبللك ايتمه‌سين ديه، چوجوغه ويريلن « مشغوليت ايشى » ، درس تمرينلرى قبيلندن بر شى دكلدر . اشتغال كلمه‌سى ايله چوجوق طرفندن ، اجتماعى حياتده ياپيلان ايش شكللرندن برينك استحصالى ايچين ويا اوشكله موازى اولارق ، اجرا ايديلن فاعليت طرزينى قصد ايدييورم . « دارالفنون ايلك مكتبى » نده بو اشتغاللر تخته وآلتلرله دستكاه ايشلرى ؛ طباخت ، ديكيش وبوراده بحث ايديلن دوقوما مساعيسى ايله تمثيل اولونورلر .

بر اشتغالك روحياتنده اساسلى نقطه اونك ، تجربه‌نك ذهنى صفحه‌سى ايله عملى صفحه‌سى آراسنده موازنه تأمين ايتمه‌سيدر. اشتغال اولمق حيثيتيله ، او فاعل ومحركدر ؛ افاده‌سنى اعضاى بدنيه ـ كوزلر ، اللر وسائره ـ ده بولور . لاكن عملى واجرائى جهت متوالى بر صورتده ايفا ايديله‌بيلمك ايچين مواد وملازمه‌يه ترصدى ، ومتمادى بر تصور وملاحظه‌يى ده استلزام ايدر . بناءً عليه ، بوصورتله تلقى ايديلن اشتغال بر حرفته چراقلق تربيه‌سى ويرن مساعيدن اعتنا ايله تمييز ايدلمك لازمدر . موضوع بحث اشتغال اوندن فرقليدر ، چونكه غايه‌سى كنديسنده‌در ، فكرلرك متمادى فاعليت متقابله‌لرندن وفعله انقلابلرندن تحصل ايدن نما وانكشافده‌در ، خارجى بر نفعده دكلدر .

بو انموذجده مساعى، حرفت مكتبلرندن باشقا مكتبلرده‌ده ، بوتون اهميت ال وبدن جهتنه ويريلمك صورتيله ، تطبيق ايديله‌بيلير . بوكبى حالاتده ايش ساده بر كورنوك وعادت دوكمسنه ايندريلمش اولور ، وتربيوى قوتى زواله اوغرار . هرهانكى ايشده مثلا على العموم ال ايشلرنده ، الك باشلى غايه بعض آلتلرى ايى قوللانمق ويا بر طاقيم شيلر اعمال ايتمك اولنجه، وچوجوغه امكان دائره‌سنده، ملازمه وآلاتدن الك اويريشلى اولانلرى سچمك خصوصنده ذهنى بر مسؤليت توجيه ايديله‌جكه ، موده‌لنى وايش پلانى دوشونوب تاصارلامق ، ياپديغى خطالرى كورمك و صورت تصحيحلرينى بولمق خصوصنده چوجوغه ، مساعد زمين احضار ايديله‌جكه ، يوقاريكى نتيجه‌نك حصولنه (يعنى مساعى‌نك

عادی بر کورەنك حالنی آلماسنه) غیر قابل احتراز برتمایل وجود بولور . بوتون بو صاییلانلر ایسه ، بالطبع چوجوغك قابلیتلری حدودی داخلنده اولان شیلردر . روحی واخلاقی حالاتدن ، ونتیجه‌یه وصول وتیره‌سنك تضمن ایتدیکی نما وانکشافدن زیاده خارجی نتیجه‌نك کندیسی استهداف ایدیلنجه ایشه ال ایشی نامی ویریله‌بیلیر ، فقط بزم قصد ایتدیکمز معناده اشتغال دیمك دوغرو اولماز . طبیعی ، ساده اعتیاد ، کورەنك ویا عادت اولان هرشی شعورسز ومیخانیکی بر نتیجه‌یه وارمایه مهایلدر . اشتغالده ایسه یاپیلان ایشی اعظمی درجه‌ده شعورلاندیرمق نتیجه‌ی استهداف ایدیلمکده‌در .

بو ، بزی (آ) دوقومه ایشلریله علاقه‌دار شخصی تجریب ، تصور ویکیدن ایجاد فعللرینه ، و (ب) بومساعینك ، تاریخی انکشاف خطلریله اولان موازیلکنه ، عطف ایدیلن اهمیتی تفسیر ایتمه‌یه قادر ایله‌یور. برنجیسی چوجوغك خارجه متوجه مساعی‌ی لایقیله اجرا ایده‌بیلمك ایچین ذهناً هرجهتجه جوال واویانیق اولماسنی استلزام ایدر . ایکنجیسی یاپیلان ایشه ـ اونی ، اجمال ایتدیکی اجتماعی حیاتك تلقین ایتدیکی قیمتلرله اشباع ایتمك صورتیله ـ زنکینلك ودەرینلك ویریر .

بوصورتله نظر تقدیره آلنان اشتغاللر هم حواس تربیه‌سی هم ده ذهنی انضباط ایچین مکوروی فرصتلر تهیئه ایدرلر. حواسی تربیه ایتمك ملاحظه‌سنه ابتنا ایدن علی العاده مشاهده درسلرینك ضعفی شودرکه بونلرك محرجلری بالذات کندیلرنده‌در، بواعتبارله، مقتضی محرکدن محرومدرلر. فردك وعرقك طبیعی حیاتنده حاسه ـ مشاهده‌سی ایچین دائما بر سبب موجوددر. دائما واریلاجق بر غایه‌دن تولد ایدن ، براحتیاج موجوددرکه انسانه ، کندیسنه معاون اولاجق بر شی کشف ایتمك، فرق و تمیز ایتمك ایچین اطرافنی آراتدیریر . حال طبیعی‌ده احساسلر اونك یاپاجغی ایشلره ، فاعلیته استقامت ویرمك ایچین دلیل ، یاردیمجی ، ومنبه اولمق اوزره اجرای عمل ایدرلر ؛ یوقسه کندی باشلرینه غایه دکلدرلر . حقیقی احتیاج ومحرکلردن تجرید ایدیلنجه ، حواس ـ تربیه‌سی علی العاده برژیمناستیك اولور، وسهولتله عادتا ساده‌جه مشاهده معرفتلری ، حقه‌بازلقلری حالنه تردی ایدر ، یاخوده اعضای حواسك بوشی بوشنه تحرکندن عبارت قالیر .

عینی مبدأ حال طبیعیده تفکرده ده قابل تطبیقدر . تفکر صرف تفکر اولمق ایچین تحدث ایتمز ، اونك غایه‌سی‌ده کندیسنده مندمج دکلدر . تفکر بر مشکله قارشی قویمق ، اونی اقتحام ایچین اك ایی یوللری ملاحظه ایلك احتیاجندن دوغارق ، واریلاجق نتیجه حقنده ذهناً پلانلر قورمق ، تصورلرده بولونمق ، آتیلاجق آدیملری و بونلرك صیرا و

ترتیبلرینی تعیین ایتمك فعللرینه دوغرو كیدر . مشخص فعل وحركت منطقی ، صرف معاقله ویا مجرد استكناه منطقنك چوق اوكنده یورور ، وبرنجینك تشكیل ایتدیكی ذهنی اعتیادلر ایكنجی ایچین الك اییی حاضرلقلر اولور .

اشتغاللر روحیاتنك ، اوزرینه فائده لی برنور عطف ایتدیكی دیكر بر تربیه مسئله سیده علاقه نك مكتب ایشلرنده كی موقعیدر . مكتب ایشلرنده چوجوغك علاقه سنه كنیش ویا مثبت بر موقع ویرمك فكری علیهنه منتظماً سرد ایدیلن اعتراضلردن بری ، بو اساسه كوره موافق بر انتخاب اجراسنده كی امكانسزلغه ابتنا ایدییور . (چونكه) چوجوغك دورلودورلو علاقه لری واردر ، ایییسی واردر ، كوتوسی واردر ، لاقیداولانی واردر ، دینییور . بو علاقه لر آراسنده حقیقةً مهم اولانلرله عبث ومعناسز اولانلری ، فائده لیلرله ، ضررلیلری كلوب كچیجی ویا الجائی بر تحریك معلومتی اولانلرله ، دواملی وتأثیری مادی اولانلری تفریق و تعیین ایتمك اقتضا ایدر . كورونیوركه علاقه دن استفاده یه بر اساس بولابیلمك ایچین علاقه نك اوته طرفنه كچمه مز لازم ایمش .

هیچ شبهه ایدیلمه مزكه اشتغال مساعیسی چوجوق ایچین قوتلی بر علاقه منبعنه مالكدر . بو ایشلرله اشتغال ایدیلن هرمانكی بر مكتبه سریع بر نظر عطفی بو واقعه یه كافی برشهادت تشكیل ایدر . مكتب خارجنده چوجوقلرك اویونلرینك بویوك برقسمی اجتماعی اشتغاللرك استحصالی ایچین آز چوق كوچوك مقیاسده وكلیشی كوزل تصدیلردر . بو اشتغاللرله برلكده نبعان ایدن علاقه انموذجلرینك تماماً صحی ، دواملی ، و حقیقةً تربیوی نوعدن علاقه لر اولدیغنه ؛ واشتغاللره داها كنیش بر موقع ویرمكله چوجوغك هاجمی علاقه لرینه خطاب ایچین مكمل ، بلكه ده الك كوزل یولی بولابیله جكمزی ، ومع مافیه ، عینی زمانده بونلرك ساده جه اكلندیرن ، تحریك و تهییج ایدن وكلوب كچیجی اولانلری ایله مشغول اولمادیغمزه آز چوق بر امنیتده حاصل ایده بیله جكمزه ایناتمق ایچین بعض سببلر واردر .

اولا ، هر علاقه بر انسیاقدن ویا بر اعتیاددن — كه بوده نهایت النهایه اصلی بر انسیاق تملنه استناد ایدر — دوغار . بو افاده دن ، بوتون انسیاقلرك مساوی قیمتده اولدقلری ، ویا حیاته مفید اولمق ایچین تطمین ایدیلمكدن زیاده تحویل ایدیلمه یه محتاج برچوق انسیاقلر توارث ایلمه دیكمز نتیجه سی چیقاریلامالیدر . لاكن شعورلو صدورلرینی وافاده لرینی اشتغالده بولان انسیاقلرك زیاده سیله اساسلی ودواملی انموذجده انسیاقلر اولملری ایجاب ایدر . حیات فاعلیتلری ، بالضروره ، طبیعتك ماده وقوتلرینی مقصدلریمزك حكمی آلتنه آلمایه ؛

اونلری حیاتك غایه‌لرینه خادم تابعلر یاپمایه متوجهدر . انسانلر یاشامق ایچین چالیشمق مجبوریتنده‌درلر . چالیشمق طریقیله وچالیشارق طبیعته حاکم اولدیلر ، کندی شرائط حیاتیه‌لرینی حمایه ایتدیلر وزنکینلشدیردیلر ، کندی قوتلرینی حس ایتدیلر وبو حس ایله اویاندیلر ـ ایجاد ایتمه‌یه ، تصورلر قورمه‌یه واکتساب ذهنی دوینایه قادر اولدیلر .
انسانك ایچنده یاشادیغی عالمله اولان بوتون اساسلی مناسبتلری اطرافنده طوپلانان اشتغاللر قاباجه شو فعالیتلره تصنیف ایدیله‌بیلیر : حیاتك ادامه‌سی ایچین غدا تدارك ایتمك ، صیانت وتزیین حیات ایچین لباس ومسكن تأمین ایتمك ، وبویلجه داها یوكسك وداها روحانی علاقه‌لرك تمركزینه مساعد دائمی بر یورد تأسیس ایتمك . آرقلرنده بویله بر تاریخه مالك اولان علاقه‌لرك ده‌كرلی نوعدن اولملری ایجاب ایده‌جكنی فرض وقبول ایتمك هیچده غیر معقول دكلدر .

مع مافیه چوجوقدن انكشاف ایدن بو علاقه‌لر یالكز عرنك مضیده‌كی مهم فعالیتلرینی اجمال ایتمكله قالماز ، چوجوغك بوكونكی محیطنك فعالیتلرینی ده استحصال ایدر . چوجوق متمادیاً ، بویوكلرك بو قبیل ایشلرله مشغول اولدقلرینی كورور . بو ایشلرك نتیجه‌سی اولان شیلر هر كون اوكاده تعلق ایتمكده‌در . چوجق اویله وتمه‌لرله تماسه كیركه معنالری آنجاق بو عمومی اشتغاللرك نتیجه‌لرینه كوره تعین ایدر . بونلری حال حاضرده‌كی اجتماعی حیاتك خزینه جیقارك ، كری‌یه پك آز بر شی قالاجغنی كوروروسكز ـ هم بو حال یالكز مادی جهتده دكلدر . ذهنی ، اخلاقی ، وبدایعی فعالیتلره نظرآده بویله‌در؛ چونكه بونلرده واسع مقیاسده وضروری اولارق اشتغاللره مربوطدرلر . بناءً علیه چوجوغك بو استقامتده‌كی انسیاقی علاقه‌لری كندی اطرافنده جریان ایتدیكنی كوردیكی ، دویدیغی ، وایشیتدیكی شیلرله علی الدوام تقویه اولونور . بو خط اوزرنده چوجوغه متمادیاً تلقینلر كلیر؛ محركلری اویانیر؛ وقدرتلری فعله تحریك ایدیلیر . بو درجه دائمی صورتده تماس ایدیلن ، وبوقادار چوق جهتلی اولان علاقه‌لرك قیمتلی ودوام‌لی نوعدن اولدقلرینی فرض ایتمك البته غیر معقول دكلدر .

ثالثاً ، تربیه‌ده علاقه مبدأی علیهنه توجیه ایدیلن اعتراضلردن بری‌ده بو مبدأك چوجوغی متمادیاً شو ویا بو جهته تحریك ایده‌رك دوام وكمالی احیا صورتیله روحی اقتصادك تامیتنی اخلال ایتمه‌یه ساعی اولماسیدر . لاكن بر اشتغال (مثلا بوراده موضوع بحث اولان دوقومه اشتغالی) بالضروره متمادی بر شیدر . دكل كونلرجه ، حتی آیلر ، سنه‌لرجه

دوام ایدر. اونك تمثیل ایتدیکی شی متجرد وسطحی قدرتلرك تحریکی دکل، بلکه داها زیاده بعض عمومی خطلر استقامتنده ثباتلی ودواملی بر تمضیٔ قوتدر . عینی شی، بالطبع، دیکر هر هانکی شکلده بر اشتغال ، مثلا آلتلرله دستکاهده چالیشمق ، یمك پیشیرمك ، حقنده‌ده دوغرودر. اشتغاللر ، متجرد ومرتعش بر حالده اولان متنوع برچوق الجالری یکدیکرینه ربط ایده‌رك هیئت عمومیه‌سنی صاغلام بر بل کمیکی اوزرنده دایانیقلی بر اسکلت حالنه قویار. مع مافیه بو شکلده ، مکتبك بوتون حیاتنه ، آغاجك اوزی کبی، داخل اولان منتظم ومترقی فاعلیت طرزلری خارجنده اولارق « علاقه » مبدأنه مکتب مساعیسنده بویوك بر موقع ویرمه‌نك دائما امین بر طرز حرکت اولاجغی‌ده پك چوق شبهه کوتوره‌بیلیر .

۷

دقتك انكشافى

(مكتبمزك) تحت الابتدائى ياخود كيندر غارتن شعبه‌سى، كيندرغارتن مساعيسيله ايلك مكتب ايشلرينى بربرينه ربط ايتمك تشبثندن دوغان پداغوجى مسئله‌لرينك حلنى و عنعنوى مواد درسيه ايله فنيه (تكنيك) نك حال حاضرده‌كى اجتماعى شرائط و بوكونكى عمرى روحيات معلوماتنه كوره تعديل و تطبيقنى درعهده ايتمكده‌در . بوبابده‌كى مساعى ايلريده تفصيلاتيله نشر ايديله‌جكدر .

كوچوك چوجوقلرك مشاهده و تفكرلرى اك زياده خلقه متوجهدر : هركس نه ياپار، ناصيل برطورو حركت آلير، نه ايله مشغول اولور، بو مشغوليتدن نه چيقار؟ علاقه‌لرى شيئى [۱] يا و ذهنى اولمقدن زياده شخصى نوعدندر . بو علاقه‌نك ذهنى متناظرى حكايه ـ شكلى‌در ؛ مكتب و درس وظيفه‌سى ، ياخود شعورلو صورتده معين غايه ويا مسئله دكلدر ـ حكايه شكلندن روحى برمعنى قصد ايدييورز ، يعنى مختلف اشخاصى و اشيايى و حادثه‌لرى حسى تضمن ايدن مشترك بر فكر اطرافنده برآرايه طوپلامق ديمك ايستيورز ؛ خارجى بر تحكيه ويا ماصال دكل . كوچوكلرك روحلرى ؛ فقره‌لرله تنوع ايدن ، فعلى و حركتيله شطارت قازانان ، بارز شمائلى اعتباريله معين ، كللرى (جيفت مجموعه‌لرى) در آلوارينى ايشى حركت و قوللانما ، ايشله‌تمه حسى (اشيانك محوله اولمقلرى فكريدن آيرى اوله‌رق معاينه‌سى) موجود اولماليدر . شكل و بنيه‌يه عائد متحرد تفرعاتك تحليلى اونلرى علاقه‌دار ايتمه‌ديكى كبى تطمين ده ايله‌مه‌ز .

موجود اجتماعى اشتغاللرك ويره‌جكى موادك ، كوچوكلرك بو طور و روحلرينه تقابل ايده‌جكى و اونلرى تغديه ايله‌يه‌جكى ملاحظه ايديلمشدر . داها اولكى سنه‌لرده چوجوقلر او اشتغاللرى ، و اولرك بربرلريله و خارجى حياتله اولان تماسلريله علاقه‌لانديريلمشلردى ؛ آرتق شيمدى جمعيتك داها كنيش انموذجى اشغاللرينه يا ناشيايلرله (...) ، چوجوغك

---

[۲] [illegible]

Objective [۱]

خودکام ، نفسنه مستغرق علاقه‌سندن اپی ایلری‌یه آتیلمش بر آدیم اولمقله برابر آزچوق
شخصی اولان وآز چوق کندیسنی علاقه‌دار ایدن شیله‌ده مناسبتدارلدر .

تربیه نظریه‌سی نقطهٔ رؤیتندن ، آتیده‌کی خصوصیتلر قید ایدیله‌لیدر :

۱ . طبیعی اشیانک ، وتیره‌لرک ونسبتلرک مطالعه‌سی بشری بر نقطهٔ ارتکازه وضع
ایدیلمشدر . سنه ظرفنده ، توخوملر وثمالری ، بنیه و اعتیادلرینک بعض صفحه‌لری نقطهٔ
نظرندن نباتلر ، آغاجلر ، طاشلر ، حیوانلر و اطراف وجوارک جوغرافی شرائطی ،
اقلیمی ، طوپراقله صویک متقابل وضعیتلری حقنده اهمیتلیجه مقدارده تفرعاتلی مشاهده‌لر
اجرا ایدیلمشدر . مسئله‌نک پداغوجیایی جهتی ، چوجوغک مشاهده قوتنه استقامت ویرمک ،
ایچنده یاشادیغی دنیانک خطوط فارقه‌سنه قارشی تجاذبی علاقه‌سنی تغذیه ایتمک ، اوکا ایلریده
[illegible] اختصاصی داخلنده تتبعلر ایچین تسمیرکار ملزمه ومواد اعطا ایله‌مک وبونلرله برابر
کندیسنه دورلو دورلو واقعه وفکرلری ، حاکم هاجسی هیجان وتفکرلرینه نافذ اولاجق
[illegible] [۱] تأثیراتیدر . ایشته بو مسئله‌لرک حیات بشرله مشارکتی
[illegible] اجتماعی » جهتی ـ یعنی خارجک فاعلیتلری ایله علاقه‌سی وتابعیت
[illegible] ـ ایله [illegible] جهتی ـ فیزیکی واقعه وقوتلرله علاقه‌دار قسمی ـ آراسنده
[illegible] یاپیلمامشدر ، چونکه انسانله طبیعتک شعورلو بر صورتده
[illegible] تجریدلرک نتیجه‌سیدر ، بونی بوراده چوجوغه زورله یاپدیرمق ،
[illegible] موفقیتسزلکله اوغراشمقله قالماز ، کندیسنی
[illegible] دوچار ایدر . محیط دائما حیاتک درونه موضوع
[illegible] و تشریط ایدر ؛ بناءً علیه اونی تجرید ایتمک ،
[illegible] کندی باشنه بر ترصد ومشاهده موضوعی یاپمق طبیعت
بشریه‌یی هیچ [illegible] . بالنتیجه روحک طبیعته قارشی اصلاً کشاده وحر
طوری احیا ایدیلیر ، طبیعتده معناسز بر تفرعات کتله‌سی حالنه ایندیریلیر .

عصری پداغوجی نظریه‌سی [illegible] « شخصی » و « منفرد » شیلره اهمیت ویریرکن ؛ منفرد
ومادی بر شیئک ـ مثلا ، بر طاشک ، بر پورتاقالک ، بر کدینک ـ موجودیتی وعرض
وتشهیر ایدیلمه‌سی [illegible] ایچین تأمینات تشکیل ایده‌میه‌جکی ؛ هر هانکی بر شیئک
روحه بر کل (هیئت مجموعه) بربالذات ـ کافی علاقه ودقت مرکزی اولمق اوزره خطابی

Medium [۱]

کیفیتنك پسیقولوجیائی بر مسئله اولدیغی واقعه‌سنی کوزدن قاچیرییور . بوخارجی و همان همان ئولو نقطهٔ نظرك تولید ایتدیکی عکس العمل ، علی الاکثر ، اشیانك مطلوب اولان بشری معنایی آغاج اونلرك دوغرون دوغرویه تشخیص وانطاق ایدیله‌لری صورتیله اکتسا ایده‌جکلری فرضنه محل ویرییور ، وبونك ایچین اوکمزه متمادیاً رمزیله‌شدیریلمش نبات ، بولوط ویاغمور قونیور ، که بونلرك یاپابیله‌جکی آنجاق ممکن اولدیغی قادار ساخته بر عالم ویرمکدر . بوطرز ، طبیعتك کندیسنه قارشی محبت تولید ایده‌جك یرده ، علاقه‌یی احساسی وهیجانی مترافقلرینه چویریر ونهایت اونی داغیتیر ، کول ایدر ، براقیر . حتی طبیعته ادبیاتك توسطیله تقرب ایتمك ، مثلا چام آغاجنی « کوجنمش چام » ماصالی وسائره کبی شیلرله اوکرنمك بیله ، بشری مشارکتك لزومنی طانیمقله برابر ، روحدن اشیایه کیدن داها دوغرو و سالم ـ وحیاتك کندیسیله بلا واسطه حائز ارتباط ـ یولی فرق ایده‌مه‌مك ؛ شعر وحکایه‌نك ، ادبی تصویرلرك ، بوخصوصده تمل طاشی اولمادقلرینی ، بلکه مشاهده‌لری قوتله‌ندیرمك ومفکوره‌له‌شدیرمك موقعنده بولوندقلرینی آکلایاماماق ، دیمکدر . دیکر بر افاده ایله ، مطلوب ، چوجوغك روحیله طبیعت آراسنده بر رابطه تأسیس ایتمك دکل ، اساساً موجود رابطه‌یی سربست ومؤثر بر فاعلیته سوق ایتمکدر .

۲ . بو ، درحال ، « مناسبت متقابله » [۱] عنوانی آلتنده مناقشه‌سی معتاد عملی مسئله‌لری تلقین ایدر ، یعنی مطالعه اولونان موضوعلر ایله اکتساب ایدیلن قوتلرك ، ضیاع و اسرافه محل ویرمه‌یه‌جك و نمای روحینك وحدتنی محافظه ایده‌جك طرزده متفاعلیتلری مسئله‌سی . قبول ایدیلن نقطهٔ نظره کوره مسئله علی العاده آکلاشیلدیغی کبی برمناسبت متقابله مسئله‌سی اولمقدن زیاده برتفارق [۲] مسئله‌سی‌در. چوجوغه کوروندیکی شکلده ، حیات وحدتی ؛ نباتلرده ، حیوانلرده وجوغرافی شرائطده‌کی تنوع وتخالفلری مختلف اشتغاللرله بربرینه باغلار وبرآراده یوروتور ؛ رسم ، موده‌ل یاپمق ، اویونلر ، انشائی مساعی ، حساب عملیه‌لری حیات وحدتنك بعض خصوصیتلرینی چوجوغك روح وهیجانتك تطمین و اکماله کوتورن طریقلردر . بو سنه اوقوما ویازمایه هیچ فضله بر اهمیت ویریله‌مشدر ؛ لاکن بدیهیدرکه ، بونلر شایان آرزو عد ایدیلسه‌لردی ینه عینی مبدأه کوره حرکت ایدیله‌جکدی . درس موضوعنك مشترکلکی و اتصال وتمادیسی‌درکه

Corr lation [۱]

Differetiation [۲]

تعضی‌یی ومناسبت متقابله‌یی کتیریر ؛ یوقسه اساساً غیر مرتبط شیلری بربرینه باغلامق ایچین معلمك استعمال ایتدیکی تدریس ترتیباتندن مناسبت متقابله چیقماز .

۳ . ایلك تربیه‌نك ایکی مسلم مطابی ، حال حاضرده ، اکثریا ، غیر متحد وحتی بربرینه ضد بولونیور. مجهوله وبعیده‌دوغرو ایلریله‌مك ایچین‌معلوم ومعتاد شیلری اس‌الحرکه اتخاذ ایتمك لزومی خرج‌عالم اولمش بر فکردر . چوجوغك مخیله‌سنك بر عامل اولارق آلینماسی ادعاسی‌ده‌نهایت قبول ایدیلمه‌یه باشلامشدر. مسئله بوایکی توتی آیری آیری دکل، برلکده چالیشدیرمقدر. اکثریا ، چوجوق برنجی مبدأك حکمنه توفیقاً معلوم ومعتاد اشیا وفکرلرله تعلیم ایدیلیرکن ، ایکنجی مبدأه توفیق حرکت ایچین ، یابانجی ، غریب وغیر ممکن موضوعلرده درجهٔ متساویه‌ده اولاق بلا واسطه ادخال ایدیلیور. نتیجه، پك فضله سویلمه‌یه لزوم یوق ، ایکی قاتلی بر افلاسدر . غیر شأنی وپری ماصالی قبیلندن شیلرله تخیل‌روحی فاعلیتی آراسنده هیچ بر رابطهٔ مخصوصه موجود دکلدر. تخیل امکانسز بردرس موضوعی دکلدر ، هر هانکی بر درس موضوعنی مستولی بر فکر آلتنده مطالعه ایچین‌بر طریقدر. مهم‌اولان نقطه، پك‌معلوم‌شیلر اوزرنده‌یوروجی برفکرله‌توقف ایتمك ومشاهده درسی ماسکه‌سی آلتنده حواسی ذاتاً اولجه لایقیله طانمش موادِه توجیه ایلمه‌مك دکل ؛ علی‌العاده ، خرج‌عالم ،کونده‌لك شیلری تنشیط وتنویر ایتمك ، وبونلری قوللانیق یولیله اولجه تعقل ایدیلمه‌مش یابانجی وضعیتلری انشا و تقدیر ایتمکدر . ایشته بوده تخیلاتك تحریکیدر . بعض محررلر ، چوجوق مخیله‌سنك زمین فاعلیتی آنجاق ازمنهٔ قدیمه‌نك واوزاق یرلرك اساطیری ایله پری حکایه‌لری ویا کونش ، آی وییلدیزلر حقنده نسج ایدیله‌جك خارق‌العاده‌تصنیعات اولابیله‌جکی انطباعنه مالك کبی کورونیورلر ، حتی - چوجوغك حاکم تخیلاتی تطمین ایچین برطرز اولمق‌اوزره - بوتون « علم » ك اساطیرله دولدورولماسی ادعا ایتدکاری بیله‌واقعدر. لاکن برکت ویرسین‌که بو قبیل شیلر عمومیت اعتباریله چوجوقلرجه دائما اشتغال ایدیلن موضوعلردکل ، مستثنی ماهیتده شیلردر . چوغمزك طانیدیغی چوجقلر ، مربی‌لر [۱] مخیله‌لرینی حیات جاریه‌نك معتاد تماملری وحادثه‌لری ایله اشغال ایدرلر - بابلری، آنالری ، آرقاداشلری‌ایله ، واپورلر ، لوقوموتیفلرایله ، قویونلر و اینکار ایله ، چیفتلك ،اورمان، یالی وداغ حکایه‌لری‌کبی شیلرله . خلاصه ، لازم اولان ، چوجوغه فرصت تهیئه‌ایتمکدر؛ بوفرصت اونی مدخر تجربه‌لرندن ، ساحهٔ معلوماتندن استخراجلر یاپمایه ، کندی تجربه

[۱] بزه نسبتله ، محررلر ؛ قاعده‌لر مقامنده .

مترجم

ومعلوماتی باشقالرینك کیلرله مبادله ایتمه‌یه ، یکی مشاهده‌لرله توسیع وتصحیح معلومات طریقیله خیاللرینی دائما حرکتده بولوندورمایه ، یکی اولان ونظرنده کیتدکجه وسعت وجسامت قازانان شیلری معین وجانلی برصورتده قاورامق صورتیله روحی برحضور واطمئنان بولمایه سوق ایدر .

ملاحظه‌لی دقتك انکشافی اوزرینه چوجوغك طرز تعلیمنده بر تبدله لزوم و امکان حاصل اولیور . بوندن اولکی بحثلرده چوجوقده یدی یاشنه‌قادار ـ یکی تجربه ومعلومات ایسته‌مك وخیاللر تشکیل ایتمك وبونلری اویونلرله افاده ایله‌مك صورتیله ، قسماً صاحب اولدیغی تجربه‌یی ومعلوماتی اکمال ایتمك آرزوسی شکلنده ـ تبارز ایدن طور روحی ایله علاقه‌دار اولمشدق. مؤلفلرك هاجسی‌دقت تسمیه ایتدکلری ، ویا بعضیلرنجه غیرارادی دقت دینیلن بوطور انموذجی برشیدر .

چوجوق یاپمقده اولدیغی ایشه تماماً دالار ؛ مشغول اولدیغی شی اونی تماماً حکمی آلتنه آلیر . کندیسنی ایشه بلا احتیاط قاپدیریر . بوسببله صرف ایدیلن پك‌چوق قدرت اولدیغی حالده شعورلو هیچ برجهد موجود دکلدر ؛ چوجوق عادتا انحصاری بردرجه‌ده قصدله مشغول اولدیغی حالده اورتاده شعورلو هیچ برقصد یوقدر .

داها اوزاق غایه‌لره عائد برحسك ، وفعللری بوغایه‌لره واسطه اولارق سوق وتوجیه ایتمك احتیاجنك (که ۲ نومرولو فقره‌ده مناقشه ایدیلیشدی) انکشافی‌ایله بالواسطه دینیلن ویابعض محررلرك ترجیحاً ارادی نامنی ویردکلری دقته انتقال ایتمش اولورز . بر نتیجه‌یی تخیل ایدن چوجوق ، بو نتیجه‌نك حصولنه یارایاجغی‌ایچین ، اوکنده بولونان و یا اوآنده مشغول اولدیغی شیئه عطف دقت ایدر . یالکز باشنه آلینینجه‌بوشی ویا ایش هیچ برعلاقه تولید ایتمه‌یه‌جك ، حتی بلکه معکوس تأثیر یاپاجق برشی اولابیلیر . لاکن آرزو ایدیلن ویا قیمتلی عد اولونان برشیله مناسبتدار حس ایدیلدیکی ایچین ، اونك جاذب و مسخر قوتی استعاره ایدر .

بو ، ارادی دقتك انتقال حالیدر ، لاکن ساده‌جه انتقال. اصلی ارادی دقت ، آنجاق چوجوق نتیجه‌لری ، حللرینی وجوابلرینی بالذات آرایاجغی ، مسئله وسؤاللر اولمق اوزره تلقی ایتمه‌یه باشلایینجه ظهور ایدر . متوسط صفحه‌ده (سکزدن اون بر ویا اون ایکی یاشنه قادار) چوجوق برصیرا متوسط فاعلیتلری ، واصل اولمق ایسته‌دیکی برغایه اساسنه کوره سوق

توجیه ایدرسه‌ده ، غایه‌سی یاپیلاجق ویا میدانه چیقاریلاجق شیدن عبارتدر ؛ مسئله ذهنی بر دعوا اولمقدن زیاده عملی بر مشکلدر ، لاکن چوجوق ، تمنی و انکشاف ایدن قوتی ایله ، غایه‌یی استمزاج ویا کشف ایدیله‌جك برشی اولارق تلقی ایده‌بیله‌جك حاله کلیر ، وخیال وفعللرینی مسئله‌نك تفحص وحلنه خادم صورتده مراقبه ایده‌بیلیر . ایشته اصل ملاحظه‌لی دقت بودر .

تاریخ مساعیسنده ؛ روایت و ترجمهٔ حال شکلندن ، ظهورایدن مسئله‌لرك مناقشه‌سی حالندن مسئله‌لر ترتیب وتشکیل ایتمك حالنه بر تبدل واقع اولور . تاریخده دائما اختلاف آرایه امکان ویره‌جك مسئله‌لر ، تجربه‌دن ، ملاحظه‌دن والخ . استفاده‌یه فرصت ویره‌جك موضوعلر ظهور ایدر . لاکن مناقشه‌یی بومشکوك ومختلف فیه ماده‌لری معین برمسئله حالنه انکشاف ایتدیره‌جك صورتده قوللانمق ؛ چوجوغه اصل مشکل جهتی حس ایتدیرمك ؛ صوکرا مشکلك حلی ایچین محاکمه ایتمسی ، مناسب فکرلری آرامق ونهایت نتیجهٔ حلی بولمق خصوصلرنده کندی منابع ذهنیه‌سنه مراجعت ایتمه‌سی ؛ بوتون بونلر بارز برترقیٔ ذهنی‌یه دلالت ایدر . علمده‌ده بویله‌در ، فوطوغراف آلتلری یاپمق و قوللانمق طورعملیسندن ، بوعملیه‌نك تضمن ایتدیکی ذهنی مسئله‌لری (ضیا ، زاویوی مساحه‌لر والخ . مبدألری ، که عملیه‌نك نظریه‌سی ویا ایضاحیدر) ملاحظه ایتمك حالنه برتبدل وقوع بولور .

بونما صورت عمومیه‌ده ، طبیعی بروتیره‌در . لاکن اونك لایقیله تقدیری و استعمالی تدریسده ذهنی جهتدن بلکه الك جدی مسئله‌در . ملاحظه‌لی دقت قوتی ؛ یعنی مسئله و دعوالری حضور روحده توقیف ایتمك قوتی قازانمش اولان کیمسه ، ذهنی جهتدن ، تربیه ایدیلمش برکیمسه عد اولونور . چونکه انضباط روحی‌یه — روح دیه دوغان وروح ایچین اولان قوته — صاحب اولمشدر . بونسز روح عادته وخارجی تلقینلره اسیر قالیر . مشکلاتدن بعضلری ، معتاد انموذجده تدریساتده همان حاکم برخطایه ارجاع نظر صورتیله عیان صورتده کوستریله‌بیلیر . اکثریا فرض و قبول ایدیلیور که ألده اویغون ترتیبات وکوکلده آرزو اولدقدن صوکرا ، دقت هرهانکی بردرس موضوعنه دوغرودن دوغرویه عطف ایتدیریله‌بیلیر . موفقیتسزلك آنجاق آرزو و انقیاد فقدانه علامتدر . حساب ، جوغرافیا و صرف درسلری چوجوغك اوکنه سورولیور . واوکرنمك ایچین دقت ایتمسی توصیه اولونیور . لاکن روحده موجود اولان ودقته اس الحرکه تشکیل ایدن برسؤال ، برشبهه مستثنی اولمق اوزره بونیولده ، معروضاتی دقته امکان یوقدر . اکر موضوعك کندیسنده کافی بر درولی علاقه موجودسه ، بلا واسطه وهاجسی بردقت حادث اولابیلیر ، که ایشك دوامی ایچین بویله

أعلا بر شيدر . لاكن يالكز باشنه تفكر قوتی ويا داخلی مراقبهٔ روحيه‌يی تأمينه كافی دكلدر. موضوعك اصل كنديسنده جاذب برقوت موجود اولمايجه معلم (مزاجنه ، تحصيل وتربيه‌سنه ومكتبك سوابقنه واوندن بكله‌نه‌جك طرز اداره‌يه كوره) يا موضوعه خارجی ويا يابانجی بر جاذبه اضافه ايتمك ، «درسی علاقه‌آور» يابمق ايچين چوجوقلرك دقتلرينه معنوی رشوت ويره‌جك ؛ وياخود مقابل تحريكاته (نومرو قيرمق ايله ، دوندورمك ايله، توقيف ويا اذنسز جزالری ايله تهديد ايتمك ، دورلو دورلو شخصی اخطار و تكديرلرده متماديا «دقت ! » توصيه‌لرنده وسائره‌ده بولونمق كبی)مراجعت ايده‌جك وبلكه ايكی طرزی‌ده بردن قوللانه‌جقدر .

حالبوكه (١) بوصورتله قازانيلان دقت قسمانی ويامنقسم بردقتدن هيچ فضله برشی دكلدر؛ و(٢) بويله دقت دائما خارجی برشيئه تابع اولور . بو سببله جاذبه انقطاعه اوغرايجه وياتضييق رفع ايديلنجه داخلی ويا ذهنی مراقبه يا پك آز قالير ، ويا هيچ قالماز . (٣) بويله دقت دائما «اوكرتمك» ، يعنی باشقالری طرفندن صورولاجق ممكن سؤاللره تقابل ايده‌جك حاضر يابيلمش جوابلری ازبرلامك ايچيندر .

ديكر طرفدن ، حقيقی ملاحظه‌لی دقت ايسه دائما محاكمه‌يی ، تعقلی ، موازنه‌يی استلزام ايدر . بو نوع دقتك معناسی چوجوغك كندی كنديسنه سؤاله مالك اولماسی ؛ و بوكا جواب ويرمك ايچين مناسب موادی آرامق وسچمك ايله ؛ بو موادك — آراديغی صورت حله — موافقت و مناسبتنی تقدير ايتمك ايله فعلا وحقيقة اشتغال ايله‌مه‌سيدر . مسئله انسانك كنديسنكدر؛ بويله اولديغی ايچين دقتك جبری ، تنبيهی‌ده كنديسی طرفندن ايقاع ايديلير ؛ ينه بو سببدن ، تحصل ايدن تربيوی نتيجه‌ده كنديسنكدر . بو ، روحی انضباط ويا مراقبه قوتی‌نك اكتسابی‌در ؛ يعنی مسئله‌لری مطالعه وتقدير ايتمه اعتياديدر .

اوزون اوزادی‌يه آكلاتمايه لزوم يوقدركه عنعنوی تربيه‌ده چوجوغه حاضر-يابيلمش مواد (كتابلر ، عيانی درسلر ، معلملرك سوزلری وسائره) عرض ايتمك كيفيتنه پك زياده اهميت ويريلير ، وبو صورتله چوجوغه قالان قورو مسئوليت ، درسی بو حاضر — يابيلمش موادا وزرينه اوكره‌نوب آكلامقدن عبارت اولديغندن ملاحظه‌لی دقتك انكشافی ايچين آنجاق عارضی بر فرصت و محرك موجود اولابيلير . الك اساسلی لازمه‌يه — كندی كنديسنه سؤال چيقارمق ، وصوكرا بو سؤاله مناسب جواب بولمق ايچين نفسنی دقته

تشويق خصوصنده چوجوغه دلالت ايتمك لازمه‌سنه ـ همان هيچ اهميت عطف ايديلمه‌ز . بوكندى باشنه مسئله‌لر بولوب چيقارمق اهليتنى تأمين ايچين مقتضى شرائط اودرجه اهمال ايديلمشدركه اصل ارادى دقت فكرى بيله ، جذرى صورتده ، ترس آكلاشيلمشدر . ابسته‌كسز جهد ـ كنديلكندن دوغان جهد دكل ، خارجى و ياباڭجى وبويله اولديغى ايچين واقع (علاقه) موادك جبرى شرائطله جلب ايتديكى فاعليت ـ ايله ئولچولن بر شى عد اولونمشدر . « ارادى » كلمه‌سى شخصى علاقه ، وقوف وقوت نتيجه‌سى اولارق دوغان كنديلكندن استقامتلى وحر معناسنده دكل ، كرهى وناخوش معناسنده تلقى ايديلمشدر .

۸

ایلك تربیه‌ده تاریخك هدفی

اکر تاریخه کچمش زمانلرك قیوداتی نظریله باقارسه‌ق، اونك ایلك تدریسات پروغراملرنده بویوك بر رول اویناماسنی ادعا ایتمه‌یه سبب بولامایز ؛ ماضی کچمشدر ، وئولولر ده‌رین اویقولرینه کومولمه‌یه ، امنیتله ، ترك ایدیله‌بیلیرلر. حالك پك چوق مبرم طلبلری واستقبالك اشیکنده‌ده آتی ایچون پك چوق دعوتلر واردر ، بونلر چوجوغك الی الابد کچوب کیتمش شیلره دالوب قالماسنه مساعد دکلدر. لاکن تاریخ اجتماعی حیاتك قوت وشکللرینك محاسبه‌سی عد ایدیلنجه ایش ده‌کیشیر. اجتماعی حیات هروقت بزمله برابردر؛ اوماضی ، حال فرقلرینه لاقیددر. اجتماعی حیاتك ماضیده یاشاماسی ایله حالده یاشامسی ساده خفیف بر آن مسئله‌سیدر. اوماضیده‌ده حیاتدر، حالده‌ده . اجتماعی حیات انسانلری بربرینه یاقلاشدیران و بربرندن اوزاقلاشدیران محرکلری کوسته‌ریر وهانکیسنك شایان آرزو، هانکیسنك ضررلی اولدیغنی بیلدیرر . تاریخ ، بر مورخ ایچین نه اولورسه اولسون ، مربی ایچین بالواسطه بر اجتماعیات اولمالیدر ـ یعنی جمعیتك صیرورت وتیره‌لرینی وتعضی طرزلرینی آچوب اورتایه سرن بر تتبع . حالده موجود جمعیت چوجوغك مطالعه ایده‌میه‌جکی درجه‌ده هم چوق معضل ، هم‌ده چوق یاقین وملاصقدر . چوجوق اونك تفرعات لابیره‌نتلرینی دولاشمق ایچین رهبره مالك اولامایاجغی کبی ، ترتیبات واقسامنی مناظری بر مشاهده آلتنه آلمق ایچین اوزرینه چیقاجق بر شاهقه‌ده بولاماز .

اکر تاریخ تدریسنك هدفی چوجوغی اجتماعی قیمتلری تقدیره ، انسانلرك بربرلریله مؤثر اشتراك مساعیلرینی تسهیل و تشویق ایدن قوتلری تمثیل وتصوره ، ایلریله‌تن ویا کریله‌تن سجیه نوعلرینی آکلامایه، قادر ایتمك ایسه الك اساسلی نقطه ، چوجوغه بو درسلك حال حرکتده ، قوانی اولارق ویریله‌سیدر .

تاریخ ، متراکم آثار و نتایج شکلنده ، اولمش بیتمش شیلرك ساده‌جه نقل وبیانی صورتنده دکل ؛ قوتله دولو ، حال فعلده برشی اولارق عرض ایدیله‌لیدر . محرکلر تبارز

ایتمه‌یدر. تاریخ تتبع ایتمك، معلومات ادخار ایتمك دیمك دکلدر، بلکه معلوماتی، انسانلر ناصل ونه‌دن شو ویا بوصورتله حرکت ایتدکلرینی، نه‌صورتله ونه‌ایچین موفقیته ایردکلرینی، خسرانه اوغرادقلرینی جانلی برلوحه حالنده انشا ایتمك ایچین قوللانمق دیمکدر.

تاریخ قوانی، حال‌حرکتده اولارق، تلقی‌ایدیلنجه اونك اقتصادی وصناعی‌منظره‌لری کسب‌اهمیت ایدر. بونلر بشریتك لاینقطع مشغول‌اولدیغی برمسئله‌یی افاده ایچین قوللانیلان فنی اصطلاحلردن عبارتدر، اوده‌ناصل یاشامالی، ناصل طبیعته حاکم اولمالی‌واونی نه‌صورتله رفاه بشره خراجکذار ایتمه‌لی مسئله‌سیدر. مدنیتده بویوك ترقیلر؛ ذکانك، انسانی طبیعته‌ألیم برتابعیت درکه‌سندن قالدیرارق‌یوکسلتن، واوکا قوای طبیعیه‌یی کندی مقصدلری ایله برلکده چالیشدیرمایی الهام ایدن، بوتجلیاتندن کچه‌رك میدانه چیقمشدر. چوجوغك شیمدی ایچریسنده یاشادیغی اجتماعی عالم اوقادار زنکین ودولغوندرکه بونك نه‌یه مال اولدیغی، آرقاسنده نه‌قدر جهد وتفکر بولوندیغی ادراك ایله‌مك قولای دکلدر. انسانلر بوکون اللرینك آلتنده حاضر مهیب تجهیزاته مالکدرلر. بوحاضر ـ یاپیلمش منابعی سیال تعبیرلرله‌ترجمه ایده‌بیلمه‌سی ایچین چوجوغه دلالتده بولونمالیدر، چوجوق انسانی، موروث سرمایه‌دن، آلتدن، معمول اشیادن محروم اولارق، طبیعتله یوز یوزه، کورمه‌یه سوق ایدیلمه‌لیدر. ایچنده بولوندیغی وضعیتك حاجتلرینی انسانه طانیتان وتیره‌لری آدیم آدیم تعقیب ایتمه‌لی، بشری بونلرله مجادله‌یه قادر ایدن سلاح و آلتلری تفکر ایتمه‌لی، وبویکی منابعك انسانلره ناصیل یکی نما وانکشاف افقلری آچدیغی، ناصیل یکی مسئله‌لر یاراتدیغی اوکرنمه‌لیدر. بشرك صناعی تاریخی مادی ویا نفعی برشی دکلدر. بر ذکا مسئله‌سی‌در. او، تفکری، بالذات حیاتی فرقلی برحاله کتیره‌جك صورتده حیات شرائطنی ده‌کیشدیرمه‌یه مؤثر اولان طرز تفکری انسانلرك ناصیل اوکرندیکنی قید ایدر. عینی زمانده اخلاقی درده؛ چونکه غایه‌لرینه خادم اولمق اوزره، انسانك کمال صبرله ایشله‌یوب میدانه کتیردیکی شرائطك محاسبه‌سنی اجمال ایلر.

فی‌الحقیقه، انسانلرك طرز حیاتی مسئله‌سی چوجوغی تاریخ موضوعلرینه یاقلاشدیران اك حاکم علاقه‌یی کوسته‌ریر. بونقطهٔ نظردرکه ماضیده چالیشمش اولانلری، چوجوغك بوکونکی حیات یومیه‌سنده مساعیلرینه قاریشدیغی انسانلره تقریب ایدر، واوکا تجاذبی برنفوذ نظر اهدا ایلر.

انسانلرك کچیردکلری حیات طرزیله، قوللاندقلری آلتلرله، میدانه چیقاردقلری

اختراعلرله ، وبوصورتله قازانيلان قوتدن و.ساعد زماندن دوغان حيات استحاله‌سی ايله علاقه‌دار اولان چوجوق مماثل وتيره‌لری كندی فعلی ايله تكرار ايتمه‌يه ، آلتلری يكيدن ياپمايه ، مالزمه‌يی يكيدن استحصال ايتمه‌يه پك خواهشكردر . اونلرك معروض اولدقلری مشكلاتی ، احراز ايتدكلری موفقياتی ، آنجاق طبيعتده نه كبی موانعله قارشيلاشدقلرينی ونه‌كبی منابع بولدقلرينی كورمك صورتيله اوكرنمش اولديغی ايچين چوجوق تارلا ايله اورمانه ، دكيزله داغه ، نباتله حيوانه قارشی علاقه‌دويار. مطالعه ايتمكده اولديغی انسانلرك ايچنده ياشادقلری طبيعی محيطی تصوراً انشا ايده‌رك حياتلرينی مكملاً قاورار. بو استحصالی ايسه ، بالذات كنديسنی محيط اولان طبيعی اشكال وقوايه لايقيله وقوف كسب ايتدكدن صوكرا ياپابيلير . تاريخده دويديغی علاقه ، طبيعتی تتبع ايدركن ، اوكا داها بشری بر رنك ، دها كنيش برمعنا ويرديرير . طبيعت معلوماتی‌ده تاريخ تتبعنه قوت وصحت اعطا ايدر . تاريخ ايله علملك طبيعی « مناسبت متقابله‌سی » ايشته بودر .

بوعينی غايه ، يعنی اجتماعی حياتك درين صورتده تقديری ، تاريخ تدريسنده ترجمهٔ حال عنصرينك اشغال ايده‌جكی موقعی تعيين ايدر . تاريخ موضوعی چوجوغه فردی شكلده ، بعض قهرمان سجيه‌لرك حيات وفعللرنده طوپلانمش اولارق عرض ايديلنجه تام وده‌ا جانلی برعلاقه توليد ايده‌جكنده شبهه ايديله‌مز . معمافيه ترجمهٔ حاللری ، ساده‌جه حكايه شكلنده ، بلكه احساسيلك نقطهٔ نظرندن علاقه آور اولابيله‌جك طرزده قوللانمق ، وبناءً عليه چوجوغی اجتماعی حياتك ادراكنه هيچ ياقلاشديرمامق‌ده ممكندر. بو ؛ منقبه‌نك قهرمانی اولان فردك اجتماعی محيطدن تجريدی حالنده ؛ قهرمانك افعالنی اظهار ايتمه‌سنه وسيله اولان اجتماعی وضعيتلری ، وبوفعاللك خادم اولديغی اجتماعی ترقی‌يی چوجوغك حس ايتمه‌سنه ميدان ويريلمه‌ين حاللرده واقع اولور . اكر ترجمهٔ حال اجتماعی احتياجات واجراآتك تماشائی Dramatic براجمالی شكلنده عرض اولونور ، اكر چوجوغك مخيله‌سی قهرمانی حركته كتيرن اجتماعی نقايص ومسائلی ، واونك ايجاب حالی ناصيل قارشيلاديغنی تصور ايده‌بيليرسه اوزمان ترجمهٔ حال اجتماعی تتبعك برعضوی اولور .

تاريخك اجتماعی هدفنك شعوری ، تاريخی اساطيره ، پری ماصاللرينه ، وصرف ادبی مقالاته بوغمق تمايلنه مانعدر . هربارت مكتبی‌نك ايلك تدريسات پروغراملرنده تاريخ درسنك زنكينله‌شمه‌سی خصوصنده پك زياده ياردیمی دوقونديغنی سويله‌مكله برابر ، تاريخ ايله ادبيات آراسنده‌كی حقيقی مناسبتك ، علی الاكثر ، ضدينه

حرکت ایله‌دیکنی بیاندن‌ده کندیمی آلامام. آمریقانك استعمار تاریخی ایله دی‌فو[۱]نك « روبنصن قروزو » سی « تەز » اعتباریله بردرجه‌یه قادار یکدیکرینك عینی‌در . هرایکیسی ده متحصل برمدنیته منسوب ، آزچوق ایرکین برمفکره‌یه صاحب ، مفکوره‌لری ، فعل واسطه‌لری انکشاف ایتمش ، لاکن بردن بره ، صرف کندی قوتلرینه استناد صورتیله ایشله‌نه‌مش واکثریا دشمن حالنده برطبیعتله مجادله ایتمك وضعیتنه دوشمش وصرف ذکاسی ، فعالیتی وسجیه‌سنك متانتی ایله احراز موفقیت ایتمش انسانی تمثیل ایدر . لاکن « روبنصن قروزو » اوچنجی ویا دردنجی صنف چوجوقلرینه مخصوص درس پروغرامنه موضوع تشکیل ایدنجه عجبا آرابانی بیکیرك اوکنه طاقمش اولمازمی‌یز ؟ نیچین چوجوغه حیات ایچین تأثیری داهابویوك ، قوتلری شدید ، قیمتی داهاجانلی ودواملی اولان شأنیتی ویرمه‌یورز ، نه‌دن « روبنصن قروزو » یی بومسئله وفاعلیتلرك خصوصی برنوعنك مخیله ایله مفکوره‌له - شدیریلمش شکلی اولارق استعمال ایتمه‌یورز ؟ کذا ، عمومیتله وحشت حیاتنك ، وخصوصیله شمالی آمریقا هندیلیرینك حیاتنك تتبعی ، ناصیل برقیمتی حائز اولورسه اولسون ، بوکا تقرب ایچین نه‌دن دوغرودن دوغرویه اوحیات تتبع ایدیله‌یورده دولاشیق بریولدن کیدیلیور ، « هایاواثا » [۲] نك توسطنه مراجعت ایدیلیور . حالبوکه بو ، چوجوغك اولجه خصوصی برطرزده تحقق ایتدیردیکی برچوق شرائط وجداله ، مفکوره‌له‌شدیریلمش ویوکسك بردرجهٔ شعریته وارمش برتماس تأمین ایتمك ایچین قوللانیلمالیدر . هندیلیرك (امریقالی یرلیلر) حیاتی یا اجتماعی حیاتده دواملی بعض مسئله وعامللر عرض ایدر ، ویاخود برتدریسات پروغرامنده هیچ برموقعه صاحب اولاماز . اکر اویله برقیمتی حائزسه دوغرودن دوغرویه بوقیمتك اظهاری لازمدر . یوقسه مقصدك ، تماماً ادبی برتصویرك اینجه‌لکلری ونفاستی ایچنده غایب ایدیله‌سی دکل .

عینی غایه ، یعنی سجیه‌نك واجتماعی مناسبتلرك طبیعی تابعیتلری داخلنده ادراك ایدیله‌سی غایه‌سی ، ظن ایده‌رمکه ، بزی ، تاریخ تدریساتنده تقویمی صیرایه عطف ایدیلن اهمیت حقنده برحکم ویرمه‌یه‌ده قادر ایدر . صوك زمانلرده ، مدنیتك انکشافنی ، بوانکشافك متوالی خطوه‌لرنده تعقیب ایتمك لزوم مفروضنه پك زیاده اهمیت عطف ایدیلمشدر - فرات ونیل وادیلرندن باشلایه‌رق یونان، روما وسائره‌دن کچمك صورتیله عصر حاضره دوغرو

[۱] De Foe

[۲] Hiawatha بویوك آمریقان شاعری لونغ فه‌لونك مشهور دستانی. - مترجم.

کلمك طرزی . بونی ابرام ایدن ، حالك ماضی‌یه وماضی‌نك هرصفحه‌سنك‌ده کندیسندن اولکی صفحه‌یه تابع اولماسی ، نقطه‌سی‌در .

بوراده قارشیمزه تاریخك منطق تفسیری ایله پسقولوجیائی تفسیری آراسنده بر نزاع چیقیور . اکر هدف اجتماعی حیاتك ، نه اولدیغنی وناصل جریان ایتدیکنی تقدیر ایتمك ایسه بوحالده البته چوجوق روحاً کندیسنه یاقین اولان شیلرله اشتغال ایتمه‌لیدر ، اوزاق اولانلرله دکل. بابل ومصر حیاتنك مشکللکی یك‌ده اونلرك بزه زمان جهتیله اوزاقلقلرنده دکلدر ، اجتماعی حیاتك شیمدیکی علاقه وهدفلرینه نظراً اولان اوزاقلقلرنده‌در. بواوزاقلق موضوعی درجهٔ کافیه‌ده ساده‌لشدیرمه‌یور ، درجهٔ کافیه‌ده عمومیله‌شدیرمه‌یور ، ویا بویله یاپسه بیله لایق وجهله یاپمایور . یاپدیغی ، بوعامللری کوچوك مقیاسده ترتیب وتشکیل ایدیلمش شکلده عرض ایتمکدن زیاده ، بوتون معنیدار اولان جهتلرینی ترك واهمال ایتمك اولیور . اوحیاتك بارز شمائلی بیله حتی متخصصلرك زور قاورایوب آ کلایا بیلدکلری درجه‌ده چتیندر .

اوحیات شبهه‌سز مؤخر حیاتك تشکلنه خادم اولان ، جریان زمانده مجرای حادثاتی تعدیل ایدن عامللر کوسته‌رر . لاکن چوجوق مجرد علتلری وپك اختصاصی ماهیتده یاردیم وخدمتلری تقدیر ایده‌جك درجه‌یه واصل اولمامشدر . اونك احتیاجی انموذجی مناسبتلرك ، شرائطك وفاعلیتلرك تصویریدر . بواعتبارله قبل‌التاریخی حیاتده اونك ایچین ، بابل ومصرك معضل وجعلی حیاتلرندن چوق داها یاقین شیلر واردر .

برچوجوق مؤسسه‌لری تقدیر ایده‌جك حاله کلنجه تاریخی ملتلردن هربرینك هانکی خصوصی مؤسسه فکرینی تمثیل ایتدیکنی و بوکونکی مؤسسه‌لر معضله‌سنك تشکلنه هانکی عامللرله خادم اولدیغنی آ کلامایه قادر اولور . لاکن بو دور چوجوغك آنجاق دیکر علم ساحه‌لرنده‌ده علتلری تجرید ایتمك قدرتی کوسترمه‌یه باشلاماسی ، تعبیردیکرله ، اورتا تحصیل چاغنه یاقلاشماسی ایله حلول ایدر .

بو عمومی پلانده اوچ دوره ویا صفحه قبول ایدیلمشدر : اولا عمومیله‌شدیریلمش و ساده‌له‌شدیریلمش تاریخ کلیر — بو موضعی ویا تقویمی معنی ایله تاریخ دینه‌مه‌یه‌جك بر تاریخدر ، لاکن اجتماعی فاعلیتلرك انواعی حقنده چوجوغه وقوف و تجاذب ویرمه‌یی استهداف ایدر . بودور آلتی‌یاشنده چوجوقلر ایچین ، حال‌حاضرده‌کی انسانلرك شهرلرده وکویلرده‌کی انموذجی اشتغاللرینی تدقیق ایتمك ؛ یدی‌یاشنده‌کیلر ایچین اختراعلرك تکاملی

وحيات اوزرينه ايقاع ايتدكاری تأثيری چاليشارق بولمق ، و سكز ياشنده چوجوقلر ايچين‌ده بوتون كرهٔ ارضی انسانلرك ساحهٔ رؤيتنه ادخال ايدن بيوك مهاجرت ، سياحت وكشفيات حركتلرينی چاليشارق بولمق مساعيسنی احتوا ايدر . ايلك ايكی سنه مساعيسنك هر هانكی بر قوم وشخص ايله ـ يعنی اصطلاحك دار معناسيله تاريخی معطالرله ـ علاقه‌دار اولماياجغی بديهيدر . عينی زمانده تماشائی تمثيللر طرزيله مساعی‌يه فردی عاملك ادخالنه‌ده كنيش برميدان براقيلمشدر. بويوك سياح وكاشفلرك مطالعه‌سی موضعی وخصوصی اولان صفحه‌يه انتقال دوره‌سی تشكيلنه خدمت ايدر ، بودوره خصوصی شرائطی حائز محل وزمانلرده ياشامش ، بعض خصوصی اوصافده شخصلرله مناسبتدار‌در .

بو ، بزی ايكنجی دوره‌يه ادخال ايدركه بوراده موضعی شرائط و برقومه خاص معين فاعليتلر تبارز ايدر ـ بوده چوجوغك معين ومثبت واقعه‌لرله اشتغال قوتنك نماسنه تقابل ايلر . شيقاغو ، دول متحده ، طبيعت مصلحت اقتضاسی اولارق چوجوغك الك مؤثر صورتده اشتغال ايده بيله‌جكی محللر اولديغی ايچين برنجی دوره‌دن صوكرا كلن اوچ سنه ايچين موضوعلر ، بلاواسطه ويا بالواسطه هپ بو منبعدن چيقاريلير . بوراده‌ده اوچنجی سنه بر انتقال سنه‌سيدر ، آمريقا حياتی ايله اوروپا حياتنك ارتباطی بوسنه موضوع بحث اولور . بوزماندن اعتباراً ، چوجوق ؛ يالكز عمومی صورتده اجتماعی حياتله ، ويا يالكز كنديسنك الك زياده آليشيق اولديغی اجتماعی حياتله دكل ، حتی بعضاً تماميله فرقلی ، وبردرجه‌يه‌قادار خصوصی انموذجلرده ، اجتماعی حياتلرله ؛ هربرينك خصوصی معناسی ، وجهان تاريخنده ايفا ايتديكی خصوصی خدمت ايله اشتغال ايده‌بيله‌جك صورتده حاضرلانمشدر. بناءً عليه بوندن صوكراكی دورده تقويمی صيرا تعقيب ايديله‌رك بحرسفيد اطرافنده‌كی عالم قديمدن باشلانير ، اوروپا تاريخندن كچيله‌رك تكرار آمريقا تاريخنك خصوصی وفرقلی عامللرينه كلينير.

پروغرام دعوايه توافق ايدن يكانه بر نمونه اولمق اوزره دكل ، ساده‌جه ، بوساحه‌ده ايفا ايديلن بر خدمت اولارق عرض ايديلمشدر ؛ وتفكر محصولی اولمايوب سنه‌دن سنه‌يه موضوعلر اوزرنده اجرا ايديلن پك مهم تجريب وتبديللرك نتيجه‌سی‌در . بو تجريب وتبديللرده ؛ چوجوغه ، كنديسنی حياتی برصورتده ياقالاياجق ، وعينی زمانده اجتماعی حياتك مبدأ وواقعه‌لرينك تام وصحيح علمنه آديم آديم يوروته‌جك ، داها ايلريده‌كی اختصاصی تتبعات تاريخيه ايچين اوكا حاضرلق تأمين ايده‌جك مواد و مالزمه‌يی ويرمك دعواسنه مستنددر .

خطالر

صحيفه	سطر	یاكلیش	دوغروسی
۲۰	۱۵	.	،
۹۶	۲	تمتی	تمنی
۹۶	۳	استمزاج	استخراج
۹۸	۳	.	؛
۹۸	۳	واقع (علاقه)	دافع (علاقه‌یی)